ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

ΕΤΟΣ Λ΄. — 1955 — ΤΕΥΧΟΣ Δ΄.
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ — ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΓΕΙ
Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ;

Η ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, αἰῶνας τώρα, κυριαρχεῖ. Ζωντανὲς παραδόσεις διὰ τὰ θαύματά του, μέσα ἀπὸ τοὺς αἰῶνας, γίνεται ὁ τοπικὸς ἥρως τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ προστάτης, σώζει τὴν πόλιν αὐτήν. Ἐμφανίζεται σωματικῶς. «Ὁ Δημήτριος ὤφθη οὐκ ἐν νοητῇ ἐπισκιάσει, ἀλλ' ἐν ὀφθαλμοφανεῖ ἐνεργείᾳ ἐν ὁπλίτου σχήματι κατὰ τὸ τεῖχος.» Ἐχθροὶ πολιορκοῦντες τὴν πόλιν, βλέπουν πρὶν νὰ ἐξημερώσῃ μυριάδες στρατοῦ, μὲ ἐπικεφαλῆς ἄνδρα ξανθὸν καὶ ὡραῖον, ἐπὶ λευκοῦ ἵππου καὶ μὲ στολὴν λαμπράν. Ἄλλοτε μὲ χλαμύδα λευκὴν διατρέχει τὰ τείχη, κυνηγᾷ τοὺς ἐχθρούς, περιπατεῖ ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν, κινεῖ μὲ τὸ δόρυ του τὰ κύματα, ἀναταράσσει τὴν θάλασσαν καὶ βυθίζει τὰ πλοῖά των. Τί εἶναι αὐταὶ αἱ ἐμφανίσεις ; Πῶς εἶναι δυνατὸν μετὰ τὸν θάνατόν των νὰ βλέπῃ τις αὐτὸν ἢ ἐκεῖνον τὸν ἅγιον ζωντανόν, νὰ κινῆται, νὰ εἶναι μαζύ μας μὲ αὐτὸ τὸ σῶμά του ; Κυκλούμεθα ἀπὸ μυστήρια, ἀγνοοῦμεν πολλὰ ἀκόμη καὶ θὰ ἀγνοῶμεν. Ἕνα μονάχα γνωρίζομεν τὴν δύναμιν τῆς πίστεώς μας.

Ἡ πίστις ἑδράζεται, ὄχι εἰς ἰδέας τόσον, ὅσον εἰς ἱστορίας, εἰς γεγονότα. Ἡ πίστις ἡ χριστιανικὴ στηρίζεται εἰς ἕνα γεγονός, εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἀνεστήθη ὁ Χριστός, ὅπερ ἀποδεικνύει τὴν θεότητά Του. Οἱ Ἀπόστολοι εἶδαν τὸν Χριστὸν ἀναστάντα μὲ τὰ μάτια των καὶ ἐδέχθη-

σαν καὶ αὐτοὶ νὰ πεθάνουν. Ἐμαρτύρησαν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶδαν. Ὁ Ἱερὸς Ἰγνάτιος, ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, μαρτυρήσας εἰς τὴν Ρώμην τὸ 107, ἔγραφε πρὸ τοῦ θανάτου του : «Ζητῶ Ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἀπέθανε δι' ἡμᾶς, θέλω ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἀνεστήθη δι' ἡμᾶς.» Δὲν εἶδε τὸν Χριστόν, Τὸν εἶδαν ὅμως οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Διδάσκαλοί του, Τὸν εἶδαν αἱ γυναῖκες, ἡ Μαρία, ἡ Μαγδαληνή, ἡ Σαλώμη.

Ὁ Χριστός, καὶ μετὰ τὴν Ἀνάστασίν Του εἶχε τὸ σῶμά Του, μὲ ἰδιαίτερες ἀκόμη ἰδιότητες, ὥστε νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ ὅταν ἔτι αἱ θύραι ἦσαν κεκλεισμέναι. Πλησιάζει τὸν Πέτρον καὶ τοὺς συντρόφους του, καὶ τοὺς λέγει : «Κρατῆστέ με, ψαύσατέ με, καὶ δέτε ὅτι δὲν εἶμαι μονάχα πνεῦμα, χωρὶς σῶμα». Καὶ εἰς τὸν Θωμᾶν λέγει :

«Βάλε τὴν χεῖράν σου εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ θέσε τὸν δάκτυλόν σου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων.» Πεθαίνουν οἱ Μάρτυρες, διότι ἀπέθανεν ὁ Χριστός, μαρτυροῦν διότι ἀνεστήθη ὁ Χριστός. Ἡ ὑπογραφή των εἶναι ἡ μαρτυρία μὲ τὸ αἷμά των. Δέχονται τὸν θάνατον, διὰ νὰ ἑνωθοῦν μὲ τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ, ἀποθνήσκουν δι' ἡμᾶς. Ἀποθνήσκουν διὰ νὰ συνυπογράψουν μὲ τοὺς Ἀποστόλους ὅτι ἀνεστήθη ὁ Χριστός, καὶ ἀνεστήθη δι' ἡμᾶς. Καὶ ὁ Ἰγνάτιος, καὶ ὁ Δημήτριος, καὶ αἱ μυριάδες τῶν Μαρτύρων, ἀπέθανον διὰ τὴν ἀλήθειαν αὐτήν. Εἶναι δὲ κληρονομία πανανθρώπινη ἡ προσφορά των, ἡ μαρτυρία των, ἡ δόξα των. Τὸ κήρυγμά των, ὁ σπόρος τὸν ὁποῖον ἔσπειραν, ἐγονιμοποιήθη μὲ τὸ αἷμά των. Ὁ κόκκος τοῦ σίτου πρέπει νὰ πέσῃ εἰς τὴν γῆν καὶ νὰ ἀποθάνῃ, διὰ νὰ φέρῃ καρπὸν πολύν. Οἱ Ἅγιοι εἶναι οἱ ἐργάται τῆς λυτρώσεως τῶν ἀνθρώπων. «Θὰ μὲ ρίψουν εἰς τὰ θηρία, ἔλεγεν ὁ Ἰγνάτιος, διὰ νὰ ἀλεσθῇ τὸ σῶμά μου, καὶ νὰ γίνῃ ἀλεῦρι, ἄρτος.»

*
* *

Ἤθελε νὰ ἑνωθῇ μὲ τὸν Χριστόν, καὶ νὰ μείνῃ πλησιέστερον μαζύ μας. Οἱ Μάρτυρες, οἱ πατέρες μας, οἱ ἀδελφοί μας, ὅσοι ἔδωκαν τὸν ἑαυτόν των καὶ ἡνώθησαν μὲ τὸν Θεόν, εἶναι πλησιέστερα πρὸς ἡμᾶς, διότι τίποτε δὲν εἶναι τόσον πλησίον μας ὅσον πλησίον εἶναι ὁ Θεός. Καὶ δι' αὐτὸ ἡ βοήθειά των εἶναι ἄμεση, δυνατή, γόνιμη. Μᾶς ἔχουν πλουτίσῃ, ἀνεβάσῃ, μὲ ὅ,τι ἔκαμαν καὶ μὲ ὅ,τι ἐξακολουθοῦν νὰ κάμνουν. Ἡ προσευχή των ἡ ἁγιότητά των, ἡ θυσία των. Αἱ ἀξιομισθίαι των γίνονται καὶ ἰδικαί μας ἀξιομισθίαι. Παίρνομεν καὶ δίδομεν. Εἴμεθα τὸ περισσότερόν αἱ γενεαὶ αἱ ὁποῖαι ἐπέρασαν. Τὸ γένος μας εἶναι εἰς ἀριθμὸν μυριάκις περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι εἶναι. Καὶ τὸ πειὸ μεγάλο μέρος εἰς τὸ ὅ,τι εἴμεθα τὸ ὀφείλομεν εἰς τὴν θείαν χάριν. Μᾶς βοηθεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησία, μὲ τὰ λυτρωτικὰ μέσα τοῦ Χριστοῦ τὰ ὁποῖα διαθέτει, μὲ τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν

ἀλήθειαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ δὴ μὲ τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Εἴμεθα ἡνωμένοι οἱ πάντες εἰς μίαν ἑνότητα ὁμαδικήν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἁγιότης τοῦ ἑνὸς νὰ ἐξαπλώνεται καὶ εἰς τὸν ἄλλον, ὁ ἡρωϊσμὸς τοῦ ἑνὸς νὰ σώζῃ καὶ τὸν ἄλλον, τὸ φῶς αὐτοῦ νὰ φωτίζῃ καὶ ἐκεῖνον. Εἴμεθα ἡνωμένοι κυρίως μὲ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὸν σταυρικὸν θάνατόν Του καὶ μὲ τὴν Ἀνάστασίν Του. Μὲ τὸν Χριστὸν οἱ πένητες γίνονται πλούσιοι, οἱ μικροὶ μεγάλοι, οἱ ἀμαθεῖς σοφοί, καὶ εἶναι μακάριοι ὅσοι πονοῦν καὶ μοχθοῦν, ὅσοι πενθοῦν καὶ κλαίουν.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν προσφορὰν αὐτὴν τῶν Ἁγίων τῆς πίστεώς μας, δικαίως τοὺς σεβόμεθα, καὶ ἐκφράζομεν εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτούς. Οἱ αἰῶνες ὅλοι τὸ κάμνουν, ψάλλουν τὴν δόξαν των, ἀνιδρύουν καὶ ἀνακαινίζουν τοὺς Ναούς των, διότι ξεύρουν ὅτι οἱ Ἅγιοι, οἱ Μάρτυρες, εἶναι ἀκατάλυτη δύναμις διὰ τοὺς λαούς. Εἶναι δι' ἡμᾶς πλοῦτος ἀναφαίρετος, προνόμιον τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ συλήσῃ κανένας, δικαίωμα ἀπαραβίαστον, ἐαρινὴ ἀτμόσφαιρα, ἡ ὁποία μᾶς ἀνανεώνει. Εἶναι μακάριοι ὅσοι ξεύρουν νὰ ἐκκλησιάζωνται, καὶ νὰ ἁγιάζουν τὴν ἡμέραν τῶν Ἑορτῶν. Δυστυχῶς ὁ θόρυβος τῆς ἐποχῆς, τὰ διάφορα εὔκολα μέσα νὰ τρέχωμεν εἰς τὴν ὕπαιθρον ἢ νὰ συνωθούμεθα εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ ποδοσφαίρου ἢ εἰς τοὺς κινηματογράφους, δὲν ἀφήνουν τὸν νέον νὰ ἐκκλησιάζεται. Ὅλα αὐτὰ ἐμονοπώλησαν τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς Ἑορτάς, ἐμονοπώλησαν τὶς ὧρες καὶ τὰ πρόσωπα. Καὶ ἐδημιούργησαν τρομακτικὴν ἀνάγκην ἐντυπωσιακῶν θεαμάτων, ἀπληστίαν θεαμάτων. Ἔχουν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ξεσηκωμένην, καὶ δὲν ἀφήνουν τὸν ἄνθρωπον νὰ ἠρεμήσῃ, νὰ συγκεντρωθῇ, ὅπως τὸ θέλει ἡ Ἐκκλησία. Πῶς θὰ προσευχηθῇ, χωρὶς συγκέντρωσιν ὁ ἄνθρωπος, πῶς θὰ προσέλθῃ εἰς τὸν Ναόν; Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ θόρυβον ἀδυνατίζει ὡς πρὸς τὰς αἰσθητικὰς καὶ αἰσθηματικὰς ἱκανότητας, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ νοιώσῃ τοὺς Ψαλμοὺς καὶ τὴν Ὑμνογραφίαν, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικήν. Οὔτε θὰ ἱκανοποιηθῇ ὁ ἀλκοολικός ποτε μὲ τὸν χυμὸν ὀπωρικῶν.

Πῶς θὰ γνωρίσωμεν καλύτερα τὸν Θεόν, πῶς θὰ Τὸν ἀγαπήσωμεν, πῶς θὰ Τὸν δοξάσωμεν ; Πῶς θὰ καλλιεργήσωμεν τὴν πνευματικότητά μας ; Τὴν εὐσέβειάν μας ; Ποῦ θὰ εὕρωμεν παραμυθίαν καὶ ἐνίσχυσιν εἰς τὰ δεινά μας ; Ἡ μεγάλη ὀφειλή μας εἶναι νὰ λατρεύωμεν τὸν Θεόν, νὰ Τὸν λατρεύωμεν εἰς ὅ,τι εἶναι, καὶ εἰς ὅλα τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἰδιαιτέρως εἰς τὰς θλίψεις μας, εἰς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα Αὐτὸς ἐπιτρέπει, πάντως ἀπὸ ἀγάπην, καὶ πρὸς τὸ καλὸν τὸ ἰδικόν μας. Τὰ δεινά, ὅσον τρομερὰ καὶ ἂν εἶναι, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀπογοητεύουν. Τίποτε δὲν γίνεται, χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐὰν ὁ Χριστὸς ὑπέφερε καὶ ἐσταυ-

ρώθη, τοῦτο ἦτο γραμμένο εἰς τὰ σχέδια τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ αἰώνων. Ὅταν ὁ Πιλᾶτος, ἀπευθυνόμενος εἰς τὸν Ἰησοῦν, Τοῦ λέγῃ : «Εἰς ἐμένα δὲν ἀποκρίνεσαι ; Δὲν ξεύρεις ὅτι ἔχω ἐξουσίαν νὰ σὲ ἀπολύσω ἢ νὰ σὲ κρατήσω;», ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀπαντᾷ : «Δὲν θὰ εἶχες καμμίαν ἐξουσίαν ἐπάνω εἰς ἐμέ, ἐὰν δὲν σοῦ ἦτο δεδομένον ἄνωθεν.» Εἶναι τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ ποὺ ἐπιτρέπει νὰ μᾶς εὕρῃ ἡ δυστυχία. «Αὐτὸ τὸ σκοτάδι, εἶναι τὸ χέρι Σου, βαλμένο ἐπάνω εἰς τὰ μάτιά μου. Ἀγάπη ἀπέραντη !» Μᾶς ἀνήκει μιὰ μερίδα ἀπὸ τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου, εἶναι ἑτοιμασμένη, ξεχωρισμένη, ἀπὸ αἰώνων. Πρέπει νὰ δεχώμεθα. νὰ γίνεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ καυχώμεθα ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου, πρέπει νὰ δεχώμεθα τὰ πάντα ὡς δῶρα καὶ εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ.

† Ὁ Πριγκηποννήσων **ΔΩΡΟΘΕΟΣ**

Η ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΣΗΦ ΤΟΥ Β΄.

ΤΟ ΜΕΓΑΡΟΝ ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΚΕΙ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΙ Ο ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΕΚΕΙΝΗ ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ Ἰωσὴφ ὁ Β΄. ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως κατὰ μῆνα Μάϊον τοῦ ἔτους 1416, διαδεχθεὶς τὸν κατὰ Μάρτιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀποθανόντα Εὐθύμιον τὸν Β΄. (1410——1416). 1) Ὁ Ἰωσὴφ προήχθη εἰς Οἰκουμ. Πατριάρχην ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου. Ἰδοὺ τί γράφει περὶ αὐτοῦ ὁ Σίλβεστρος Συρόπουλος, ἐκκλησιάρχης τῆς Ἐκκλησίας Κων)πόλεως : «Τῶν δὲ ἀρχιερέων ψηφισάντων, κατὰ τὸ ἔθος, τρία πρόσωπα, παρόντος καὶ τοῦ Μηδείας, οὐ γὰρ παρῆν ἐν τοῖς προγεγόσιν, ἐκλέγεται ὁ βασιλεὺς τὸν Ἐφέσου κὺρ Ἰωσήφ, καὶ εἰς Πατριάρχην προβάλλεται 2), ὃς καὶ εεἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἀναχθεὶς κατ' αὐτὴν τὴν ἑρτάσιμον ἡμέραν τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, τὴν κατὰ τὴν ἐνάτην νέμεσιν, τὴν θείαν ἐτέλεσε μυσταγωγίαν καὶ τῷ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἱερῷ ἐνεθρονίσθη συνθρόνῳ» 3). Ἡ Πατριαρχεία

---

1) Μ. Γεδεών, Π. Πίνακες σ. 463, 464.

2) Περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ βασιλέως προβολῆς τοῦ Πατριάρχου Κων)πόλεως καὶ ἐπεμβάσεως αὐτοῦ εἰς τὴν πατριαρχικὴν ἐκλογὴν ἴδε ἐμὸν σύγγραμμα : «Ἱστορία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου», τόμ. Α΄. 390 κ. ἑξ.

3) Σ. Συροπούλου, Ἱστορία τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου, ἔκδοσις Χάγης 1665, σ. 3, καὶ ὑπὸ τοῦ Βανδουρίου, ὡς πληροφορία τοῦ Συροπούλου, εἰς τὸ Imperium Orientale II p. 688. Ὁ G Hofmann εἰς τὸ περιοδικὸν «Orientalia Christiana»1938 σ. 398, 399 ἀναφέρει, ἐπὶ τῇ βάσει πληροφοριῶν τοῦ Βουλγάρου Δομινικανοῦ Ἰωάννου Ραγούσης Στόϊκοβιτς, ὅτι δῆθεν ὁ Ἰωσὴφ ἦτο βουλγαρικῆς καταγωγῆς.«Bulgarus est natione et de lingua mea, multurque mihi afficitur».

Ἡ γνῶσις τῆς γλώσσης, ἂν καὶ αὐτὸ δὲν ξεύρω κατὰ πόσον εἶναι ἀληθές, ἀρκεῖ διὰ νὰ λογισθῇ κανεὶς ὡς ἀνήκων εἰς τὸ ἔθνος τοῦ ὁποίου τὴν γλῶσσαν ὁμιλεῖ ; Καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγενοῦς του (Φιλιτρόπινος) τὸν ὁποῖον ἀναφέρω παρακάτω δὲν φαίνεται σλαβικῆς καταγωγῆς. Καὶ ἀπὸ ὅσα ὡμίλησεν εἰς τὰς μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν Ὀρθοδόξων μελῶν συνόδου συζητήσεις περὶ «πατρίδος» καὶ «γένους» φαίνεται Ἕλλην πατριώτης.

τοῦ εἰρημένου Πρωθιεράρχου διήρκεσεν ἔτη εἴκοσι τρία καὶ ἡμέρας δέκα ὀκτώ.

Ἡ κατάστασις τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους ἦτο τοιαύτη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Πατριάρχου ὥστε ὁ διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του Μανουὴλ Ἰωάννης ὁ Η΄ (1425—1448) ἀπέβλεπεν εἰς τὴν Δύσιν πρὸς σωτηρίαν. Οἱ Πάπαι τότε, ὡς γνωστόν, ἤσκουν ἀκόμη ἀρκετὴν ἐπιρροὴν καὶ ἐπὶ τοῦ λαοῦ καὶ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων τῆς Εὐρώπης. Εἶχε δὲ συγκληθῇ καὶ ἡ ἐν Βασιλείᾳ τῆς Ἑλβετίας σύνοδος πρὸς μεταρρύθμισιν τῶν κακῶς ἐχόντων ἐν τῇ παπικῇ Ἐκκλησίᾳ. Οἱ Βυζαντινοὶ καὶ μάλιστα ὁ Αὐτοκράτωρ προυτίμησαν τὴν μετὰ τοῦ Πάπα Εὐγενίου (1431—1447) συνεργασίαν καὶ συμμετοχὴν εἰς τὴν ἐν Φερράρᾳ σύνοδον. Ὁ Ἀνώνυμος τῆς ὑπὸ τοῦ Σάθα δημοσιευθείσης «Χρονικῆς Ἐκθέσεως»—ἐκ χειρογράφου 10 τοῦ Κολλεγίου Lincoln τῆς Ὀξφόρδης ἀποκειμένου τώρα ἐν τῇ Βοδλιανῇ Βιβλιοθήκῃ ὅπου καὶ ἀνέγνωσα αὐτὸ—μᾶς πληροφορεῖ τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὴν μετάβασιν τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Αὐτοκράτορος, ἀρχιερέων καὶ ἄλλων ἐπισήμων προσώπων εἰς τὴν Φερράραν. Μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη ὁ Πάπας τὴν δήλωσιν τῆς μεταβάσεως τοῦ Πατριάρχου, τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων εἰς Φερράραν. «Στείλαντες καὶ τὰς ἐξόδους καὶ τὰ καράβια οἵ τε Γαρδινάλιοι καὶ αὐτὸς ὁ Πάπας, ἔσχον γὰρ ἐπιθυμίαν ὅπως γένηται ἕνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὸ πολλάκις τοῦτο βουληθέντες, κατορθῶσαι οὐκ ἠδυνήθησαν» 4).

Ἡ σύνδοςο ἤρχισε τὰς ἐργασίας της ἐν Φερράρᾳ τὴν 9ην Ἀπριλίου 1438, τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Τετάρτῃ. Εἴτε διὰ τὴν ἐκεῖ ἐνσκήψασαν λοιμικὴν νόσον, εἴτε διὰ λόγους τακτικῆς τοῦ Πάπα, τὴν 10ην Ἰανουαρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους (1439) ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ψήφισμα ὑπὲρ μεταθέσεως τῆς συνόδου εἰς Φλωρεντίαν.

Ἐκεῖ ἤρχισαν αἱ ἐργασίαι τῆς λεγομένης συνόδου τῆς Φλωρεντίας τὴν Πέμπτην τῆς δευτέρας ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν.

Τὸ κτίριον ὅπου συνῆλθον οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δύο Ἐκκλησιῶν σῴζεται σχεδὸν ἀμετάβλητον μέχρι τῆς σήμερον. Ἐπεσκέφθην αὐτὸ τὸν παρελθόντα Αὔγουστον· χρησιμεύει ὡς σχολὴ τῶν ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς (καραμπινιέρων). Ἡ αἴθουσα ἡ μεγάλη τοῦ ἄνω ὀρόφου, χωρισμένη τώρα εἰς δύο, ἐχρησίμευεν ὡς τόπος τῶν συνεδριῶν. Τὸ ἀνάκτορον αὐτὸ τότε ἦτο ἐπί τι διάστημα κατοικία τῶν Παπῶν. Ἦτο δὲ γνωστὸν ὡς Μοναστήριον τῆς Santa Maria Novella, ὅπου ὁ Εὐγένιος ἐπι-

4) Κ. Σάθα, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. 2, σ. 560.

στρέψας ἐκ Φερράρας ἐγκατεστάθη ἐκεῖ τὴν 27ην Ἰανουαρίου τοῦ 1439. 5)

Εἰς τὸ Παλάτιον αὐτό, τὸ ὁποῖον τώρα, ὡς ἤδη ἐσημειώθη, χρησιμοποιεῖται ὡς σχολὴ — τῶν μοναχῶν ἐχόντων τὴν ἐκκλησίαν τῆς Santa Maria Novella καί τινα κελλία πλησίον αὐτῆς πρὸς κατοικίαν — ὑπάρχει καὶ τὸ παρεκκλήσιον (Capella). Εἰς αὐτὸ προσηύχοντο οἱ Πάπαι Μαρτῖνος ὁ Ε΄. (1417—1431), ὁ προαναφερθεὶς Εὐγένιος ὁ Δ΄., ὁ Πίος ὁ Β΄ (1458—1464) καὶ τελευταῖον ὁ μουσοτραφὴς Λέων ὁ Ι΄ (1513—1521), τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου φέρει καὶ μία ὁδὸς ἐν Φλωρεντίᾳ.

Εἰς τὸν ἀνατολικὸν τοῖχον τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ μεγάρου ὑπάρχει πλὰξ μὲ τὴν ἑξῆς λατινικὴν ἐπιγραφήν, τὴν ὁποίαν ἀνέγνωσα ἐκεῖ:

Aedes cerne viator ubi plures morati sunt pontifices atque celebratae sessiones praeliminares Oecumenici Concilii Florentini, coram Eugenio IV Graeca Ecclesia diuturno schismate avulsa ad catholicam rediit unitatem. Anno Domini MCCCCXXXIX. 6)

Εἰς τὰς εὐρείας αἰθούσας τοῦ παπικοῦ ἐκείνου μεγάρου συνεζητήθησαν αἱ δογματικαὶ καὶ λοιπαὶ διαφοραὶ τῶν δύο μεγάλων Ἐκκλησιῶν.

Ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ ὑπηρέται του διέμενον εἰς ἰδιαιτέραν οἰκίαν τῆς ἰδίας πόλεως. Ἐκεῖ ἔλαβε χώραν, ἀσθενοῦντος τοῦ Πατριάρχου Ἰωσήφ, μία συνεδρία τὴν 2αν Ἰουνίου. 7)

Ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν συνεδρίαν αὐτὴν ὁ ἀσθενῶν Πατριάρχης (10 Ἰουνίου) ἀπέθανε. Τὴν ἐπαύριον, κατὰ διαταγὴν τοῦ Πάπα, ἐτελέσθη μεγαλοπρεπὴς κηδεία εἰς τὸν παραπλεύρως τοῦ μεγάρου τῶν συνε-

---

5) Stefano Orlandi, Necrologio di Santa Maria Novella 1955 Firenze (ἰταλιστί), τόμ. Β΄. 575 (Παράρτημα Β΄.). Βλέπε καὶ Pichler «Ἱστορία τοῦ χωρισμοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν...», τόμ. Α΄., σελ. 392 (γερμανιστί).

6) Ἡ ἑλληνικὴ μετάφρασις· «ὁδοιπόρε βλέπε αὐτὸν τὸν οἶκον ὅπου διέμειναν διάφοροι Πάπαι καὶ ἐτελέσθησαν προκαταρκτικαὶ συνεδρίαι τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ οἰκουμενικῆς συνόδου· ἐνώπιον Εὐγενίου τοῦ Δ΄. ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τὸ μακροχρόνιον σχίσμα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν καθολικὴν ἑνότητα». Ἔτει Σωτηρίῳ 1439. Ἡ πρώτη οἰκοδομὴ τοῦ μεγάρου συνετελέσθη κατὰ τὸ ἔτος 1418. Βλέπε «La seda (=ἕδρα) della scuola sottufficiali (= ὑπαξιωματικῶν) Karabinieri di Firenze», 1953 σ. 4 (πρόλογος). Ὀφείλω καὶ δημοσίᾳ νὰ εὐχαριστήσω τὰς ἀνωτέρας ἀρχὰς τῆς σχολῆς, καθὼς καὶ τὸν ἱερέα Stefano Orlandi, διὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὴν προθυμίαν μὲ τὴν ὁποίαν μὲ ὡδήγησαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν μᾶλλον ἀξιοθεάτων διαμερισμάτων τοῦ ἱστορικοῦ ἐκείνου μεγάρου.

7) Αἱ πληροφορίαι κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ Σ. Συροπούλου τὴν ὁποίαν ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ Ἀνδρ. Δημητρακόπουλος. Ἱστορία τοῦ σχίσματος.

δρικὸν κείμενον ναὸν τῆς Santa Maria Novella, «κατὰ τὸν ἑλληνικὸν ρυθμόν παρόντων ὅλων τῶν καρδιναλίων, τῶν ἀρχιερατικῶν μελῶν τῆς συνόδου, τῆς ἀριστοκρατίας καὶ ὅλων τῶν ἀρχῶν». Ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου Θωμᾶς Κουερσεντάνι καὶ ὁ δεύτερος ὑπ' αὐτὸν Ματθαῖος Ντὶ Τορτόνα «ἐδέχθησαν 100 δουκάτα πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων κηδείας τὴν ἐπαύριον 12 Ἰουνίου». 8) Κατὰ τὰς μαρτυρίας συγχρόνων (Libro del Borsario c. 36) συγγενής τις τοῦ Πατριάρχου Ἰωσήφ, Γεώργιος Φιλιτρόπινος ὀνομαζόμενος, εἰς τὰς 16 Αὐγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους, ἐπλήρωσεν «ἕτερα πεντήκοντα δουκάτα» ὅπως ἐσαεὶ τελῆται κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του λειτουργία ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Ἰωσήφ.

Ἡ τελευταία συνεδρία, κατὰ τὴν ὁποίαν πανηγυρικῶς ἀνεγνώσθη ὁ ὅρος τῆς ἑνώσεως, ἔλαβε χώραν εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς Σάντα Maria del Fiore τὴν 6 Ἰουλίου. 9)

Ὥστε ὁ ὅρος ἀνεγνώσθη καὶ ὑπεγράφη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου Ἰωσήφ. «Μὴ φθάσας γὰρ ὑπογράψαι, γράφει ὁ Σ. Συρόπουλος, θανὼν ἐτάφη ἐκεῖσε.» 10)

---

8) Stefano Orlandi, ἔνθ. ἀνωτ., II, σ. 253.

9) St. Orlandi, μν. ἔρ. II, σ. 253.

10) Ἱστορία τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου σ. 276. Παραθέτει ἀλλαχοῦ καὶ τὰ ἑξῆς· «διὸ καὶ ἀκούοντες ταῦτα ὁ βασιλεὺς («ἵνα διορθώσωσί τινα τῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν τάξεως μὴ δοκοῦντα ἐκείνοις ἀρεστὰ — «τοῖς Λατίνοις»—...) τε καὶ ὁ Πατριάρχης ἐδυσχέραινε καὶ μετεμέλοντο ἐπὶ τῇ συγκαταθέσει τῆς δόξης...». Περὶ τοῦ προσώπου τὸ ὁποῖον διεδραμάτισεν ὁ Πατριάρχης οὗτος εἰς τὴν λεγομένην φλωρεντιανὴν σύνοδον καὶ καθόλου περὶ τῆς σημασίας τῆς συνόδου ἐκείνης λόγος θὰ γίνῃ εἰς τὸν δεύτερον τόμον τοῦ ἔργου μου «Ἱστορία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου». Τὸ ἑλληνικὸν κείμενον τῶν πρακτικῶν τῆς συνόδου ἐκείνης ἐδημοσιεύθη καὶ ὑπὸ τοῦ I. Gill, Quae supersunt Actorum graecorum concilii Florentini.

Καὶ ὁ λίαν γνωστὸς εἰς τὸν Βυζαντινολογικὸν κόσμον père V. Laurent ἐδημοσίευσε κριτικὴν μελέτην περὶ τῆς διὰ τοῦ τύπου ἐκδόσεως —γενομένης τὸ 1577 — τῶν ἑλληνικῶν πρακτικῶν τῆς εἰρημένης συνόδου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξετάζει τίς ὁ ἐκδότης ἢ οἱ ἐκδόται καὶ ποῖα τὰ ἀρχικὰ κείμενα τῶν ἐκδοτῶν. «Orientalia Christiana» 1955 τόμ. XXI σ. 1—2, ἐξεδόθη καὶ ἰδιαίτερον ἀνάτυπον. Ἀρχικῶς συνετάχθησαν τέσσαρα ἀπόγραφα τοῦ ὅρου ἐπὶ μεμβράνης, εἰς τὴν ἡμίσειαν σελίδα τῆς ὁποίας ὑπῆρχε τὸ λατινικὸν κείμενον καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἡμίσειαν τὸ ἑλληνικόν. Ἓν ἀπόγραφον σώζεται ἀνηρτημένον εἰς μίαν αἴθουσαν τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Λαυρεντιανῆς Βιβλιοθήκης. Κ. Παπαρρηγοπούλου, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἔκδοσις Ἐλευθερουδάκη, τόμ. Ε[1], σελ. 275.

Ὁ Πατριάρχης ἐτάφη εἰς τὸν ναὸν τῶν Δομινικανῶν Santa Maria Novella. Ὁ τάφος του τώρα εὑρίσκεται παραπλεύρως τοῦ παρεκκλησίου Rucellai, κάτω ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Aldobrandino Cavalcanti. Ἀρχικῶς, ὅπως παρετήρησα καὶ ὁ ἴδιος, ὁ τάφος του εὑρίσκετο εἰς τὸ ἀνατολικὸν κλίτος πλησίον τοῦ σταυροῦ. Κατὰ τὸ ἔτος 1590—1592, ὄντος ἡγουμένου τοῦ μοναστηρίου τοῦ Λαυρεντίου Μένι, ἡ παλαιὰ εἰκὼν ἡ παριστάνουσα τὸν Πατριάρχην κατεστράφη καὶ ἐζωγραφήθη νέα. Κατὰ τὰς ἐρεύνας τοῦ πολυμαθοῦς Καθολικοῦ ἱερέως (Ἰταλοῦ) Στεφάνου Ὀρλάντι καὶ αἱ δύο εἰκόνες εἶναι ἔργον Ἑλλήνων ζωγράφων, ἡ μία τοῦ 15ου καὶ ἡ ἄλλη τοῦ 16ου αἰῶνος. Ἡ δευτέρα εἶναι ἔμπνευσις τῆς πρώτης. 11)

Τὴν προσωπογραφίαν τοῦ Πατριάρχου Ἰωσὴφ περιειργάσθην ἐπανειλημμένως κατὰ τὴν πρὸ ὀλίγου καιροῦ διαμονήν μου ἐν Φλωρεντίᾳ.12)

Ἡ προσωπογραφία αὐτὴ παριστάνουσα ὁλοκληρωτικῶς τὸ σῶμα τοῦ Πατριάρχου μὲ στολὴν ἀρχιερατικὴν δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν εἰκόνα προτομῆς τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσεν ὁ Ἄνσελμος Βανδούριος εἰς τὸν δεύτερον τόμον τοῦ ἔργου του «Imperium Orientale», Γράφει ἄνωθεν τῆς εἰκόνος τὰ ἑξῆς λατινιστί : Josephi Patriarchae qui Florentiae obiit. Effigies tab. IV

καὶ ἑλληνιστὶ ἑκατέρωθεν τῆς εἰκόνος :

Ἰωσὴφ ὁ ἁγιώτατος

καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τὴν εἰκόνα παρέλαβεν ὁ Βανδούριος ἐκ τοῦ codex Regius 3058 τῆς ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων, σημερ. ἀριθ. fonds grec 1783 φύλλ. 98 v. 13) Ὁ Πατριάρχης φέρει μικρὸν ὠμόφορον.

Ὑπάρχει ἀνάγλυφον τοῦ ὅρου τῆς φλωρεντιανῆς συνόδου ἐπὶ τῆς χαλκῆς πύλης τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Πέτρου Ρώμης. Κ. Παπαρρηγοπούλου, ἔνθ. ἀνωτ.

11) Μνημ. ἔργ. II, σ. 252—254, σημ. 10, ὅπου καὶ αἱ εἰς τὰς πηγὰς παραπομπαί.

12) Κατὰ καλὴν σύμπτωσιν τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου εἶχον καταλύσει εὑρίσκεται πλησιέστατα πρὸς τὸν ναὸν τῆς Santa Maria Novella, ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς φερούσης τὸ ὄνομα τοῦ ναοῦ αὐτοῦ. Πολλάκις ἀνέγνωσα τρισάγιον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀτυχοῦς Πατριάρχου.

13) Ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω δημοσίᾳ τὸν ἐν Παρισίοις Ομογενῆ ἰατρὸν κ. Φίλιππον Ἐβρενιάδην ἐρευνήσαντα κατόπιν αἰτήσεώς μου τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Πατριάρχου Ἰωσὴφ χειρόγραφον τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων.

Τὴν ἰδίαν εἰκόνα παραλαβὼν ἀπὸ τὸν Βανδούριον ἐδημοσίευσεν εἰς τοὺς Πατριαρχικούς του Πίνακας (σ. 464) ὁ Μ. Γεδεών.

Ἡ ἐνταῦθα δημοσιευομένη εἰκὼν 14) εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν εἶδον ὁ ἴδιος ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ τάφου τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Πατριάρχου. Περὶ αὐτῆς γράφει καὶ ὁ Le Quien εἰς τὸ γνωστὸν σύγγραμμά του «Oriens Christianus» σ. 688. Ἀναφέρει καὶ τὴν ἐπιτάφιον ἐπιγραφὴν τὴν ὁποίαν βλέπει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν ἐνταῦθα δημοσιευομένην εἰκόνα. Τὴν φιλοτέχνησιν τῆς εἰκόνος ὁ Le Quien ἀποδίδει εἰς τὸν Maffei Vegii.

Ἐν περιλήψει τὸ περιχόμενον τῆς ἐπιτυμβίου ἐπιγραφῆς γραφείσης ὑπὸ χειρὸς Ρωμαιοκαθολικῆς ἔχει οὕτω· ὁ μέγας ἱεράρχης παριστάνεται ὁμιλῶν ὁ ἴδιος καὶ ὡς φλεγόμενος ὑπὸ τοῦ πόθου τῆς ἑνώσεως τῶν δύο κόσμων Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς καὶ θεωρῶν ἑαυτὸν εὐτυχῆ διότι ἀπεδήμησεν εἰς Φλωρεντίαν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, συνελθούσης ἐπὶ τούτῳ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου. «Εὐτυχὴς διότι ζῶν ἔδωσα αὐτὸ τὸ δῶρον τῆς ἑνώσεώς καὶ εὐτυχὴς ἀποθνήσκω».

Εἰς τὸ τέλος τῆς λατινικῆς ἐπιγραφῆς προσετέθησαν μὲ ἑλληνικὰ γράμματα τὰ ἀκόλουθα· Ἰωσὴφ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης (μὲ κεφαλαῖα γράμματα), καὶ κατόπιν «ἔτους ϛϡμζ' = 6947. Ἐνῷ δὲ τὸ ἔτος 6947—5508 ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν χρονολογίαν 1439, ἄλλως τε αὐτὴ ἡ χρονολογία ἐξακριβοῦται, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης καὶ ἀπὸ ἄλλας ἱστορικὰς μαρτυρίας ἀναμφισβητήτους, ὁ παγκοσμίου φήμης ἐκδοτικὸς (ζωγραφιῶν) οἶκος ἐν Φλωρεντίᾳ ἀδελφῶν Alinari σημειώνει κάτωθεν τῆς εἰκόνος ἰταλιστ· «Patriarca di Constantinopoli, morto a Firenze nel 1440.» 15)

Ἐπισκεφθεὶς ἐν Φλωρεντίᾳ τὸ Palazzo Medici — Riccardi (Μεδίκων -Ριχάρδων Παλάτιον) εἶδον ἐκεῖ καὶ ἄλλην εἰκόνα ἔγχρωμον τοῦ Ἰωσήφ. Παριστάνεται ἔφιππος, ὁλόσωμος, μὲ μακρὰν λευκὴν γενειάδα, ἀποτελῶν μέλος μακρᾶς συνοδείας ἐφίππων. Εὑρίσκεται εἰς ἓν πα-

---

14) Καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Κ. Παπαρρηγοπούλου — ἔκδ. Ἐλευθερουδάκη τόμ. Ε΄., σ. 273— δημοσιεύεται εἰς μικρὸν σχῆμα ἡ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Πατριάρχου Ἰωσὴφ εἰκὼν αὐτοῦ. Δὲν διακρίνεται τὸ πρόσωπόν του.

15) Τὴν φωτογραφίαν ἔλαβον ἀπὸ τὸν Οἶκον Alinari. Ἰδὼν τὸ λάθος τῆς χρονολογίας ἐν Φλωρεντίᾳ εὑρισκόμενος ἔγραψα εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Alinari ὅτι δι' οὓς λόγους ἤδη ἀνέφερα, πρόκειται περὶ λάθους. Ἔλαβον ἐνταῦθα ἀπάντησιν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11 Αὐγούστου, διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζουν τὴν πρός με εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θὰ διορθωθῇ ἡ ἡμερομηνία.

ρεκκλήσιον τὸ ὁποῖον κεῖται εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον τοῦ εἰρημένου παλατίου. Αἱ διάφοροι μορφαὶ (ὑδατογραφίαι) τοῦ συμπλέγματος («πομπὴ τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἀγγέλων ψαλλόντων τὸ ὡσαννὰ) ἐκαλλιτεχνήθησαν ὑπὸ τοῦ Benozzo Gozzoli το 1459. Εἰς ἄλλην εἰκόνα παριστάνεται ἔφιππος ὁ Αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἰωάννης ὁ Η΄ ὁ Παλαιολόγος ὁ μετασχὼν τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου. 16)

† Ὁ Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

16) Sandra Orienti, Florence et son charme (Ramella) σ. 180. Εἰς τὴν σελίδα 188 τοῦ ἰδίου βιβλίου ἀναφέρεται καὶ ὁ τάφος τοῦ Πατριάρχου Ἰωσὴφ Β΄. μαζὶ μὲ δύο ἄλλους τάφους εὑρισκομένους πλησίον, τοῦ ἐπισκόπου Alioti καὶ του ἐπισκόπου Cavalcanti. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰωάννης διέμεινεν ἐν Φλωρεντίᾳ μέχρι του Σεπτεμβρίου τοῦ 1439. Εἰς τὰς 6 τοῦ ἰδίου μηνὸς ἔφθασεν εἰς Βενετιαν καὶ ἐκειθεν διὰ θαλάσσης ἀνεχώρησεν εἰς Κων)πολιν. Ἡ σχετικῶς μακρὰ διαμονή του ἐν Φλωρεντίᾳ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἐπιδράσῃ ὁ τρόπος τῆς ἐνδυμασιας καὶ τῆς κομώσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἀκολουθίας του ἐπὶ τῶν ἀριστοκρατων Φλωρεντίνων. Εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Santa Apollonia ὑπάρχουν ὑδατογραφίαι (fresques) εἰς τὰς ὁποίας φαίνεται ἡ ἐπίδρασις αὐτη. Sandra Orienti, ἔνθ. ἀνωτ. σ. 176.

Τοῦ Πατριάρχου ,Ιωσὴφ διαμένοντος ἐν Φλωρεντίᾳ ὁ ἱερομόναχος Ἀρσένιος ὁ Κρὴς προσέφερεν εἰς αὐτον διὰ τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας Εὐαγγελιάριον ἐκ μεμβράνης τοῦ 12ου αἰῶνος, τὸ ὁποῖον ἀνεγινώσκετο ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ναοῦ, περιελθὸν κατόπιν εἰς τὸν ναὸν Ἁγίου Γεωργίου Ἐδιρνὲ καποῦ καὶ ἐσχάτως εἰς τὸ κειμηλιοφυλάκιον τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου. Περὶ τούτου ἴδε, ἐμον ἄρθρον εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἀπ' ὅλα» 17 καὶ 18 Ἀπριλίου 1919 Istanbul, ἐμὴν Φωτίειον Βιβλιοθήκην Α. 241—242. Βλέπε καὶ Περιοδικὸν Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου Κ. Π. Βου σ. 60, 61 καὶ 64. Τὰ παρὰ τοῦ Καισταριὲ Δαπόντε γραφόμενα ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸν Νέον Ἑλληνομνήμονα, τόμ. Δ΄. σ. 122. Βλέπε καὶ τὸ γαλλιστὶ ἐκδοθὲν φυλλάδιόν μου: «Un évangile manuscrit orné de merveilleuses miniatures, conservé au Patriarcat Oecumenique. Istanbul 1932.

Τὴν εἰκόνα τοῦ ἐφίππου Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου ἐδημοσίευσαν οἱ τελευταῖοι ἐκδόται τῆς Ἑλλ. Ἱστορίας τοῦ Κ. Παπαρρηγοπούλου Στ. σ. 272. Εἶναι ἔργον τοῦ ζωγράφου Μπενότσι Γαύτσολο.

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΛΑΝΔΙΑΝ

ΕΙΣ ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ μου «Ἱστορία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τόμ. Α΄., σ. 315 κ. ἑξ. ἔγραψα ἀρκετὰ περὶ τῆς διὰ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου ἐκχριστιανίσεως διαφόρων λαῶν, Ἰβήρων, Ἀλανῶν, Ἀβασγῶν καὶ ἄλλων.

Ὀλίγας λέξεις ἐδημοσίευσα εἰς τὴν «Ὀρθοδοξίαν» (1955, τεῦχος α΄., σ. 90—91) περὶ τῶν Βυζαντινῶν Χριστιανῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς ἑλληνικῆς ἐπιγραφῆς εὑρεθείσης εἰς τὴν Μογγολίαν. Ἕνας ἀπὸ τοὺς Πατριάρχας Κωνσταντινουπόλεως ὁ ὁποῖος εἰργάσθη τὰ μάλιστα ἀπὸ ἀπόψεως ἐκχριστιανίσεως βαρβάρων λαῶν τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι ὁ Μέγας Φώτιος. Ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Ζαχαρίας κατὰ τὴν ἐπὶ Φωτίου συγκροτηθεῖσαν τὸ 879—880 σύνοδον, προκειμένου περὶ τῆς ἱεραποστολικῆς ἐξαιρέτου ἰδιότητος τοῦ εἰρημένου Πατριάρχου, εἶπε τὰ ἑξῆς ἀξιοσημείωτα λόγια: «καὶ τί λέγω ταῦτα, ἔ θ ν η ὁ λ ό κ λ η ρ α (ὁ Φώτιος) εἰς τὴν ἀμώμητον ἡμῶν πίστιν τῶν Χριστιανῶν ἐπιστρέψαι παρεσκεύασε». 1) Τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἐσυνέχισαν ὁ μαθητής του, Νικόλαος ὁ Μυστικός, Πατριάρχης ὡσαύτως Κων)πόλεως, καὶ ἄλλοι διάδοχοί του.

Λαοὶ Ἀσιανοὶ ἐκχριστιανισθέντες διὰ τῶν ἱεραποστόλων τοῦ Οἰκουμεν. Πατριαρχείου καὶ διὰ τῆς συνεργασίας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ἦσαν κυρίως ἐκτὸς τῶν Ἀρμενίων οἱ Ἀλανοί, οἱ Κιρκάσιοι ἄλλως Τσερκέζοι καὶ «Ζίκχοι» ἢ «Ζυγοὶ» λεγόμενοι. 2)

Οἱ Κιρκάσιοι Ὀρθόδοξοι ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐτέλουν τὴν λειτουργίαν καὶ τὰς λοιπὰς θρησκευτικάς των τελετὰς εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καίτοι ὡς καὶ παρὰ τῶν ξένων ἱστορικῶν (Ἀνατολικολόγων) ὁμολογεῖται τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς παπικῆς

---

1) Σπυρίδωνος Μήλια «Δαψιλεστάτη Συλλογὴ τῶν Συνόδων...» Βλ. σελ. 932.

2) Jean Dauvillier «Byzantins d' Asie centrale et d' Extrême—Orient au moyen âge» εἰς τὴν Revue des études byzantines τοῦ 1953, σ. 80. Ἡ ὅλη μελέτη καταλαμβάνει τὰς σελίδας 62—87. Ἐξεδόθη καὶ χωριστὸν ἀνάτυπον.

Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐφαρμοζόμενα, ἐπέτρεπεν εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τοὺς ἀσπαζομένους τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν νὰ τελοῦν τὰ τῆς λατρείας εἰς τὴν ἰδίαν των γλῶσσαν. 3) Ὡς ἀναφέρει ὁ Ἰταλὸς Γεώργιος Interian οἱ Κιρκάσιοι Χριστιανοὶ καὶ κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα ἤκουον εἰς τὰς ἐκκλησίας των τὴν Θ. Λειτουργίαν εἰς γλῶσσαν ἑλληνικὴν τὴν ὁποίαν ὄχι μόνον τὸ ἐκκλησίασμα δὲν κατελάμβανεν ἀλλ' οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἱερουργοῦντες κληρικοὶ ἐνόουν. 4) Καὶ αὐτὸ εἶναι μία ἀπόδειξις, καὶ ὄχι μικρά, ὅτι ἀπὸ τὸ Βυζάντιον καὶ ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐδέχθησαν τὰ ἐκπολιτιστικὰ διδάγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τοῦ ὀνόματος «Ρωμαῖος», Ρωμαΐκός, Rum εἰς τὰς ἀραβικὰς καὶ περσικὰς διαλέκτους παρατηρεῖται καὶ εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους Μελχίτας, ἐξαρτωμένους ἀπὸ τὸ Ὀρθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας καὶ ἐξαπλωθέντας διὰ διαφόρων ἱστορικῶν περιπετειῶν εἰς τὴν Περσίαν, τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Κίναν, ἰδίως κατὰ τὴν μεγάλην ἐπιδρομὴν τῶν Μογγόλων λαβοῦσαν χώραν κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα. Ἔχομεν τὸ ὄνομα τῆς νέας παρὰ τὴν Κτησιφῶντα μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς παλαιᾶς Ἀντιοχείας τῶν Σελευκιδῶν τὸ 540, Ἀντιοχείας Rumaghan 5) (πόλις τῶν Ρωμαίων, τῶν Γραικῶν). Ἀπαντᾷ καὶ ἡ ὀνομασία Ρωμαγυρίς, ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ Rumiya καὶ τοῦ περσικοῦ Rumagird, τὸ ὁποῖον σημαίνει ἀποικίαν τῶν Ρωμαίων. Ἦτο ἕνα μεγάλο χωρίον εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σὰς τῆς Περσίας, ὅπου εἶχον ἐκδιωχθῆ οἱ Μελχῖται μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Χαλίφου Ἀλ Μανσοὺρ ἵδρυσιν τῆς Βαγδάτης κατὰ τὸ ἔτος 762.

Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, ὡς ἤδη ἐσημειώθη, ἦσαν καὶ οἱ Ἀλανοί, οἱ ὁποῖοι παρασυρόμενοι ἀπὸ τὰ ρεύματα διαφόρων κατακτητῶν, ἰδίως τῶν Μογγόλων, ἔφθασαν καὶ αὐτοὶ μέχρι τῆς Ἄνω Ἀνατολῆς. Ὁ Γουλιέλμος de Rubrouck εἰς τὸ ἔργον του «Itinerarium» 6) τοὺς χαρακτηρί-

---

3) Τὸ τοιοῦτον ἀρχικως ἦτο ἀδύνατον διότι δὲν ὑπῆρχε λειτουργικὴ γλῶσσα ἄλλη ἐκτὸς τῆς ἑλληνική· ἀφοῦ τὸ Εὐαγγέλιον (ἡ Καινὴ Διαθήκη) ἐγράφη ἑλληνιστὶ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων.

4) J. Dauvillier μν. ἔργ. σ. 80. Ἡ ἐπιστολὴ Ἀνωνύμου πρὸς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδον τοῦ 1439 ἀναφέρει μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶς ἐξαρτωμένων ἀπὸ τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον μεταξὺ ἄλλων «Ζήκχους» καὶ «Ἀλανούς». Βλέπε ἐμὸν μν. ἔργον σ. 319 καὶ Σπ. Λάμπρου «Παλαιολόγεια καὶ Πελοποννησιακά».

5) J. Dauvillier ἔνθ. ἀνωτ., σ. 62.

6) Ἔκδ. A. van den wyngaert, sinica franciscana τομ. A. Qyaracchi, 2929, σ. 209, 191—192. Καὶ J. Dauvillier μν. ἔργ. σ. 68, 76.

ζει μὲ τὸ ὄνομα «Σογδιανοί», τῶν ὁποίων μία μερὶς ὀνομαζομένη Ἄας κατῴκει εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Καυκάσου καὶ εἶχεν ὡς γλῶσσαν λειτουργικὴν τὴν ἑλληνικὴν καὶ Ἕλληνας ἱερεῖς.

Ὡς ἤδη ἀνέφερα οἱ Χαλδαῖοι - Νεστοριανοὶ ἦσαν οἱ πολυπληθέστεροι Χριστιανοὶ εἰς τὴν Μέσην καὶ Ἄπω Ἀνατολήν, καὶ οἱ καλύτερον ὠργανωμένοι. Τόσον οἱ Χαλδαῖοι, ὅσον καὶ οἱ Μελχῖται, καθὼς καὶ οἱ Βυζαντινοὶ Χριστιανοὶ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως σχεδὸν ἐξηφανίσθησαν κατὰ μέγα μέρος ἐξισλαμισθέντες, ἐν μέρει δὲ προσηλυτισθέντες εἰς τὸν ρωμαιοκαθολικισμὸν διὰ τῆς προπαγάνδας τῶν φραγκισκανῶν. Ὑπελείφθησαν ἀρκετοὶ Νεστοριανοὶ ἰδίως εἰς τὴν Μεσοποταμίαν (Ἰράκ), καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἑτεροδόξων ἐπέζησαν οἱ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μαλαμπὰρ τοῦ Ἰνδοστὰν (Ἰνδιῶν) διαβιοῦντες Χριστιανοί.

Εἰς μίαν μελέτην τοῦ Frédéric Macher δημοσιευθεῖσαν τὸ 1923 εἰς τὸ περιοδικὸν «Revue de l' histoire des Religions» σελ. 236 - 242, καὶ στηριζομένην εἰς ἐπισήμους πηγὰς γίνεται λόγος περὶ βυζαντινῶν ἐπισκόπων μεταβάντων εἰς Ἰσλανδίαν κατὰ τὸν ἑνδέκατον αἰῶνα.

Ὁ Ἰσλανδὸς ἱερεὺς Ἀρὶ ὁ ἐπιλεγόμενος «σοφὸς» εἰς τὸ σύγγραμμα τὸ φέρον τὸ ὄνομα «Βιβλίον τῶν Ἰσλανδῶν» ἀναφέρει ὅτι μεταξὺ ἄλλων ἐπισκόπων, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἔλθῃ εἰς τὴν Ἰσλανδίαν περὶ τὰ τέλη τοῦ ἑνδεκάτου ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος ἦσαν καὶ τρεῖς Ἀρμένιοι, τῶν ὁποίων καὶ τὰ ὀνόματα ἀναφέρει, Πέτρος, Ἀβραὰμ καὶ Στέφανος. Ὁ κῶδιξ τῶν Ἰσλανδῶν ὁ λεγόμενος Gragas ἀναφερόμενος κυρίως εἰς ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος, περιέχει καὶ χριστιανικὰς διατάξεις. Μεταξὺ ἄλλων περιέχουν καὶ τὰ ἀκόλουθα αἱ εἰρημέναι διατάξεις: «Ἂν ἔλθουν εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἐπίσκοποι μὴ γνωρίζοντες τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, εἴτε εἶναι Ἀρμένιοι, εἴτε Ἕλληνες». 7) Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι καὶ οἱ Βυζαντινοί, δ.λ.δ. Γραικοὶ ἐπίσκοποι εὑρέθησαν ὡς ἱεραπόστολοι εἰς τὴν Ἰσλανδίαν ὁ Fr. Macher ἀναφέρει τὸν Gustav Storm, ὁ ὁποῖος εἰς ἰδιαίτερον ἄρθρον ἀφιερωμένον εἰς τὸν βασιλέα τῆς Νορβηγίας Χαράλδον τὸν Αὐστηρὸν κάμνει λόγον περὶ τοῦ βασιλέως

Περὶ Ἀλανῶν βλέπε ἐκτὸς τοῦ ἤδη μνημονευθέντος κεφαλαίου τοῦ ἐμοῦ ἔργου «Ἱστορία τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου» καὶ V. Grumel «La conversion des Alains et l' archerêché d' Alanie, Echos d' Orient 1934, p. 57—58. Τοῦ ἰδίου «Les Regestes des actes du Patriarcat de Constantinople» 1932 II ἀριθμοὶ 610, 618, 622, 660, 705. S. Vailhé, «Alania» Dictionnaire d' histoire et de géographie ecclésiastique, I col. 1334—1338.

7) Ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ F. Macher εἰς τὴν προσημειωθεῖσαν πραγματείαν του.

τούτου ὡς εὑρεθέντος εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὶν νὰ βασιλεύσῃ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ὡς ἀρχηγοῦ τῶν Βαρεγγίων τῶν ἀποτελούντων τότε τὴν φρουρὰν τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων. 8) Ὁ Storm βασιζόμενος εἰς τὸ Στρατηγικὸν τοῦ Κεκαυμένου τὸ εὑρεθὲν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσσίας ἐν Μόσχᾳ τὸ 1881 μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ Χαράλδος γενόμενος βασιλεὺς ἔθηκεν ὡς πρόγραμμα τὸ νὰ συνεχίσῃ φιλικὰς σχέσεις μὲ τὴν Αὐλὴν τοῦ Βυζαντίου καὶ ἰδίως νὰ ἔχῃ φιλίαν βυζαντινὴν συμμαχίαν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικήν του πολιτικήν».

Ὁ G. Storm ὑποστηρίζει ὅτι ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Ἀρμένιοι ἐπίσκοποι πρέπει νὰ ὑπολάβωμεν ἑτεροδόξους καὶ δὴ Βυζαντινούς, ἐφ' ὅσον ὡς εἴδομεν, καὶ ἡ Νομοθεσία τῆς Ἰσλανδίας ἀναφέρει Ἀρμενίους ἢ Ἕλληνας.

Πάντως ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ὅτι κατὰ τὸν μεσαίωνα τόσον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὅσον καὶ ἡ Βυζαντινὴ Πολιτεία ἐφρόντιζον διὰ τὴν διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ εἰς πολλὰ γνωστὰ μέρη τοῦ τότε κόσμου. Εἶχον ὑπ' ὄψιν τὰ ὅσα ἔγραψεν ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς θρησκείας τοῦ πράου καὶ ταπεινοῦ τῇ καρδίᾳ Ἰησοῦ ἐπὶ ὅλων τῶν ἐκφάνσεων τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

«Τῆς οἰκουμένης τὴν ἐπιστροφήν, τῶν βαρβάρων τὴν φιλοσοφίαν, τῶν ἀγρίων ἠθῶν τὴν μετάστασιν, τῆς εὐλαβείας τὴν ἐπίτασιν». 9)

† Ὁ μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

8) Ὁ Harold ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Νορβηγίαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1034 ἕως τὸ 1044. Ἡ Ἰσλανδία ἀρχικῶς εἶχεν ἐλαχίστους κατοίκους Ἰσλανδούς. Ἄποικοι ἀπὸ τὴν Νορβηγίαν ἐγκατεστάθησαν ὁριστικῶς εἰς τὴν Ἰσλανδίαν. Τελείως κατελήφθη ὑπὸ τῶν Νορβηγων ἀπὸ τοῦ ἔτους 874 μέχρι τοῦ 830. Κράτος ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ 930 μέχρι τοῦ 1262. Ὁ Χριστιανισμὸς διεδόθη κατὰ τὸν 11ον καὶ 12ον αἰῶνα καὶ ἐξηρτᾶτο ἐκκλησιαστικῶς ἀπὸ ἄλλων Χωρῶν ,Αρχιεπισκόπους. Μετὰ τὸ 1262 προσηρτήθη πολιτικῶς εἰς τὴν Νορβηγίαν καὶ ὕστερον εἰς τὴν Δανίαν. Τὸ 1918 ἀνεκηρύχθη βασίλειον οὐδέτερον ὑπὸ τὴν προσωπικὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας. Ἀπὸ τοῦ 1944 εἶναι δημοκρατία ἀνεξάρτητος.

9) Ὁμιλία στ΄. εἰς τὴν Α΄. πρὸς Κορινθίους. Ἔκδοσις Ὀξονίου, τόμ. Β΄. σ. 63.

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΤΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ (*)

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 21ον.

Εἰς τὴν ἐν τοῖς προηγουμένοις κεφαλαίοις μελέτην τῶν σπουδαιοτέρων σημείων τῆς Ἀλεξανδρινῆς Θεολογίας καὶ Κοσμοθεωρίας ἐθίγησαν καὶ προβλήματα συνδεόμενα πρὸς τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἱστορίας. Ὁ Κλήμης καὶ ὁ Ὠριγένης προβάλλουν κάτοχοι ἑνὸς τελείου ὁράματος τῆς ἱστορίας, ἥτις ἐκφράζεται διὰ τῶν σχέσεων τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν Ἀνθρωπότητα καὶ τὸ Σύμπαν καθόλου. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο θὰ ἔλθῃ ὡς μία ἐπισφράγισις τῆς Σκέψεώς των.

Ὁ Κλήμης κατέχει ἐκτενεῖς γνώσεις ἀπὸ τὴν ἱστορίαν. Γνωρίζει καλῶς γεγονότα, συνδεόμενα πρὸς τὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων. Εἶναι γνώστης ἐπίσης τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Οὐδεμία ἀνάγκη ὑπάρχει νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ γνώσεις του ἦσαν ἀνάλογοι πρὸς τὴν ἐποχήν του. Χρησιμοποιεῖ τοὺς χρονολογικοὺς παραλληλισμούς, μίαν καλὴν μέθοδον μελέτης τῶν γεγονότων, μεταξὺ τῶν Ἑβραίων Προφητῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων βασιλέων, φιλοσόφων καὶ ποιητῶν. Φθάνει μέχρι τῶν χρόνων του καὶ ὀνομάζει τοὺς Ρωμαίους Αὐτοκράτορας.

Τὸ ὅραμά του τῆς ἱστορίας εἶναι παγκόσμιον. Τὸ δρᾶμα ἐν αὐτῷ ἐκτυλίσσεται μεταξὺ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Τοῦ Θεοῦ ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν ὡς Πατρός, Λόγου καὶ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τῶν Ἀγγέλων καὶ Δυνάμεων. Καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, οὐχὶ ὡς μιᾶς ἀφηρημένης ἰδέας, ἀλλ' ἀποτελουμένης ἐκ διαφόρων ὁμάδων : τῶν Ἐθνικῶν καὶ Ἰουδαίων, τῶν Βαρβάρων καὶ Ἑλλήνων, τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Ἐκλεκτῶν ἢ Γνωστικῶν. 1)

Ἡ περὶ τῆς Θείας Προνοίας διδασκαλία, εὐρέως διαδεδομένη εἰς τὸ φιλοσοφικὸν περιβάλλον τῆς ἐποχῆς, ἰσχυρῶς ἐκφράζεται ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ

---

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου, σελ. 362.

1) Monderset, Op. cit., p. 188.

ἀνθρωπίνη ἱστορία ἐν τῇ ὁλότητι αὐτῆς εἶναι ἱστορία θρησκευτική. Πάντες οἱ ἄνθρωποι, ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος καὶ θρησκείας συγγενεύουν πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐργάζεται ἐν αὐτοῖς. Ὁ Λόγος, διὰ μέσου τοῦ φυσικοῦ Νόμου, ὁ ἀνθρώπινος λόγος καὶ ἡ καθόλου Ἀποκάλυψις, περιλαμβάνουσα τὰς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους δοθείσας Ἐπαγγελίας καὶ τὴν πλήρωσιν αὐτῶν ἐν τῇ Ἐνσαρκώσει τοῦ Λόγου καὶ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ εἶναι οἱ σπουδαῖοι παράγοντες, οἵτινες καθορίζουν τὸν ροῦν τῆς ἱστορίας.

Ὁ Λόγος ἀντιπροσωπεύει τὰ μέσα διὰ τὴν ἑνότητα, τὴν παιδαγωγίαν καὶ τὴν πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἀνθρωπότης, καίτοι ἐξωτερικῶς ἐκ διαφόρων ἐθνῶν ἀποτελουμένη ἐμφανίζεται, εἶναι μία καὶ φέρεται πρὸς τὴν τελειότητα. Ὁ Λόγος χρησιμοποιεῖ πάντα τὰ μέσα τῆς παιδαγωγίας καὶ ἐκπαιδεύσεως πρὸς θεραπείαν τῶν ψυχῶν τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι ὁ Προτρεπτικός, ὁ Παιδαγωγὸς καὶ ὁ Διδάσκαλος (ὁ Ἰατρός). Ἡ ἀνθρωπότης, φωτιζομένη ὑπὸ τοῦ Λόγου διαρκῶς προοδεύει. Ἐνταῦθα, θὰ πρέπῃ ἰδιαιτέρως νὰ τονισθῇ ὅτι τὴν περὶ ἱστορίας ἀντίληψιν τοῦ Κλήμεντος δὲν χαρακτηρίζει ἡ θεωρία τῶν κύκλων ἢ ἡ ἀπαισιοδοξία, ἀλλὰ μία τελεία αἰσιοδοξία, μία πρόοδος καὶ πνευματικὴ ἐξέλιξις, περιλαμβάνουσα καὶ τὰ ἠθικὰ γνωρίσματα ἐπίσης.

Ἡ Ἐνσάρκωσις, οὐχὶ τόσον ἐκτενῶς ἀνεπτυγμένη ὡς ἐν τῷ Εἰρηναίῳ, ἵσταται ὡς τὸ σημαντικώτερον γεγονὸς τῆς καθόλου ἀνθρωπίνης ἱστορίας. Ὁ Λόγος κατὰ τὴν Ἐνσάρκωσιν Αὐτοῦ ἐμφανίζεται (ἔρχεται) **in toto.** Δὲν εἶναι πλέον ὁ τμηματικὸς φωτισμός, οὔτε ἡ πρὸς προπαρασκευὴν ὁδὸς τῶν Ἐθνικῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὁ ἀπόλυτος φωτισμὸς καὶ ἡ ἀπόλυτος πλήρωσις τῶν Ἐπαγγελιῶν.

Ἡ νέα θρησκεία, μὲ Ἀρχηγέτην τὸν Λόγον, παρουσιάζει ὡρισμένα ἀξιοσημείωτα χαρακτηριστικά. Εἶναι μία ἱστορικὴ θρησκεία ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς μυθολογίας. Μία νέα θρησκεία, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσα πρὸς τὰς πρότερον γενομένας. Προβάλλει μὲ μίαν ἀπόλυτον πρωτοτυπίαν καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν, ἥτις στηρίζεται ἐπὶ σφαλερῶν βάσεων. Ἔχει θείαν τὴν ἀρχήν, διότι δὲν βασίζεται ἐπὶ ἀτόμων καὶ ἡρώων, οἵτινες ἐθεοποιήθησαν ἀργότερον. Εἶναι μία παγκόσμια θρησκεία καὶ ἀπευθύνεται ὄχι μόνον πρὸς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς τελείους ἀλλ' εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι τὸ ὅλον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν τμηματικὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἡ ἱστορικότης τῆς νέας θρησκείας δείκνυται ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ αὐτῆς ἱδρυτοῦ, τοῦ ἱστορικοῦ χρόνου καὶ τόπου, ἐκ τῆς ζωῆς τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ὑφισταμένων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ Ἐκκλησία ἀ-

ποκαλεῖται νέα οὐχὶ διὰ τὸν ὀλιγόχρονον βίον αὐτῆς τῶν δύο αἰώνων, ἀλλὰ διότι ἡ νεότης ἀνήκει εἰς τὸν Λόγον καὶ τὴν διδασκαλίαν Αὐτοῦ διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ἡ πρωτοτυπία της ἀναφέρεται εἰς τὴν διὰ τοῦ Λόγου ἵδρυσιν αὐτῆς. Εἶναι ἡ θρησκεία τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀλήθεια, τὸ φῶς καὶ ἡ ζωή. Ἡ καθολικότης αὐτῆς καταπολεμεῖται ὑπὸ τῶν Αἱρέσεων. Αἱ Αἱρέσεις ὅμως στεροῦνται τῶν ἀληθινῶν γνωρισμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τοῦ πνεύματος τῆς διαδοχῆς καὶ συνεχείας.

Ἕτερον ἄξιον προσοχῆς γνώρισμα τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ἡ ἠθικότης αὐτοῦ. Πρὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει ἡ σχετικὴ ἠθικότης. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν Αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦ Χριστοῦ ὑφίσταται ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἠθικὴ ζωή. Ὁ Κλήμης συγκρίνων τὴν ἀνηθικότητα πρὸς τὴν ἠθικὴν ἐμφανίζεται μαχητικός. Οὐδόλως βασίζεται ἐπὶ ἀκαδημαϊκῶν ἐπιχειρημάτων, ἀλλ' ἀντλεῖ ἀπὸ τὴν καθημερινὴν ζωήν, τὴν ὁποίαν διάγουν οἱ ἐθνικοὶ καὶ οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ὁ Ὠριγένης, εἰς πολλὰ σημεῖα συμφωνεῖ μετὰ τοῦ Κλήμεντος, ἐνῷ εἰς ἄλλα ἔχει τὰς ἰδικάς του ἀτομικὰς ἀπόψεις. Ἐν τοῖς προλαβοῦσι προεβλήθη ἡ διδασκαλία του περὶ τοῦ παγκοσμίου δράματος, ὅπερ ἐκτυλίσσεται ἐφ' ὅλης τῆς Δημιουργίας, καὶ τῶν λαμβανόντων μέρος εἰς αὐτό.2) Αἱ ἰδέαι τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, ἐκδηλουμένης ἐν τῇ Δημιουργίᾳ, Προνοίᾳ καὶ Παιδαγωγίᾳ, καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν λογικῶν ὄντων, ἧς ἡ κακὴ χρῆσις ἐπέφερε τὴν πτῶσιν καὶ τὴν μετέπειτα ἐκτύλιξιν τῶν γεγονότων ἐν τῷ Σύμπαντι, ἐξακολουθοῦν νὰ ἀποτελοῦν τὰς δύο βασικὰς διδασκαλίας καὶ ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ τῆς ἱστορίας. Ἡ ἐλευθερία παίζει τὸν πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας. Ὁ Ὠριγένης ἀρχίζει τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος μὲ μίαν ἀπαισιόδοξον στροφήν. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου τούτου δὲν φαίνεται νὰ εἶναι κάτι καλόν, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἀπόλαυσιν, ἀλλ' ἀποβλέπει εἰς τὴν τιμωρίαν τῶν πεπτωκότων λογικῶν πνευμάτων.

«The entire cosmic process is a mistake, due to the misuse of free will... History however long drawn out, is but the mending of an original fault». 3)

Αἱ σκέψεις του προβάλλουν συγκεχυμέναι, διότι προσπαθεῖ νὰ συνδυάσῃ πολλὰ στοιχεῖα ἀνόμοια. Ἡ ἰδέα τῆς προόδου ἐν συνδέσει πρὸς τὴν θείαν παιδαγωγίαν ἀποτελεῖ μέρος τῆς κοσμοθεωρίας αὐτοῦ. Τὰ ἐκ-

2) Ἴδε κεφ. «Δημιουργία καὶ Πτῶσις».

3) Butterworth, Origen's on First Principles, Introduction, p. XXXVI.

πεσόντα πνεύματα γίνονται διαρκῶς καλλίτερα διὰ τῆς εἰς τοὺς διαφόρους κόσμους παρεχομένης παιδείας. Τὸ ἰδεῶδες, εἰς ὃ προσπαθοῦν νὰ φθάσουν αἱ ψυχαί, εἶναι τὸ ἴδιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔζων ἐν ἀρχῇ καὶ πρὸ τῆς πτώσεως αὐτῶν. Ἡ ἰδέα τῆς ἐξελίξεως παρὰ τῷ Ὠριγένῃ δὲν εἶναι τόσον καθαρὰ ὅπως καὶ εἰς τὸν Κλήμεντα, ἀλλὰ εὑρίσκεται συνυφασμένη μετὰ τῆς θεωρίας τῶν κύκλων. Ἡ τελευταία ἰσχυρότερον ἐκφράζεται ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως. Τὸ ὅλον δρᾶμα εἶναι κυκλικόν. Τὰ πνεύματα μετὰ τὴν πτῶσιν αὐτῶν μεταμορφοῦνται εἰς ψυχάς, αἵτινες ἔχουν ἀνάγκην σωμάτων καὶ θὰ πρέπῃ νὰ διέλθουν διὰ μέσου τῶν αἰώνων πρὸς ἐξαγνισμόν. Θὰ ἐπιστρέψουν μολαταῦτα εἰς τὸ σημεῖον, ἐξ οὗ καὶ ἀνεχώρησαν. Ὁ ἐκτενὴς οὗτος κύκλος πληροῦται ἀπὸ ἄλλους μικροτέρους, τοὺς οὕτω καλουμένους διαφόρους κόσμους, οἵτινες δὲν ὁμοιάζουν πρὸς τοὺς πρὸ αὐτῶν ὑπάρξαντας. Ἡ πολλαπλότης χαρακτηρίζει τὸ Σύμπαν.

Διδάσκει τὰς ἰδίας πρὸς τὸν Κλήμεντα ἀρχὰς ὡς πρὸς τὸν Λόγον καὶ τὰς σχέσεις Αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ ἑνότης, ἡ παιδαγωγία καὶ ἡ πρόοδος ἀποτελοῦν τὰ οὐσιώδη μέρη τοῦ ἔργου Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ ἔλθουν.

Ὡς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἵσταται ἐπὶ τῶν ἰδίων πρὸς τὸν προκάτοχόν του γραμμῶν. Ἡ ἱστορικότης, ἡ νεότης, ἡ καθολικότης, καὶ ὁ ἠθικὸς χαρακτὴρ τοῦ Χριστιανισμοῦ μετὰ σθένους ὑποστηρίζονται ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ Κατὰ Κέλσου, ἔνθα ὁ Κέλσος προκαλεῖ κάθε Χριστιανὸν σκεπτόμενον (φιλόσοφον ἢ ἐπιστήμονα) ἐπὶ τῶν ζωτικωτέρων σημείων τῆς πίστεως αὐτοῦ.

Ἕτερον στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐλλείπει καὶ ἀπὸ τὸν Κλήμεντα, εἶνα ιτὸ πνεῦμα τοῦ μαρτυρίου. Λόγῳ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶν διωγμῶν παρουσίας καὶ ἀναπτύξεως τοῦ Ὠριγένους καὶ τοῦ πνεύματός του τοῦ μαρτυρίου, ὁ Χριστιανισμὸς ἐμφανίζεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς εἷς κατὰ τῶν πονηρῶν δυνάμεων, τῶν παθῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ διαβόλου ἀγών.

Ὁ Κλήμης δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν συμβολισμὸν μὲ σκοπὸν νὰ μειώσῃ τὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ θέσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὸν ἐφαρμόζει μᾶλλον προκειμένου νὰ ἐξηγήσῃ τὴν θέσιν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸ τῆς Ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου. Εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὠριγένους ὅμως ὁ συμβολισμὸς καθίσταται μέσον ἀποτελεσματικὸν πρὸς παρουσίασιν παντὸς ἐν τῇ θρησκευτικῇ ἱστορίᾳ πράγματος καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ αὐτῆς τῆς ἱστορίας ἀκόμη. Ὁτιδήποτε συμβαίνει εἰς τὴν νέαν θρησκείαν ἔχει τὸ παράλληλόν του ἐν οὐρανοῖς. Οὕτως ἡ ἱστορία περιλαμβάνει δεδομένα καὶ γεγονότα τόσον αὐτοῦ τοῦ κόσμου ὅσον καὶ τῶν ἄλλων, οἵτινες πρό-

κειται νὰ ἐπακολουθήσουν, καὶ τοῦ πνευματικοῦ, τοῦ κόσμου οὕτως εἰπεῖν τῶν Ἰδεῶν.

Ἀμφότεροι, ἐπὶ τῆς διδασκαλίας περὶ τῶν Ἐσχάτων, ἀπορρίπτουν καθὼς ἐλέχθη ἐν τοῖς ἀνωτέρω, τὰς Χιλιαστικὰς περὶ τῆς Ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἀρχάς. Τὸ ἐπικείμενον τῆς Ἐλεύσεως δὲν τονίζεται μετ' ἐμφάσεως. Δὲν ἀσχολοῦνται τόσον μὲ τὸ π ό τ ε τῆς Β' Ἐλεύσεως, ἀλλὰ μᾶλλον μὲ τὸ π ῶ ς, λύοντες τὸ πρόβλημα διὰ τῆς ἀλληγορικῆς ἑρμηνείας. Φαίνονται νὰ δίδουν χρόνον εἰς τὴν ἀνθρωπίνη ψυχὴν οὕτως ὥστε νὰ προετοιμασθῇ διὰ μέσου τῆς ἱστορίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ὁ γράφων, εἰς τὴν Διατριβὴν ταύτην, προσεπάθησε νὰ παρουσιάσῃ τὴν λειτουργίαν μιᾶς Σχολῆς τῶν πρώτων αἰώνων τῆς Χριστιανικῆς Ἐποχῆς καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εὑρισκομένης. Ἦτο μία πραγματικὴ Σχολή, ἥτις ἐπλήρου τοὺς ἀναγκαίους ἑνὸς τοιούτου ἱδρύματος ὅρους ἐκείνων τῶν χρόνων καὶ τρόπον τινὰ τῶν μετέπειτα καὶ τῶν νεωτέρων. Ἦτο μία Χριστιανικὴ Σχολή, σημεῖον δεικνῦον τὴν ζωτικότητα τῆς νέας θρησκείας, ἥτις ἤρχισε νὰ ἐπιδρᾷ ἐφ' ὅλων τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ. Ἦτο μία Θεολογικὴ Σχολή.

Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν Πανεπιστημιακὴν πόλιν μὲ τὰς Βιβλιοθήκας αὐτῆς καὶ τὸ ἐκτενὲς ὑλικὸν διὰ τὴν μόρφωσιν, ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία προώδευσεν ἁλματωδῶς. Ἡ ἐποχὴ καὶ τὸ περιβάλλον ἐβοήθησαν καὶ ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως καὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως τῆς Σχολῆς. Πᾶσαι αἱ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν εὐκολίαι εὑρίσκοντο εἰς τὴν διάθεσίν της. Ἡ διανοητικότης, ἡ ἀλληγορία καὶ αἱ ἠθικαὶ τάσεις συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν σπουδαιοτέρων παραγόντων τοῦ αἰῶνος ἐκείνου, οἵτινες ἐπηρέασαν οὐκ ὀλίγον τὸ Χριστιανικὸν ἐκεῖνο Καθίδρυμα. Εἰς τὴν Σχολήν, αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι καὶ ἡ φιλοσοφία δὲν ἐθεωροῦντο ἀντίπαλοι τῆς Χριστιανικῆς θεολογίας, ἀλλὰ συνεργάται αὐτῆς καὶ αἱ οὐσιώδεις βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων τὸ οἰκοδόμημα τῆς Χριστιανικῆς θεολογίας θὰ ἐκτίζετο. Τὰ πάντα ἐδιδάσκοντο. Τὸ ὅλον πρόγραμμα τῶν Ἑλληνικῶν Κλασσικῶν Σχολῶν συμπεριελαμβάνετο εἰς τὸν κύκλον διδασκαλίας καὶ συνεπληροῦτο ἀπὸ τὰς ὑψηλοτέρας ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ἀνευρίσκοντο αὗται ἐν τῇ Βίβλῳ καὶ ἀνεπτύσσοντο ὑπὸ τῶν μεγάλων Διδασκάλων.

Εἰς τὴν ὁμάδα τῶν μαθητῶν αὐτῆς κατελέγοντο πολλῶν εἰδῶν ἐρασταὶ τῆς παιδείας. Οἱ προετοιμάζοντες ἑαυτοὺς διὰ τὴν εἴσοδόν των εἰς

τὸν Χριστιανισμὸν καὶ λαμβάνοντες τὴν Κατηχητικὴν παίδευσιν. Τὰ τέκνα τῶν Χριστιανῶν, πρὸς ἐκμάθησιν τῶν ἀρχῶν τῆς θρησκείας, ἐντὸς τῆς ὁποίας καὶ ἐγεννήθησαν. Οἱ προωδευμένοι, οἵτινες ἔμελλον νὰ ἀναλάβουν ἔργον Εὐαγγελιστοῦ, Διδασκάλου καὶ Κληρικοῦ. Πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν ἔλαβον ὑψηλὰς θέσεις ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς Διδάσκαλοι, Πρεσβύτεροι ἢ Ἐπίσκοποι, προσφέραντες οὕτω σημαντικὰς ὑπηρεσίας πρὸς τὰς Ἐκκλησίας αὐτῶν καὶ τὸν καθόλου Χριστιανισμόν. Ἡ Ἀλεξανδρινὴ Σχολὴ ἵσταται ὡς ἓν παράδειγμα τῆς Θεολογικῆς ἡμῶν ἐν τῷ παρόντι παιδεύσεως, ἥτις προϋποθέτει τὴν ὕπαρξιν τῶν ἀναγκαίων γνώσεων ἀπὸ τοὺς ἄλλους τομεῖς τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης.

Ἐκτὸς τῶν Χριστιανῶν καὶ μαθηταὶ ἐκ τῆς φιλοσοφίας, τῶν Χριστιανικῶν Αἱρέσεων καὶ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ παρεκάθηντο εἰς τὰ μαθήματα τῶν Χριστιανῶν Διδασκάλων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ Σχολὴ ἀπετέλει τὸν τόπον, ἔνθα αἱ Χριστιανικαὶ ἀλήθειαι ἀνεπτύσσοντο κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον, ἓν Ἱεραποστολικὸν κέντρον καὶ κέντρον τῆς διανοήσεως ὁμοῦ. Οἱ μαθηταὶ ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ τοῦτο δεικνύει τὴν ἐν τῷ Χριστιανισμῷ θέσιν τῶν δύο φύλων, ἀκόμη, κατὰ τὸν Β' Αἰῶνα. Προήρχοντο δὲ ἐκ διαφόρων τόπων.

Οἱ Διδάσκαλοι ἀφιέρωνον ὅλην των τὴν ζωὴν εἰς τὸ ἔργον των. Ἡ Διδασκαλία ἐσήμαινε δι' αὐτοὺς κάτι ἐξαιρετικῶς σπουδαῖον. Ἔτρεφον μεγάλην ἐκτίμησιν εἰς τὴν κλῆσιν αὐτῶν, ἐφόσον καὶ ἡ καθόλου ἀντίληψις αὐτῶν περὶ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς Ἀνθρωπότητος ἐξεφράζετο διὰ τῶν ὅρων τοῦ Διδασκάλου, τῆς παιδαγωγίας καὶ τῆς διδασκαλίας. Τὰ ἔργα δὲν παρέμενον μόνον εἰς τὸν τομέα τῶν λόγων. Αἱ λέξεις αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς δὲν ἐνεῖχον σπουδαιότητα δι' αὐτούς, ἀλλὰ μᾶλλον αἱ ἰδέαι, τὰς ὁποίας ἀντεπροσώπευον. Ἀπεδείκνυον τοὺς λόγους των διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν. Αἱ προσπάθειαί των ἀπέβλεπον κατὰ πρῶτον εἰς οἰκοδομὴν χαρακτήρων, ἐχόντων ἀνεπτυγμένην τὴν διάνοιαν, μίαν ἀγαθὴν καρδίαν μὲ αἰσθήματα λογικὰ καὶ οὐχὶ πάθη ἄλογα, συνεργαζομένην μὲ τὰς διανοητικὰς δυνάμεις, καὶ εἰς τὴν διαμόρφωσιν ἀνθρώπων, γνωριζόντων τὸν Θεόν, τοὺς ἑαυτούς των καὶ τὸν προορισμὸν αὐτῶν.

Αἱ ἀπόψεις των ἦσαν Χριστιανικαί. Τὸ σημεῖον τοῦτο ἀρκετὰ ἐτονίσθη εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας μελέτην. Τὸ τοιοῦτον εὐκόλως καθίσταται ἀντιληπτὸν μετὰ τὴν πρώτην ἀνάγνωσιν τῶν ἔργων αὐτῶν. Συνοπτικῶς δυνάμεθα νὰ παρουσιάσωμεν τὰς ἀρχάς των, ἐὰν τοὺς ὀνομάσωμεν Ἀπολογητάς, Βιβλικοὺς καὶ Ἐραστὰς τοῦ μαρτυρίου, διὰ τὸν μέγαν σκοπὸν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη προβάλλει ἐπίσης καλῶς ἐκπεφρασμένη

μὲ τὰ ἀνώτερα αὐτῆς ἰδεώδη καὶ τὰς πολλὰς αὐτῆς ἐφαρμογὰς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς συνανθρώπους, εἰς τὴν ἀτομικήν, τὴν οἰκογενειακὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν ζωήν.

Ἐξωτερικαὶ ἐπιδράσεις, ὡς ἡ φιλοσοφία, τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, ὁ Γνωστικισμὸς καὶ ὁ Φιλωνισμὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν. Εἰς μερικὰ σημεῖα τῆς διδασκαλίας των, αἱ ἐπιδράσεις αὗται φαίνονται νὰ ἐσκότισαν τὰς Χριστιανικὰς αὐτῶν ἀρχάς. Ὡρισμένοι ὅμως παράγοντες, ὡς τὸ περιβάλλον καὶ ἡ ἐποχή, δὲν θὰ πρέπῃ νὰ λησμονῶνται. Τὸ τοιοῦτον βεβαίως οὐδόλως καλύπτει τὰ σφάλματα, εἰς ἃ περιέπεσεν ὁ Ὠριγένης, εἰς τὴν προσπάθειάν του τῆς ἐπιστημονικῆς ἀναπτύξεως τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ὁ ἀπολογητικὸς χαρακτὴρ προβάλλει εἰς ὅλα τὰ ἔργα αὐτῶν. Ὑπερήσπιζον τὸν Χριστιανισμὸν κατὰ δύο τρόπους : ἀρνητικῶς, ἐναντίον τῶν ἰσχυρῶν ἐπιθέσεων τῶν φιλοσόφων, τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Γνωστικῶν, ἀποδεικνύοντες εἰς αὐτοὺς τὰ ἐσφαλμένα αὐτῶν ἐλατήρια, καὶ θετικῶς, ἀναπτύσσοντες ἕνα ὁλοκληρωμένον Χριστιανισμόν, ὅστις θὰ ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν πασῶν τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ. Τὸ ἔργον των ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πεδίου παρουσιάζεται τελειότερον καὶ ἐπιστημονικώτερον ἀπὸ τὰς προσπαθείας τῶν πρὸ αὐτῶν ἐλθόντων.

Ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ Ἱερὰ Βίβλος τῶν Χριστιανῶν, ἦτο ἡ πηγὴ ἐκ τῆς ὁποίας ἠρύοντο τὰς σκέψεις αὐτῶν, τὰς ἀληθείας καὶ τὰς ἀποκαλύψεις. Εἰς τὰ προηγούμενα ὁ γράφων ἀνέπτυξε, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν ἄποψιν ταύτην.

Ἡ πρὸς τὸ μαρτύριον ῥοπή, ἰσχυροτέρα παρὰ τῷ Ὠριγένει, χαρακτηρίζει ὅλην των τὴν ὕπαρξιν. Εἶναι πάντοτε πρόθυμοι νὰ ἀποθάνουν διὰ τὴν θρησκείαν αὐτῶν καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐμβάλλουν τὸ ἴδιον πνεῦμα εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Χριστιανούς.

Οἱ νεώτεροι δὲν συμφωνοῦν ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔρωτος ἐν τῇ Ἀλεξανδρινῇ θεολογίᾳ. Ἡ γνώμη τοῦ Nygren ἐκφραζομένη εἰς τὸ ἔργον του Agape and Eros, ὅτι ἡ ἀντίληψις τοῦ Κλασσικοῦ ἔρωτος ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν ἰδέαν, πέριξ τῆς ὁποίας ἡ ὅλη των διδασκαλία στρέφεται, φαίνεται εἰς τὸν γράφοντα ὀλίγον τι βεβιασμένη. Ὁ γράφων συμφωνεῖ μετὰ τῶν de Faye, Inge, Patrick, Tollinton καὶ Daniélou ἐπὶ τοῦ σπουδαίου ῥόλου, τὸν ὁποῖον παίζει ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη εἰς τὸ σύστημά των.

Ὁ Πλατωνισμός, εἰς τὴν πρώτην καὶ τὰς μετέπειτα αὐτοῦ μορφὰς καὶ ὁ Στωϊκισμὸς ἔσχον ἀρκετὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν. Τὸ ἴδιον εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῇ καὶ διὰ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Φίλωνος καὶ τῶν

Γνωστικῶν. Εἰς τὸν Κλήμεντα τοιαύτας ἐπιδράσεις μαρτυροῦν ὁ μεταξὺ τῶν πιστῶν καὶ τῶν γνωστικῶν χωρισμὸς καὶ ἰδιαιτέρως ἡ περὶ τῆς ἀπαθείας διδασκαλία αὐτοῦ. Μολαταῦτα, ὁ Κλήμης διὰ τῆς περὶ τοῦ ἁπλῶς πιστοῦ καὶ τοῦ γνωστικοῦ διδασκαλίας αὐτοῦ δίδει τοὺς τύπους τῶν Χριστιανῶν καὶ δεικνύει τὸν βαθμόν, εἰς τὸν ὁποῖον δύναται νὰ φθάσῃ ἕκαστον μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ δὲ περὶ τῆς ἀπαθείας διδασκαλία αὐτοῦ, καίτοι ὑπὸ ἐξωτερικὰς ἐπιδράσεις εὑρισκομένη, διαφυλάττει τὸν Χριστιανικὸν χαρακτῆρα αὐτῆς.

Αἱ διδασκαλίαι τοῦ Ὠριγένους περὶ τῆς προϋπάρξεως τῶν ψυχῶν, τοῦ τιμωρητικοῦ σκοποῦ τῆς δημιουργίας, τῶν διαφόρων κόσμων, τῆς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταβάσεως τῶν ψυχῶν κ. ἄ. ἠχοῦν καθαρῶς Πλατωνικαὶ καὶ Γνωστικαὶ καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποστηριχθοῦν ἐπὶ Χριστιανικῶν βάσεων. Τὰ μόνα ἐλαφρυντικὰ δι' αὐτὸν εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, ὅπως καὶ τὸ ὅτι ἐδίδασκεν ὑποθέτων μᾶλλον ἢ βεβαιῶν. Ἐκτὸς αὐτῶν καὶ πρόξενοι πολλῆς βλάβης ἐγένοντο οἱ οὕτω καλούμενοι ἀκόλουθοί του, κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους.

Ἡ χρῆσις τῶν ἀλληγοριῶν τοὺς ἐβοήθησε μέχρις ἑνός, ἀλλὰ τοὺς διέφθειρεν εἰς ἄλλα σημεῖα.

Ἐκτὸς τῶν κοινῶν σημείων ὑπάρχουν καὶ μερικαὶ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν διδασκάλων. Ὁ Molland περιγράφει καλῶς τὰς διαφορὰς ταύτας.

It is strange that there should be so great a difference on many points between Clement and Origen, betwen master and pupil, who have so much in common. It is the difference between the unsystematic thinker who is only ab le to sketch alternative solutions of his problems, and the creator of a consistent system. It is also the difference between the admirer of Greek philosophy who wishes to be a Christian philosopher and the theologian who sees the gulf between philosophy and revelation, but creates a Christian philosophy without realizing how philosophical his thought is. The difference is manifest in every page when we pass from one of the great Alexandrians to the other, in style and reasonning and he scope of their thought. 1)

Εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην ὁ γράφων προσεπάθησε νὰ παρουσιάσῃ τὴν Σχολὴν καὶ τοὺς Διδασκάλους διὰ μέσου τῶν ἀρχικῶν πηγῶν. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ θέματος τούτου δὲν εἶχε μόνον χαρακτῆρα ἱστορικόν, ἀλλ' ἀ-

---

1) E. Molland, The Conception of the Gospel in the Alexandrian Theology, p. 166.

πέβλεπε καὶ εἰς τὸ παρόν. Σήμερον, τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας ἢ ἡ οὕτω καλουμένη Οἰκουμενικὴ Κίνησις εἶναι εἷς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων παραγόντων εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἓν ἐκ τῶν πλέον ἀποτελεσματικῶν μέσων πρὸς οἰκείωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Κινήσεως ταύτης ἀποτελεῖ ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν φοιτητῶν. Τὸ ἴδιον πνεῦμα φέρει καὶ ἡ Ἀλεξανδρινὴ Σχολή. Ἀφ' ἑτέρου, πᾶσα προσπάθεια πρὸς μελέτην καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἐν τῷ παρελθόντι Χριστιανικῆς ἐκπαιδεύσεως, θὰ ἀποβῇ ὠφέλιμος εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν ζωὴν τῶν διαφόρων ἐν τῷ Κόσμῳ Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

ΤΕΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
Καθηγητὴς τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Β'

«ΤΜΗΜΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ Ι.ΜΟΝΗΣ ΑΓ.ΤΡΙΑΔΟΣ ΧΑΛΚΗΣ» *)

(90) ΑΡΙΘ. 98.

Ὀνομασία

«Διήγησις ψυχωφελὴς μετενεχθεῖσα ὑπὸ τῆς τῶν Αἰθιώπων ἐσωτέρας χώρας εἰς τὴν τῶν ρωμαίων γῆν καὶ μεταβληθεῖσαν ἀπὸ τῆς τῶν Αἰθιόπων διαλέκτου ἐπὶ τὴν ἑλληνίδα γλῶσσαν, παρὰ ᾿Ιωάννου μοναχοῦ τοῦ Δαμασκηνοῦ».

Ἐποχή

ΧΙ αἰῶνος.

Χάρτης 0,22Χ0,15. Φύλλα 181. Στίχοι σελ. 26. Κῶδιξ σκωληκόβρωτος.

Περιεχόμενον

Εἶναι τοῦ αὐτοῦ περιεχομένου μὲ τὸν ὑπ' ἀριθμ. 97 Κώδικα ἄνευ ἀρχῆς καὶ τέλους.

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου, σελ. 371.

(91) ΑΡΙΘΜ. 99.

Ὀνομασία

Μηναῖον Ὀκτωβρίου

Ἐποχή

XI αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβράνα παχεῖα, κιτρινωπὴ καὶ καθαρά. Γραφὴ ἀρίστη. Ἐν τῇ ἀρχῇ ἑκάστου λόγου ὑπάρχουσι περίχρυσα, ποικιλόχροα, ὡραιότατα κοσμήματα.

0,34Χ0.25. Φύλλα 296. Στίχοι σελίδων 30. Σελίδες δίστηλοι. Στάχωσις νεωτέρας ἐποχῆς. Διήρηται εἰς 38 τετράδια, ὧν φύλλα τινὰ ἐλλείπουσιν, ἀφαιρεθέντων πιθανῶς διὰ τὰ ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν λόγων κοσμήματα

Περιεχόμενον

Προτέτακται : «Πίναξ ἀκριβὴς τῆς γραφῆς τοῦ βιβλίου».

Περιέχονται λόγοι κατ' ἐκλογὴν πανηγυρικοὶ ἁγίων κατ' Ἀπρίλιον, Σεπτέμβριον, Ὀκτώβριον, Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον ἑορταζομένων.

1) «+ Ἄθλησις τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ ἀρτεμίου τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου».

Ἀρχή : «Τὰ τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος».

2) «Ἄθλησις τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος ἀρέθα». Ἐλλιπόντων τῶν ἐν τῷ πρώτῳ φύλλῳ, τὸ σωζόμενον ἄρχεται : «Τιμοθέου καὶ Ἀντιοχείας Εὐφρασίου».

3) «Βίος καὶ ἄθλησις τῶν ἁγίων μαρτύρων νίνδη καὶ δόμνας καὶ τῆς ἁγίας αὐτῶν συνοδίας».

Ἀρχ. : «Ἐν ἔτει δευτέρῳ Μαξιμιανοῦ κρατοῦντος».

4) «Ἄθλησις τῶν ἁγίων μαρτύρων εὐστρατίου, αὐξεντίου, εὐγενίου, μαρδαρίου καὶ ὀρέστου».

Ἀρχ. : «Βασιλεύοντος διοκλητιανοῦ καὶ μαξιμιανοῦ».

5) «Παντολέοντος διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς Μ. Ἐκκλησίας: Διήγησις θαυμάτων τοῦ παμμεγίστου ἀρχαγγέλου Μιχαήλ».

6) «Τοῦ αὐτοῦ, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον Μιχαήλ», ἐλλίποντος τοῦ πρώτου φύλλου, τὸ σωζόμενον ἄρχεται : «ὁ θειηγόρος φησίν· μὴ δόσεις».

7) «Θαῦμα γενόμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἐν ταῖς Χώναις».

Ἀρχ. : «ἡ ἀρχὴ τῶν ἰαμάτων».

8) «Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος αἰκατερίνης».

Ἀρχ.: «Τοῦ παρανόμου καὶ ἀσεβεστάτου Μαξεντίου».

9) «Ἀναστασίου πρωτασικρήτου ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα αἰκατερίναν».

Ἀρχ.: «Αἰκατερίναν ἐγκωμιάζον τὴν σοφωτάτην».

10) «Νικήτα δούλου Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ τοῦ φιλοσόφου, ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν μεγαλομάρτυρα ἀναστασίαν».

Ἀρχ. : «Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ».

11) «Νικήτα τοῦ Παφλαγόνος, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Παντελεήμονα».

Ἀρχ. : «Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις».

12) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος».

Ἀρχ. : «Βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου καὶ παρανόμου Μαξιμιανοῦ».

13) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου».

Ἀρχ. : «Διοκλητιανὸς ὁ τῶν Ῥωμαίων».

14) «Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Μεθοδίου ἀρχιεπισκόπου κων-

σταντινουπόλεως βίος σὺν ἐγκωμίῳ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον τὸν θαυματουργόν», ἀτελές.

Ἀρχ. : «Οἱ τῶν ἀρετῶν τῇ μεγαλειότητι».

15) Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἀνδρέου ἐπισκόπου κρήτης ἐγκώμιον εἰς τὸν ὅσιον π(ατ)έ(ρ)α ἡμῶν νικόλαον». Ἐλλείποντος τοῦ πρώτου φύλλου, τὸ σωζόμενον ἄρχεται : «σχεδὸν παρασκεύασεν».

16) Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας».

Ἀρχ. : «Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν».

17) «Ἱππολύτου τοῦ μακαριωτάτου καὶ μάρτυρος, ἐπισκόπου Ρώμης, λόγος περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου καὶ περὶ τοῦ ἀντιχρίστου καὶ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ», ἀρχόμενος : «Ἐπειδὴ οἱ μακάριοι προφῆται», ἀλλ᾽ ἀτελής, τοῦ σωζομένου λήγοντος εἰς τὰς λέξεις, εἰς ἃς καὶ τὸ χειρόγραφον.

(92) ΑΡΙΘΜ. 100.

Ὀνομασία

Λόγοι Πανηγυρικοί

Ἐποχή

XI αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,38X0,29. Φύλλα 282. Στίχοι σελ. 36. Σελίδες δίστηλοι. Κῶδιξ ἡμικατεστραμμένος. Διατήρησις οὐχὶ εὐχάριστος.

Περιεχόμενον

Περιέχει βίους ἁγίων διαφόρων μηνῶν πλεῖστοι τῶν ὁποίων εἶναι ἀτελεῖς, πολλοὶ δὲ ἄνευ ἀρχῆς.

(93) ΑΡΙΘΜ. 101.

Ὀνομασία

Λόγοι πανηγυρικοὶ

Ἐποχή

XII αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί.

Μεμβρ. 0,27X0,22. Φύλλα 244. Στίχοι σελίδων 26. Γραφὴ ἀνώμαλος. Μελάνη ὑπόξανθος. Μεμβράνα μετρίας ποιότητος, κιτρινωπή, ἐρρυπωμένη κεκυρτωμένη καὶ ἐψαλιδισμένη.

Περιεχόμενον

Βίοι καὶ λόγοι ἁγίων εἰς διαφόρους ἡμέρας διαφόρων μηνῶν.

1) «Βίος τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας συγγραφεὶς παρὰ Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων».

Ἀρχ. : «Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν».

2) «Ὁμιλία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως».

Ἀρχ. : «Ἀεὶ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν».

3) Τοῦ αὐτοῦ : «Περὶ τῆς τῶν ὅρκων φυλακῆς».

Ἀρχ. : «Ἀδελφοί, ἵνα ζωῆς τίθεμαι λόγου».

4) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου».

Ἀρχ. : «Ὥσπερ φαίνει ὁ ἥλιος».

5) «Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρονίκου καὶ τῆς συμβίας αὐτοῦ».

Ἀρχ. : «Ἦν τις ἀργυροπράτης ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ μεγάλῃ».

6) «Μαρτύριον τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης».

Ἀρχ. : «Ἀναβαίνοντος Παύλου εἰς Ἰκόνιον».

7) «Μαρτύριον τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα».

Ἀρχ. : «Κατὰ τοὺς καιροὺς Λικινίου τοῦ βασιλέως».

8) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μωκίου».

Ἀρχ. : «Ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει ἀνθυπατεύοντος Λαοδικείου τῆς Εὐρώπης».

9) «Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων, Ἀκινδύνου, Πηγασίου, Ἀνεμποδίστου, Ἀφθονίου καὶ Ἐλπιδοφόρου καὶ τῆς συνοδείας αὐτῶν».

Ἀρχ. : «Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον βασιλεύοντος κατὰ παραχώρησιν τοῦ Χριστοῦ Σαβορίου τινὸς τῶν Περσῶν».

10) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Κηρύκου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἰουλίττης».

Ἀρχ. : «Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ καὶ συνεπισκόπῳ Ζωσίμῳ, Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ συνεπίσκοπος ἐν Χριστῷ χαίρειν».

11) «Λόγος ὁσίου Ἀρχίππου καὶ προσμοναρίου τοῦ πανσέπτου καὶ πανσεβασμίου οἴκου ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ τοῦ ἐν ταῖς Χώναις».

12) «Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Βαρβάρας».

Ἀρχ. : «Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ βασιλεύοντος Μαξιμιανοῦ».

13) «Μαρτύριον τῶν ἁγίων ὁμολογητῶν Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβ-βίβου».

Ἀρχ. : «Ἔτους πεντεκαιδεκάτου ἑξακοσιοστοῦ τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος».

14) «Ἄθλησις τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀβίβου».

Ἀρχ. : «Ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ εἰκοστῷ τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος».

15) Ὁ 17ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 90 χειρογράφου.

16) Ὁ 15ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 82 χειρογράφου.

17) Ὁ 25ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 90 χειρογράφου.

18) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου».

Ἀρχ. : «Τὰ τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος».

19) Λόγος, ἄνευ ἀρχῆς, τοῦ σωζομένου ἀρχομένου τῶν λέξεων : «εἶπον δὲ αὐτῇ οἱ στρατιῶται».

20) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας· λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα».

Ἀρχ. : «Ὁ μὲν σοφὸς σολομών».

21) «Τοῦ μακαρίου Ἐφραὶμ λόγος εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ περὶ μετανοίας καὶ περὶ τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου παρουσίας».

Ἀρχ. : «Ἀγαπητοί, πᾶσα ἑορτὴ καὶ πᾶσα πρᾶξις».

22) «Ἰωάννου ταπεινοῦ μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ, λόγος εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκῆν καὶ εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ ἀμπελῶνος. Ἐρρέθη δὲ τῇ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ».

Ἀρχ. : «Κινεῖ μὲν πρὸς τὸ λέγειν ὁ ἐνυπόστατος».

23) «Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, λόγος εἰς τὴν πόρνην. Ἐρρέθη δὲ τῇ Μεγάλῃ Τετάρτῃ».

Ἀρχ. : «Ἐν παντὶ καιρῷ καλὴ καὶ σωτήριος ἡ μετάνοια».

24) «Τοῦ μακαρίου Ἐφραίμ, ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἰωσὴφ τον Πάγκαλον».

Ἀρχ. : «Ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσαάκ».

25) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Ἀβραμίου καὶ τῆς τούτου ἀνεψιᾶς, γραφεὶς παρὰ τοῦ μακαρίου Ἐφραίμ»:

Ἀρχ. : «Ἀδελφοί, βούλομαι διηγήσασθαι». Ἀτελής, τοῦ σωζομένου λήγοντος εἰς τὰς λέξεις : «αὐτὸς δὲ οὐκ ἠκολούθει».

26) Ὁ 13ος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 87 χειρογράφου.

27) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Βονιφατίου».

Ἀρχ. : «Κατὰ τὰ τῶν ἄλλων μὲν τοῦ Χριστοῦ ἆθλα».

Μεταξὺ τοῦ 25ου καὶ 26ου λόγου παρενετέθη διὰ δύο χαρτίνων φύλλων γεγραμμένος διὰ νεωτέρας χειρὸς βίος τοῦ ἁγίου Νικολάου : «Σοφόν τι χρῆμα ζωγράφων χείρ», ἀτελὴς λήγων εἰς τὰς λέξεις : «καὶ

ὀσμαὶ δυσώδεις, τὸ δὲ ὕδωρ αὐτὸ διέχε κάτω». Ἐντὸς δὲ τοῦ βίου τούτου παρενετέθη διὰ φύλλων ἐπίσης χαρτίνων ὑπὸ ἄλλης χειρός :

«Διήγησις ὠφέλιμος ἐκ παλαιᾶς ἱστορίας συλλεγεῖσα εἰς ἀνάμνησιν ποιοῦσα τοῦ παραδόξως γενομένου θαύματος, ἡνίκα Πέρσαι καὶ βάρβαροι τὴν βασιλίδα ταύτην πολέμῳ περικύκλωσαν, οἳ καὶ ἀπώλοντο θείας δίκης πειραθέντες, ἡ δὲ πόλις ἀσινὴς συντηρηθεῖσα πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, ἐτησίως ἔκτοτε ἄδει εὐχαριστήριον ἀκάθιστον τὴν ἡμέραν ὀνομάζουσα».

Ἀρχ. : Ἐν τοῖς χρόνοις Ἡρακλείου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως».

(94) ΑΡΙΘΜ. 102.

Ὀνομασία

Λόγοι Πανηγυρικοὶ

Ἐποχὴ

IV αἰῶνος (1435).

Χαρακτηρισμοί

Κῶδιξ παλίμψηστος. 0,27.5Χ0,19. φ. 296. Στίχοι σελίδων διάφοροι. Διατήρησις ἀρίστη. Στάχωσις ἐκ δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν. Τὰ φύλλα ἠριθμημένα καὶ σεσημασμένα ἄνωθεν, εἰσὶν ἅπαντα παλίμψηστα.

Περιεχόμενον

Ἐν τῷ φ. 2 6 ὑπάρχει δι' ἐρυθρᾶς μελάνης πίναξ τῶν περιεχομένων ἐν τέλει τοῦ ὁποίου ἡ ἔμμετρος σημείωσις μετὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Μητροφάνους.

1) «Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφείμ».

Ἀρχ. : «Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τὸν Ὀξίαν διεπλεύσαντες πέλαγος».

Ἐν τῷ τέλει τῆς ὁμιλίας διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ δι' ἐρυθρᾶς μελάνης :

«Ζήτει νοεμβρίου κη΄. ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου λόγον τοῦ βίου καὶ τῶν ἀγώνων τοῦ ὁσιωτάτου ὁμολογητοῦ Στεφάνου· οὐ διὰ λήθην ἐκεῖσε γραφέντα, ἀλλὰ δι' αἰτίαν ἑτέραν, ὑμεῖς δὲ οἱ ἐντυγχάνοντες τούτῳ, δότε μοι τῷ ραθύμῳ συγνώμην πρὸς Χριστοῦ παντοκράτορος».

2) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Πατριάρχου κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, ἐγκώμιον εἰς τὸν μακαριώτατον Ἀβραάμ».

Ἀρχ. : «Ἔθος ἐστὶ τοῖς ζωγράφοις».

3) Ὁ 17ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 80 χειρογράφου.

4) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου».

Ἀρχ. : «Λικινίῳ τῷ βασιλεῖ».

5) «Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Λουκᾶ τοῦ νέου τοῦ ἐν Ἑλλάδι κειμένου».

Ἀρχ. : «Οὐ χρόνος ἦν ἀληθῶς ὁ τοῦ καλοῦ βίος».

6) «Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μαρτιανοῦ».

Ἀρχ. : «Οὗ τρόπον αὐτῶν προλαβόντων νόσοι σωματικαί».

7) Ὁ 4ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 85 χειρογράφου.

8) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου».

Ἀρχ. : «Διοκλητιανὸς ὁ Ρωμαίων αὐτοκράτωρ».

9) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου τοῦ μεγάλου».

Ἀρχ. : «Ἀλλὰ τῶν σπουδαίων, ἄρα καὶ φιλαρέτων».

10) Ὁ 18ος τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 86 χειρογράφου.

11) Ὁ 24ος τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 86 χειρογράφου.

12) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ὁμιλία περὶ τῆς σωματικῆς κοιμήσεως, ἤγουν τῆς πρὸς Θεὸν μεταστάσεως, τῆς ὑπεραγίας, ἐνδόξου Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας».

Ἀρχ. : «Φήμη καλὴ καὶ ἀγαθή».

13) Ὁ 31ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 86 χειρογράφου.

14) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Στεφάνου τοῦ νέου».

Ἀρχ. : «Θεῖόν τι χρῆμα ἡ ἀρετή».

Ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως :

«Ἐνταῦθα τέρμα βιβλίου καὶ τοῦ βίου τοῦ ὁσιομάρτυρος Στεφάνου . τοῦ νέου, ἐν τῇ παντοκράτορος γραφέντων μάνδρᾳ. Τάλανος χειρὶ Στεφάνου διακόνου, εἰς ἐξίλασμα τῶν αὐτοῦ ὀφλημάτων. Μηνὶ Φεβρουαρ. Ἰνδ. ιγ'. τῷ στπμγ' ἔτει».

(95) ΑΡΙΘΜ. 103.

Ὀνομασία

Κῶδιξ ἀνάμικτος

Ἐποχὴ

ΧΙΙ αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοὶ

Μεμβρ. 0,36Χ0,27. Φύλλα 46. Στίχοι σελίδων 26. Σελίδες δίστηλοι. Ὁ κῶδιξ ἄναρχος καὶ ἀτελής. Ἀπετέλει μέρος χειρογράφου ἀξιολόγου. Ἐν τῷ φ. 26 α σώζεται ἓν κομψότατον περίχρυσον κόσμημα.

Περιεχόμενον

1) Βίος τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου, ἄνευ ἀρχῆς, οὗ τὸ σωζόμενον ἄρχεται ἀπὸ τῶν λέξεων : «αὐτὸς τὴν περσικὴν ἀνατρέπει καὶ σκυλεύει θρησκείαν».

2) «Ἄθλησις τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος καὶ Ἀγαθαγγέλου, ἀρχομένη : «Μετὰ διακοστὸν καὶ πεντηκοστὸν ἔτος». Ἀτελής, ἧς τὸ σωζόμενον διακόπτεται εἰς δύο, ὧν τὸ πρῶτον λήγει εἰς τὰς λέξεις «μικροῦ καὶ ἀληθῆ λέγεις ὦ βασιλεῦ».. τὸ δεύτερον δὲ ἄρχεται μὲν τῶν λέξεων «εὕροσάν με· ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με», λήγει δὲ εἰς τὰς λέξεις «συχνὰ γοῦν ἐτρίβησαν αὐτοῦ κατὰ τὸν πλοῦν ἡμέραι καὶ εἰς τὴν ρόδον».

(96) ΑΡΙΘΜ. 104.

Ὀνομασία

«Νεκταρίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως λόγοι καὶ βίοι διαφόρων ἁγίων»

Ἐποχή

XIII αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,27,5X0,21. Φύλλα 384. Στίχοι σελ. 26. Στάχωσις βεβλαμμένη ἐκ δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν. Κῶδιξ σεσαθρωμένος.

Περιεχόμενον

Περιέχει διαφόρους λόγους τοῦ Πατριάρχου Νεκταρίου ὡς καὶ βίους διαφόρων ἁγίων. Ἐν τῷ τέλει ἡ γνωστὴ ἔμμετρος σημείωσις τοῦ Μητροφάνους μετὰ τῆς ἰδιοχείου ὑπογραφῆς αὐτοῦ.

(97) ΑΡΙΘΜ. 105.

Ὀνομασία

«Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου Διατάξεις ἀσκητικαὶ κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν»

Ἐποχή

Μεμβράνης X—XI αἰῶνος.

Χάρτου XV αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβράνα καὶ χάρτης 0,25X0,17. Φύλλα μεμβράϊνα 175. Φύλλα χάρτινα 64. Στίχοι μεμβρ. 28. Στίχοι χάρτ. 29.

Στάχωσις ἐκ δέρματος ἐρυθροῦ ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν.

Περιεχόμενον

Βασιλείου διατάξεις ἀσκητικαὶ κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν. Συνεδέθη ἕτερον χειρόγραφον χάρτινον περιέχον διὰ γραφῆς XV αἰῶνος λόγους ἐπίσης τοῦ ἁγίου Βασιλείου ὧν τινα θεωροῦνται νόθα.

Αἱ ἀσκητικαὶ διατάξεις 46) διαιροῦνται εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ πρῶτον περιέχει 330 κεφάλαια, προηγουμένου πίνακος, καὶ ἐν τέλει ὑπαρχούσης τῆς σημειώσεως :

«ἕως τούτου μόνον εἶχε τὸ ἀπὸ τὸ Πόντου κομισθὲν ἀντίγραφον· τὰ δὲ ἐφεξῆς εἴκοσιν ἑπτὰ κεφάλαια ἐκ τῆς βίβλου τῆς ἀπὸ Καισαρείας προσετέθη· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἐπιτίμια».

Τὸ δεύτερον δὲ περιέχει ἑτέρας 27 Διατάξεις, πάλιν Πίνακος, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐλλείπουσι δύο φύλλα, ἅτινα περιεῖχον τὸ τέλος τῆς 11ης διατάξεως, τὴν 12ην μέχρι τῆς 17ης καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς 18ης. Ἐν δὲ τῷ τέλει σεσημείωται :

«Τέλος τῶν κατὰ πλάτος ἀσκητικῶν διατάξεων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐν κεφαλαίοις τνζ'».

Ἐν τῷ χαρτίνῳ χειρογράφῳ :

1) Ὅτι δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῶν οὐρανίων ἀναδέχεσθαι πόνους, φόβῳ τῆς γεέννης καὶ πόθῳ τῆς βασιλείας καὶ διὰ τὰ παρόντα ἀβέβαια καὶ εὐμετάβολα εἶναι».

---

46) Αἱ ἀσκητικαὶ αὗται διατάξεις εἰσὶν ἐκδιδομέναι καὶ εὑρίσκονται μεταξὺ τῶν ἀσκητικῶν τοῦ Μ. Βασιλείου ὑπὸ τὸν τίτλον : «Ὅροι κατὰ Πλάτος καὶ Ὅροι κατ' Ἐπιτομήν», ἐξ ὧν οἱ μὲν κατὰ πλάτος ὅροι ἐμπεριέχονται εἰς τὰς 44 πρώτας διατάξεις, οἱ δὲ κατ' ἐπιτομὴν ὅροι εἰς τὰς λοιπὰς διατάξεις. Ἀλλ' ἡ εἰς τὰ κεφάλαια τῶν κατ' ἐπιτομὴν ὅρων τάξις διαφέρει τῆς τάξεως τῆς εἰς τὰ ἐν τῷ χειρογράφῳ κεφάλαια τῶν διατάξεων τῶν ἀντιστοιχουσῶν αὐτοῦ. Προσέτι δὲ ὁ 153ος κατ' ἐπιτομὴν ὅρος οὐχ ὑπάρχει ἐν τῷ χειρογράφῳ, ἡ ἐν αὐτῷ δὲ 252 α διάταξις φαίνεται ἀνέκδοτος. Ταύτης ἡ μὲν ἐρώτησις ἔχει οὕτω : «Ἐν τῷ Χριστιανῷ πρέπει ἢ ἀνέγκλητόν ἐστι τὸ ἰατροῖς κεχρῆσθαι», ἡ δὲ ἀπόκρισις ἄρχεται τῶν λέξεων : «Τῆς ἁγίας καὶ θεοπνεύστου Γραφῆς».

Ἀρχ. : «Ἐπειδὴ κατὰ τὸν παρόντα βίον οἱ τῆς ἀρετῆς».

2) «Πρόλογος ἀσκητικός» ἀρχόμενος : «Οἷς ἐνυπάρχει ὁ θεῖος νόμος».

3) «Περὶ βαπτίσματος, λόγος α' ὅτι δεῖ πρῶτον μαθητευθῆναι τῷ Κυρίῳ καὶ τότε καταξιωθῆναι τοῦ ἁγίου βαπτίσματος».

Ἀρχ. : «Ὁ Κύριος ἡμῶν Ι. Χ.».

4) «Περὶ βαπτίσματος λόγος β'.) τετμημένος εἰς κεφάλαια ιγ', οὗ ἡ ἀρχή : «Εἰ πάντας οἱ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπιποθοῦντες».

5) «Περὶ βαπτίσματος λόγος».

Ἀρχ. : «Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι, τῇ μνήμῃ».

5) «Περὶ πίστεως». «Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι».

7) «Λόγος ἀσκητικός». «Ὁ ἄνθρωπος κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐγένετο».

8) «Περὶ ἀσκήσεως». «Πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν».

9) «Ἐπιστολὴ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου», ἀρχομένη : «Ἐπέγνων σου τὴν ἐπιστολήν», ἀτελής, ἕνεκα τῆς παντελοῦς σχεδὸν καταστροφῆς τοῦ τελευταίου φύλλου.

(98) ΑΡΙΘΜ. 106.

Ὀνομασία

«Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Βασιλείου Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ὁμιλία εἰς τὴν ἑξαήμερον»

Ἐποχή

XIII αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,25Χ0,17. Φύλλα 215. Στίχοι σελίδων 24. Κῶδιξ σητόβρωτος, ἐν οὐχὶ καλῇ καταστάσει. Στάχωσις νεωτέρας ἐποχῆς.

Περιεχόμενον

Βασιλείου τοῦ Μ. Ἑξαήμερος, εἰς ἐννέα ὁμιλίας. Πρὸ τοῦ κειμένου, ἐν ἀρχῇ ὑπάρχουσι τέσσαρα φύλλα, ἐν οἷς ἐμπεριέχονται διὰ νεωτέρας χειρὸς σημειώσεις εἰς τὸ πρῶτον εἶδος τῶν Ὀλυμπίων τοῦ Πινδάρου.

Ἐν τῷ φ. 215 διὰ νεωτέρας χειρός :

«Προσετέθη ἡ παροῦσα βίβλιος τῇ εὐγενεστάτῃ μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ, ἡ ἐπονομαζομένη τοῦ Ἐσόπτρου, παρὰ τοῦ ἐν μοναχοῖς κυρίου Δωροθέου, τοῦ ἐκ Σηλλυβρίας ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας ἐν ἔτει ξοη´».

(99) ΑΡΙΘΜ. 107.

Ὀνομασία

Κῶδιξ ἀνάμικτος

Ἐποχή

XIV αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,29Χ0,21· Φύλλα 216. Στίχοι σελ. 37. Σελίδες μονόστηλοι. Στάχωσις ἐκ δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν.

Περιεχόμενον

1) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ μεγάλου. Ὁμιλίαι εἰς τὴν ἑξαήμερον ἐννέα».

2) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸ ςἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης πρὸς Πέτρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς τὴν ἑξαήμερον».

3) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου περὶ εἰκόνος ἀνθρώπου, προοίμιον εἰς 30 κεφάλαια».

4) «Ἀπανθίσματα τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας τοῦ μεγάλου συλλεγέντα παρὰ Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ, τὸν ἀριθμὸν 23».

5) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἀπανθίσματα, συλλεγέντα παρὰ τοῦ Πατρικίου ἐπάρχου κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Δαφνουπάτου, τὸν ἀριθμὸν 33».

6) «Ἀσκητικὰ τοῦ Μ. Βασιλείου».

7) «Κλίμαξ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Κλίμακος».

8) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Φιλοθέου Πατριάρχου, λόγος εἰς τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας».

9) «Τοῦ αὐτοῦ· λόγος εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον».

10) «Λέοντος βασιλέως τοῦ σοφοῦ, λόγος εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον».

Ἐν τῷ φ. 90 α παρενετέθη διὰ νεωτέρας χειρός :

Κατάλογος τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης ἀπὸ Ἰουλίου Καίσαρος μέχρι Φωκᾶ τοῦ στρατηλάτου καὶ τυράννου.

Ἐν τῇ ἄνω ὤᾳ τοῦ φ. 1 α ὑπάρχει ἡ ἔμμετρος σημείωσις τοῦ Μητροφάνους.

(100) ΑΡΙΘΜ. 108.

Ὀνομασία

«Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι»

Ἐποχή

XIV αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,27Χ0,20. φ. 248. Στίχοι σελίδων 29. Σελίδες δίστηλοι. Στάχωσις νεωτέρας ἐποχῆς. Διατήρησις ἀρίστη. Γραφὴ καλή. Κῶδιξ ἄναρχος. Οἱ λόγοι ἐν ἀρχῇ κοσμοῦνται διὰ κοσμημάτων.

Περιεχόμενον

Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἄνω πώματος ὑπάρχει φύλλον μεμβράϊνον περιέχον μέρος ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Στεφάνου.

Ὁ κῶδιξ ἄναρχος καὶ ἀτελής.

(101) ΑΡΙΘΜ. 109.

Ὀνομασία

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι

Ἐποχή

XIV αἰῶνος.

(102) ΑΡΙΘΜ. 110.

Ὀνομασία

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι

(103) ΑΡΙΘΜ. 111.

Ὀνομασία

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι 16

(104) ΑΡΙΘΜ. 112.

Ὀνομασία

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι 16

(Συνεχίζεται)

Η Β' ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ
ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ (*)

ΕΝ ΕΒΑΝΣΤΟΝ (15—31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1955)

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ Β'. ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ Η ΕΛΠΙΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

III. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ.

Γ'. Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΛΠΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΙΓΕΙΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΗΜΩΝ.

109) Πρέπει ἤδη νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν παρόντων καθηκόντων διὰ τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς καλεῖ ἡμᾶς καὶ περὶ τῆς ἐλπίδος ἣν ἔχομεν ἐν τῇ προσπαθείᾳ νὰ ἐκτελέσωμεν αὐτά. Ἐνταῦθα ὡς καὶ ἁπανταχοῦ ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ἐλπὶς ἡμῶν. Ἐν αὐτῷ τῷ σταυρωθέντι καὶ ἀναστάντι Κυρίῳ ὁ Θεὸς ἐλευθεροῖ ἡμᾶς ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς ἁμαρτίας, εἰσάγει ἡμᾶς εἰς νέαν ζωὴν καὶ καθιστᾷ ἡμᾶς ἐλευθέρους νὰ ὑπηρετῶμεν αὐτὸν ἄνευ φόβου, πλάνης ἢ εἰδωλολατρείας.

110) Διότι ὁ παραμεμορφωμένος καὶ διεστραμμένος κόσμος οὗτος εἶναι ὁ κόσμος τοῦ Θεοῦ. Ὁ κόσμος εἶναι δημιουργία Του, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐνεργεῖ καὶ τὴν ὁποίαν συντηρεῖ μέχρι τῆς ἡμέρας ὅτε θέλει ἀποκαλυφθῇ πλήρης ἡ δόξα Του. Ὁ Θεὸς εἶναι ἐν ταὐτῷ δημιουργὸς καὶ λυτρωτής. Φυλάσσει τόσον τοὺς ὑπηρετοῦντας αὐτὸν ὅσον καὶ τοὺς ἀρνουμένους πᾶσαν ὑπηρεσίαν. Ἀνατέλλει τὸν ἥλιον ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς. Εἶναι πρὸς πάντας ἀγαθὸς καὶ ὁ οἰκτιρμὸς χαρακτηρίζει πάντα τὰ ἔργα του. Δὲν ἐπιτρέπεται λοιπὸν νὰ θεωρῶμεν τὸν παρόντα κόσμον μηδαμηνόν, νὰ τὸν ἀποστρεφώμεθα καὶ νὰ τὸν ἀντιπαρερχώμεθα. Τοὐναντίον ὅλα τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ χαίρουν ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ θελήματος τοῦ πατρός των εἰς τὸν κόσμον. Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀπεκαλύφθη ἐν Χριστῷ. Διὰ τῆς μέχρι θανάτου ὑπακοῆς αὐτοῦ ἐφανέρωσεν ἐμπράκτως τὸ θέλη-

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου, σελ. 387.

μα τοῦτο. Ἐν αὐτῷ προγευόμεθα τῆς βασιλείας ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ ἐκπληρωθῇ τὸ θέλημα αὐτοῦ. Ὅσον μᾶς εἶναι δυνατὸν πρέπει νὰ ἐκτελέσωμεν ἐνταῦθα τὸ θέλημα τοῦτο. Ἐὰν ὁ μονογενὴς οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, οἱ γενόμενοι ἀδελφοί Του πρέπει νὰ πράττουν τὸ αὐτό.

111) Ἡ κατεύθυνσις τῆς διακονίας ἡμῶν παρέχεται ὑπὸ τῆς γενικῆς ἐντολῆς : «ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν» (Μάρ. 12, 30). Τί συγκεκριμένως ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἡμᾶς ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ; Ἁπλούστατα ἀπαιτεῖ νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι εἰς ἑκάστην ἀνθρωπίνην ὕπαρξιν αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἔρχεται νὰ ζητήσῃ τὴν ὑπηρεσίαν ἡμῶν. Ὁ Θεὸς ὅστις ἐκάλεσεν ἡμᾶς εἰς κοινωνίαν μετὰ τοῦ Υἱοῦ Του, ἐκάλεσεν ἡμᾶς νὰ Τὸν ὑπηρετήσωμεν, ὑπηρετοῦντες τοὺς ἀνθρώπους.

112) Ἐπὶ πλέον ἡ θεία κλῆσις μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἐκτελέσωμεν προθύμως τὸ ὡρισμένον δι' ἡμᾶς ἔργον ἐκεῖ ὅπου ἤδη εὑρισκόμεθα. Πράγματι ἡ καθημερινὴ ἐργασία μᾶς παρέχει τὸ φυσικὸν περιβάλλον διὰ τὴν παροχὴν πολλῶν ταπεινῶν καὶ ἀγνώστων ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς θὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν, ὡς γενομένας πρὸς αὐτόν. Πολλάκις αἰσθανόμεθα τὸν πειρασμὸν νὰ ἀποφύγωμεν τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος, στρέφοντες τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς μεγάλα σχέδια ἀφορῶντα ὅλως διαφόρους σκοπούς. Ἀλλὰ δὲν τολμῶμεν νὰ λησμονήσωμεν τὸν αὐστηρόν Του λόγον, ὁ ὁποῖος μᾶς κατακρίνει ὅταν ἀμελῶμεν τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας τῶν ταπεινῶν ἀδελφῶν Του. Ἐπὶ πλέον ἡ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπη πρέπει νὰ εὕρῃ τὴν πλήρη ἔκφρασιν αὐτῆς ἐν τῇ πιστῇ ἐκτελέσει τοῦ ἔργου τούτου, τὸ ὁποῖον καταλαμβάνει τὸ κύριον μέρος τῆς συνειδητῆς μας ζωῆς. Ἡ πολυσύχναστος σκηνή, ὅπου χιλιάδες λαϊκῶν ἀπασχολοῦνται εἰς τὰς συνήθεις ἐργασίας των, ἀποτελεῖ ἕνα πολὺ λησμονημένον τόπον συναντήσεως μεταξὺ τοῦ ζῶντος Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας Του καὶ τοῦ κόσμου.

113) Καὶ τρίτον, ἡ κλῆσις ἡμῶν καθιστᾷ ἡμᾶς ὑπευθύνους διὰ τὴν ἐπιζήτησιν μιᾶς καλυτέρας κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς. Ἡ ἐποχὴ ἡμῶν παρέσχε μίαν ἄλλην τρομερὰν ἀπόδειξιν περὶ τῆς δυστυχίας ἣν συνεπάγεται ἡ κατάρρευσις τῆς σταθερᾶς κοινωνικῆς τάξεως. Ἡ ἀθλιότης τῶν πενομένων ὄχλων, τῶν ἀστέγων καὶ τῶν ἀπηλπισμένων δὲν ἀποτελεῖ μόνον πρόκλησιν εἰς τὴν χριστιανικὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην, ἀλλ' ὑπομιμνήσκει ὡσαύτως εἰς πάντα Χριστιανὸν τὴν ἣν ἔχει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εὐθύνην ἵνα συμμετέχων τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐνεργείας ἐξασφαλίζῃ εἰς πάντας δικαιοσύνην, ἐλευθερίαν καὶ εἰρήνην.

Διότι ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ εὐσπλαχνίᾳ Του συντηρεῖ τὸν ὅν ἀπελύτρωσε κόσμον, διατηρῶν εἰς τὴν ζωὴν ἀκόμη καὶ τοὺς στασιάζοντας κατ' αὐτοῦ θέλει νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τάξις, δικαιοσύνη καὶ ἐλευθερία. Μᾶς ἐδίδαξε νὰ ζητῶμεν τὴν ἐπίγειον δικαιοσύνην, ἐλευθερίαν καὶ εἰρήνην καὶ νὰ ἀποστρεφώμεθα τὴν ἀδικίαν, τὴν πίεσιν καὶ τὴν τυραννίαν ὡς κακὰ τὰ ὁποῖα καὶ ἐκεῖνος ἀπεχθάνεται. Ἡ εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ ὑπακοὴ ἀπαιτεῖ πλείονα τῆς ἁπλῆς διακηρύξεως τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν. Ἀπαιτεῖ νὰ εἰσέλθωμεν πλήρως εἰς τὰ καθήκοντα τῆς κοινῆς ζωῆς, νὰ κατανοήσωμεν, ὅσον δυνάμεθα καλύτερον, τὰ οἰκονομικά, πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα τοῦ καιροῦ μας καὶ νὰ συμμετάσχωμεν ἐναργῶς τῆς προσπαθείας πρὸς ἐπίλυσιν αὐτῶν. Πρέπει νὰ ζητῶμεν παντοιοτρόπως τὴν δικαίαν τάξιν τῆς κοινωνίας, νὰ προάγωμεν τὴν συνετὴν νομοθεσίαν καὶ νὰ συμεριζώμεθα τὰ ὑπεύθυνα διὰ τὸ μέλλον σχέδια. Καὶ πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν οὐχὶ μὲ ἐλαφρὰν τὴν συνείδησιν, ἀλλ' ἀφοῦ ἀναμετρήσωμεν τὴν σοβαρότητα καὶ προετοιμασθῶμεν νὰ τὴν ἀντιμετωπίσωμεν.

114) Ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ ὁδηγῇ τὸν πιστὸν εἰς τὸ βάθος τῆς θλίψεως, τῆς ὀδύνης καὶ τῶν δυσκολιῶν ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου. Πάντες οἱ ἄνθρωποι μᾶς συναντοῦν μὲ τὴν ἀξίωσιν τοῦ Χριστοῦ νὰ τοὺς ὑπηρετήσωμεν ἐν ἀγάπῃ καὶ πᾶσα ἐκδήλωσις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἀπαιτεῖ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἔχωσι ζωὴν καὶ ἔχωσι ταύτην πλουσίως. Δὲν δυνάμεθα νὰ προσευχώμεθα «γενηθήτω τὸ θέλημά σου», ἐὰν ταὐτοχρόνως δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ βοηθήσωμεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι στεροῦνται τῶν ἀπαραιτήτων μέσων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἡ κραυγὴ τοῦ ἡμίσεος πληθυσμοῦ τοῦ κόσμου δι' ἄρτον ἐπαρκῆ πρὸς συντήρησιν ἐν τῇ ζωῇ, πρέπει νὰ ἀκουσθῇ ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν ὡς κραυγὴ τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶπε τὴν παραβολὴν τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου καὶ τῆς τελικῆς κρίσεως δὲν θὰ ἀφήσῃ ἡμᾶς ἀκατακρίτους ἐὰν ἐπαναπαυώμεθα τρώγοντες πλουσίως, ἐνῷ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων εὑρίσκονται εἰς ἔνδειαν. Καλούμεθα νὰ εἴμεθα οἱ πλησίον πρὸς τοὺς πενομένους, τοὺς στερουμένους ἐπαρκῶν ἐνδυμάτων ἢ κατοικίας ἢ τοὺς φέροντας δισβάστακτα βάρη ἐν τῇ προσωπικῇ ἢ τῇ οἰκογενειακῇ ζωῇ των. Ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος θὰ περιλαμβάνῃ πᾶσαν ὑπεύθυνον ἐνέργειαν, ὡς καὶ τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν των πολιτικὴν ἐνέργειαν. Ἐπὶ πλέον, σκεπτόμενοι περὶ τῶν φυσικῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὴν βαθεῖαν ἐπιθυμίαν τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν διὰ στοιχειώδη ἀνθρωπίνην ἀγάπην. Ἡ ἀνήσυχος καὶ ἐστερημένη προσωπικότητος κοινωνία ἡμῶν μὲ τὰς νευρικὰς ἀπασχολήσεις,

τὸν θόρυβον καὶ τὴν κίνησιν, δὲν εὐνοεῖ τὴν ἀνάπτυξιν μονίμων προσωπικῶν σχέσεων εἰς τὸν γάμον, τὴν φιλίαν καὶ τὴν κοινωνίαν.

Ὡς Χριστιανοὶ πρέπει νὰ δείξωμεν μὲ τὴν ζωήν μας τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς ἀνθρωπίνης ἀγάπης ὅταν αὕτη ἐγγίζεται ὑπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ πράττωμεν ὅ,τι εἶναι δυνατὸν διὰ νὰ ἐξασφαλίζωμεν εἰς τοὺς ἄλλους τοὺς ἀπαιτουμένους διὰ τὴν ἐπάνθησιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀγάπης ὅρους.

115) Εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ ὅπως οἱ ἄνθρωποι γνωρίσωσι καὶ ἀγαπήσωσι τὴν ἀλήθειαν. Δὲν δυνάμεθα νὰ παραμείνωμεν ἄφωνοι ὅταν αἱ διάνοιαι τῶν ἀνθρώπων δηλητηριάζονται μὲ ψεύδη. Εἰς τὴν ἐποχήν μας οἱ ἐρευνηταὶ τῆς ἀληθείας ἀναγκάζονται πολλάκις νὰ θυσιάζωσι τὴν ἀκεραιότητα εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν τοῦ κόμματος καὶ τὰ μέσα παρουσιάσεως τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν μᾶζαν κατέστησαν ὄργανα διὰ τὴν ἐμφάνισιν κοινωνικῆς ὁμοιομορφίας. Πρέπει νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν ὅσον πικρὰ καὶ ἂν εἶναι καὶ ἐκεῖ ὅπου ὁ σκεπτικισμὸς καὶ ἡ σχετικότης ἀφήρεσαν τὰς ἐξόχους πεποιθήσεις τῶν ἀνθρώπων πρέπει νὰ ὁδηγήσωμεν αὐτοὺς πρὸς τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀλήθεια καὶ ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ζητῶμεν καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τὴν ἀλήθειαν εἰς πᾶσαν ἐκδήλωσιν τῆς ζωῆς.

116) Εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ ὅπως οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐλεύθεροι, γνωρίζωσι καὶ ὑπηρετῶσιν Αὐτόν. Δὲν δυνάμεθα νὰ μένωμεν ἀδιάφοροι ὅταν ἀπειλῆται ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀπολαμβάνωμεν ἡμεῖς τὴν ἐλευθερίαν τὴν ὁποίαν μᾶς χαρίζει ἡ πίστις, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπεμβαίνωμεν ἐκεῖ ὅπου κλονίζεται ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου. Πρέπει νὰ ὑποστηρίζωμεν τὴν ἐλευθερίαν τῆς πίστεως καὶ τῆς συνειδήσεως καὶ τὸ δικαίωμα πάντων τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἐπιμαρτυρῶσιν ἐλευθέρως τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ. Πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζωμεν πᾶσαν πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν πίεσιν καὶ τὸν ἀπάνθρωπον τρόμον, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν νὰ ὑποτάξωσι τοὺς συνανθρώπους των εἰς αὐθαιρέτους νόμους καὶ διατάξεις καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ψευδῶν θεῶν.

117) Εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ ὅπως «τὸ κρῖμα κυλισθῇ ὡς ὕδωρ καὶ ἡ δικαιοσύνη ὡς χείμαρρος ἄβατος» (Ἀμὼς 5, 24). Πρέπει ἄγρυπνοι πάντοτε νὰ ἐπιζητῶμεν μεγαλύτερον μέτρον δικαιοσύνης εἰς τὰς κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς σχέσεις καὶ ἕτοιμοι νὰ καταπολεμῶμεν πᾶσαν ἄδικον διάκρισιν τάξεως ἢ φυλῆς καὶ πᾶσαν ἄρνησιν τῶν πολιτικῶν ἢ οἰκονομικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν συμφωνοῦμεν μετ' ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι νομίζουν, ὅτι δύνανται νὰ ἐπιτύχουν μίαν πλήρη κοινωνικὴν τάξιν, διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως, ἐν ἀνάγκῃ, τοῦ τρόμου καὶ τῆς κατασιγάσεως

πεσόντας εἰς αὐτὸν ἢ νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ ἐνισχύσῃ ἀποφάσεις τῶν μελῶν της ὅπως ἀποσυρθῶσι δημοσίων θέσεων ἢ ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ.

121) Ὁ Θεὸς μᾶς καλεῖ εἰς τοιαύτας πράξεις διὰ νὰ ἐνεργῶμεν ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματός Του. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δημιουργεῖ ἐν ἡμῖν τὰ καλὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶναι καρπὸς Αὐτοῦ καὶ ὁδηγεῖ ἡμᾶς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν καθηκόντων ἡμῶν εἰς πᾶσαν ἐποχήν. Ἂν καὶ τὸ Πνεῦμα εἶναι ἕν, τὰ χαρίσματα Αὐτοῦ εἶναι πολλά, διανεμόμενα ποικιλοτρόπως εἰς τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸν κόσμον ὑπηρεσίας αὐτῶν. Ἡ φύσις τῶν ὑπὸ ἐπιτέλεσιν καθηκόντων καὶ τῶν ἀπαιτουμένων χαρισμάτων ποικίλει ἀπὸ ἐποχῆς εἰς ἐποχὴν καὶ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ 20ῷ αἰῶνι καλεῖται εἰς καθήκοντα διάφορα ἐκείνων τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἐναπέθεσεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα. Σήμερον αἱ Ἐκκλησίαι ἡμῶν ἀντιμετωπίζουν καταστάσεις καὶ καθήκοντα μεγάλης ποικιλίας, ἄλλας μὲν παλαιὰς καὶ γνωστάς, ἄλλας δὲ νέας καὶ βαθέως περιπεπλεγμένας. Προσέτι ἐν ὄψει ὅλων τούτων ὁ Χριστιανὸς δύναται νὰ ἐνεργῇ ταπεινῶς μὲν ἀλλὰ μετὰ πεποιθήσεως, βέβαιος ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ παράσχῃ τὰ χαρίσματα καὶ τὴν δύναμιν, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ μίαν πιστὴν ἐξυπηρέτησιν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἀκούουν τὴν κλῆσίν Του καὶ ὑποτάσσονται εἰς τὸ θέλημά Του.

122) Ἐν καιρῷ δοκιμασίας εἶναι καλὸν νὰ ἐνθυμώμεθα τί ἔπραξεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὸ διάστημα τῶν 19 αἰώνων τῆς ὁδοιπορίας της. Αὐτὴ αὕτη ἡ ὕπαρξις τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, ὁ ὁποῖος αὐξάνει ἀπὸ ἐποχῆς εἰς ἐποχήν, μαρτυρεῖ τὴν δύναμιν καὶ τὴν πιστότητα τοῦ Θεοῦ. Παρ' ὅλας τὰς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου, τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ λάμπει διὰ μέσου τοῦ λαοῦ Του ἐν τῇ σκοτίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀδιεξόδῳ τῆς παγκοσμίου ζωῆς.

123) Ἡ ζωὴ τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας εἶναι μία ζωὴ ἀκατανικήτου ἐλπίδος. Γνωρίζομεν ὅτι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πρέπει τελικῶς νὰ ὑπερισχύσῃ, ὅτι ἡ βασιλεία Του πλήρως θὰ ἔλθῃ. Τοῦτο ἀποτελεῖ βεβαιότητα, τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἐπίγειος ἀποτυχία ἢ καταστροφὴ δύναται νὰ ἐξαλείψῃ. Ἐπὶ πλέον γνωρίζομεν ὅτι πᾶν ὅ,τι πράττομεν ἐν τῷ κόσμῳ ἐν πίστει καὶ ἐλπίδι δὲν εἶναι ἐπὶ ματαίῳ. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζωμεν ἀκριβῶς πῶς ὁ Θεὸς θὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἐργασίαν μας ἢ ποῖον βαθμὸν ἐπιτυχίας θὰ μᾶς παράσχῃ εἰς τὰ ἐπὶ μέρους σχέδια. Ὁ Χριστιανὸς δὲν εἶναι βεβαιότερος περὶ ἐπιτυχίας παρ' ὅτι ὁ ἄπιστος γείτων του. Εἶναι ὅ-

μως ἀσφαλὴς κατὰ τῆς ἀπελπισίας, διότι γνωρίζει ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐναποθέτει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ εἶναι ἠσφαλισμένον.

124) Συγχρόνως αἱ πράξεις καὶ αἱ προσδοκίαι ἡμῶν θὰ ἔχουν μίαν μετριοφροσύνην. Δὲν θὰ συγχύσωμεν τὰ σχέδια ἡμῶν μετὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν ἐκ τῶν προτέρων ἐὰν θὰ ἀποκτήσωμεν μίαν σταθερὰν καὶ δικαίαν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα κοινωνικὴν τάξιν καθ' οἱονδήποτε ἐκ τῶν γνωστῶν τρόπων. Ἡ εἰρήνη καὶ ἡ δικαιοσύνη, τὰς ὁποίας ἐπιζητοῦμεν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, δὲν εἶναι ἀκόμη ἡ τελεία εἰρήνη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἁγία Αὐτοῦ δικαιοσύνη. Ἀκόμη καὶ ὅταν ἐνεργῶμεν μετὰ τιμίας προθέσεως νὰ πράξωμεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πρέπει καὶ πάλιν νὰ προσευχώμεθα «ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ».

125) Ἄλλωστε ἐπειδὴ ὁ Θεὸς δὲν ἐγκατέλειψε τὸν κόσμον τοῦτον, ἐπειδὴ κατευθύνει τὴν περιπεπλεγμένην ἱστορίαν του καὶ ἐπειδὴ μᾶς ἐδόθη ἓν μερίδιον ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ, δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν μετ' ἐμπιστοσύνης καὶ νὰ ἀναμένωμεν ὅτι πᾶν ὅ,τι ἔχει οἰκοδομηθῆ ἐπὶ τῶν θεμελίων Του θὰ παραμείνῃ σταθερόν. Δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν καὶ νὰ ἀναμένωμεν θαυματουργικὴν βοήθειαν ὡς ἀπάντησιν εἰς τὰς προσευχάς, τὰς ὁποίας κάμνομεν ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ. Δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν καὶ νὰ ἀναμένωμεν τὴν ἐπιτυχίαν τῶν στοχαζομένων τοῦ κοινοῦ καλοῦ συγκεκριμένων σχεδίων.

Δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ θέσωμεν ὅρια εἰς ὅ,τι δύναται νὰ πράξῃ ὁ Θεὸς εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχήν. Πράγματι μία τοιαύτη πλήρης ἐλπίδος καὶ προσδοκίας ἐνέργεια διὰ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιτέλεσιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἐν ὄψει τῶν προφανῶν πλήρων ἀντιθέσεων, ἀποτελεῖ οὐσιῶδες μέρος τῆς περὶ τῆς παρούσης κυριαρχίας τοῦ Θεοῦ μαρτυρίας ἡμῶν. Πᾶσα ἐνέργεια ἡμῶν δὲν θὰ εἶναι παρὰ μόνον μία ταπεινή, εὐγνώμων καὶ πειθαρχικὴ ἀναγνώρισις ὅτι ὁ Θεὸς ἀπελύτρωσε τὸν κόσμον καὶ ὅτι ἡμεῖς καλούμεθα νὰ συμμετάσχωμεν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταλλαγῆς. Ὅθεν δυνάμεθα νὰ ζῶμεν καὶ νὰ ἐργαζώμεθα ὡς οἱ γνωρίζοντες ὅτι ὁ Θεὸς βασιλεύεει, μὴ φοβούμενοι τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πονηροῦ καὶ ἕτοιμοι νὰ ἀντιμετωπίζωμεν τὰς ἐμφανιζομένας ὡς ἀπελπιστικὰς καταστάσεις καὶ νὰ ἐνεργῶμεν ὡς ἔχοντες ἄφθαρτον ἐλπίδα.

IV ΤΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.

126) Πάντα τὰ ἀνωτέρω ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμὴν ἐνταῦθα, ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, πρὸς μαρτυρίαν τῆς μεγάλης ἀληθείας, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ἐλπὶς τοῦ κόσμου. Εἶναι μία ἀνθρωπίνη μαρτυρία ἑνὸς πράγματος θείου. Κατανοοῦ-

μεν τὴν πτωχείαν καὶ τὸ σκότος τῶν ἐκφράσεών μας. Ἡ περὶ τὴν μαρτυρίαν ἀδυναμία ἡμῶν ἐν μέρει μόνον δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν χωρίζουσαν ἡμᾶς διαφορὰν σκέψεως καὶ κατανοήσεως. Οὔτε δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν περιωρισμένην ἀνθρωπίνην γνῶσιν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ προσδιορίζῃ πᾶσαν ὁμιλίαν μας. Μᾶλλον δὲ γνωρίζομεν καὶ ὁμολογοῦμεν, ὅτι πάντες ἡμεῖς, ἀπευθυνόμενοι πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὴν ἐν αὐτῷ Ἐκκλησίαν, δὲν εἴμεθα μόνον πλανώμενοι ἀλλὰ καὶ ἁμαρτωλοί, ἀνόητοι καὶ σκληροὶ τὴν καρδίαν. Τὸ μυστήριον τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος χρῄζει προσφορωτέρας τῆς ἣν ἐδώσαμεν ἐκφράσεως. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θέσωμεν τὸ μήνυμα ἡμῶν τοῦτο ὑπὸ τὸ σημεῖον τῆς εὐσπλάγχνου κρίσεως τοῦ Θεοῦ. Μεταξὺ τῶν γηΐνων ἐλπίδων, περὶ τῶν ὁποίων ὡμιλήσαμεν, ἠμποροῦμεν νὰ τοποθετήσωμεν καὶ τὴν ἐλπίδα, ὅτι οἱ μεθ' ἡμᾶς ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἴσως νὰ εἴπωσι τοῦτο διαφορετικῶς, σαφέστερον καὶ ἀληθέστερον. Καὶ ἐκτὸς τούτου ἀναμένομεν τὸ αἰώνιον φῶς, τὸ ὁποῖον ἐν τέλει θὰ φωτίσῃ τὸ σκότος, τὸ ὁποῖον καλύπτει τὰς καλυτέρας σκέψεις καὶ τοὺς λόγους τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων.

127) Ἐν τούτοις, τοῦτο δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ εἴμεθα βαθέως εὐγνώμονες πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τὸ μέτρον τῆς γνώσεως, ἥτις, χωρὶς νὰ τὸ ἀξίζωμεν, μᾶς καθιστᾷ ἱκανοὺς νὰ λέγωμεν ἀπὸ κοινοῦ τόσα πολλά. Ἀλλ' οὔτε δύναται νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν θέρμην, μεθ' ἧς ἑνούμεθα, ἵνα ἐξετάσωμεν καλῶς ὅ,τι ἀνελάβομεν νὰ εἴπωμεν, ἐν ἀγαθῇ συνειδήσει καὶ συμφώνως πρὸς ὅ,τι καλὸν γνωρίζομεν εἰς μαρτυρίαν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἡ μόνη, ἀσφαλὴς καὶ βεβαία ἐλπὶς τοῦ κόσμου. Προσευχόμεθα, ἵνα ὁ Θεὸς ἐπιτρέψῃ, ὅπως ὁ λόγος ἡμῶν — παρὰ τὴν ἀναξιότητά μας — ὑπηρετήσῃ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον Λόγον Αὐτοῦ, διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

128) Πρὸς ποῖον ἀπευθύνομεν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα λέγομεν ἐνταῦθα ; Κατὰ πρῶτον λέγομεν ταῦτα εἰς τὸν κόσμον — χριστιανικὸν ἢ μή, πιστὸν ἢ ἄπιστον κόσμον — τοῦ ὁποίου ἐλπὶς εἶναι ὁ Χριστός. Ὁ κόσμος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡμεῖς καὶ πάντες οἱ Χριστιανοὶ ζῶσιν, εἶναι ὁ κόσμος τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς αἰωνίως ἠγάπησεν ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. Ὁ Θεὸς ὡμίλησεν εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν μέσῳ τοῦ Ἰησοῦ. Ἐν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἀνέλαβεν ἐφ' Ἑαυτὸν τὴν ἁμαρτίαν, τὴν ἐνοχήν, τὸ σκότος καὶ τὸν θάνατον τοῦ κόσμου, διὰ νὰ ἀπελευθερωθῇ ἐξ ὅλων τούτων. Ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ Χριστοῦ ὁ Θεὸς ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς πιστεύοντας εἰς Αὐτὸν τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἀληθῆ ζωὴν τοῦ κόσμου. Ὡς κριτὴς τοῦ κόσμου, θὰ ἐμφανισθῇ ὡς τελικὴ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς τελικὸς σκοπὸς τῶν βουλῶν τοῦ Θεοῦ εἰς πᾶν οὖς καὶ πάντα ὀφθαλμόν. Ἡ πρὸς τὸν κόσμον μαρτυρία

τῆς ἐλπίδος τοῦ κόσμου ἀποτελεῖ τὴν ἔννοιαν τῆς ὑπάρξεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς πᾶσαν ἐποχὴν καὶ πᾶν κλῖμα καὶ συνάμα τὸν σκοπὸν ὅσων εἴπομεν. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. Ἂς μὴ ἀκούσῃ τὸν λόγον ἡμῶν, ἀλλὰ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὅμοιος μὲ τὸν Λόγον τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἦν, ἔστι καὶ ἔσται. Δὲν εἶναι μόνον Κύριος ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ Κύριος ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Δὲν εἶναι μόνον τὸ μέλλον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, ὅστις δὲν καλεῖται νὰ εὕρῃ τὸν ἀδελφόν του καὶ τὸν Πατέρα του ἐν Αὐτῷ. Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, ὅστις δὲν εἶναι ἔνοχος καὶ ὑπόλογος πρὸς Αὐτόν. Ὅσα λέγομεν ἐνταῦθα, τὰ λέγομεν ἐν ἀλληλεγγύῃ μετὰ παντὸς ἀνθρώπου καὶ πρὸς πάντα ἄνθρωπον καὶ οὐχὶ ἐν ὀνόματι ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἐν ὀνόματι Ἐκείνου, ὁ Ὁποῖος καὶ Σωτὴρ τοῦ κόσμου εἶναι καὶ Σωτὴρ ἑκάστου ἀνθρώπου.

129) Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ὅ,τι εἴπομεν ἐνταῦθα ἀπηυθύνθη ἐπίσης πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ τὰς ἀνὰ τὸν κόσμον χριστιανικὰς Ὁμολογίας, τὰς ὁποίας ἀντιπροσωπεύομεν ἐνταῦθα. Δὲν ἀνακηρύσσομεν δόγματα. Ὁμιλοῦμεν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας ὡς ἄνθρωποι πρὸς ἀνθρώπους. Ὁμιλοῦμεν πρὸς αὐτοὺς μετ᾽ ἀδελφικῆς στοργῆς ὡς ἀκολούθως : Εἰς ὅσα προσεπαθήσαμεν νὰ εἴπωμεν εἰς τὸ μήνυμα τοῦτο, ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς ἀντιμετωπίζομεν τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἐμπεπιστευμένου τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ χαρίσματος καὶ καθήκοντος, διὰ τῆς σοβαρότητος καὶ εὐθύνης τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς, ὡς φορέως καὶ μάρτυρος τῆς ἀσφαλοῦς καὶ βεβαίας ἐλπίδος ἐν τῷ μέσῳ ἑνὸς κόσμου, ἐσκοτισμένου ὑπὸ τοσαύτης ψευδοῦς ἐλπίδος καὶ τοσαύτης ἀπελπισίας. Ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι σκοπὸς τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς ἱστορίας δὲν εἶναι ὁ θάνατος, ἀλλ᾽ ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Ὀνόματος, τῆς Βασιλείας καὶ τῶν Βουλῶν τοῦ Ἁγίου καὶ πολυευσπλάγχνου Θεοῦ, τουτέστιν ἡ αἰώνιος ζωή. Ἡ δὲ ἔννοια καὶ σοβαρότης τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν ἀποστολῆς ἐπιβάλλουσι τὴν διακήρυξιν τῶν χαρμοσύνων τούτων μηνυμάτων. Ἀλλ᾽ ὅμως, ἐπειδὴ πρῶτον στρέφομεν πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ μόνον τότε ἐξετάζομεν τὰς σκέψεις, τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα μας, ἡ ἀποστολὴ ἡμῶν αὕτη ἀποτελεῖ συνάμα βαθεῖαν ταπείνωσιν καὶ δυνατὴν πρόκλησιν διὰ νὰ ἐγκολπωθῶμεν μετὰ μεγαλυτέρας πιστότητος τὴν ἐπεσχημένην εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς ἡμᾶς ἐλπίδα. Ἐὰν ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἢ αἱ χριστιανικαὶ ἡμῶν Ὁμολογίαι δὲν ζῶσιν ἐν τῇ χαρᾷ τῆς ἐλπίδος ταύτης, ἵνα οὕτω καὶ ἄλλοι παραδειγματισθῶσι καὶ συμμερισθῶσι τὴν χαρὰν ἡμῶν ταύτην, τότε ποῖος ἄλλος δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ; Τότε τί πράττομεν, ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἰς ἡμᾶς ἐμπιστευθέντα ;

130) Ὑπάρχει ἓν ἐρώτημα, τὸ ὁποῖον ἐπιθυμοῦμεν νὰ χαράξωμεν

ἐπὶ τῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν, ὡς μελῶν αὐτῆς. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι, ὡς ὀφείλει, ὁ αὐθεντικὸς μάρτυς τοῦ Κυρίου καὶ Ἀρχηγοῦ αὐτῆς, καὶ συνάμα τῆς ἐλπίδος ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου. Εἶναι ἡ Ἐκκλησία ὁ παρεπίδημος λαός, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ἐνταῦθα μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητεῖ καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ὑπολογίζει τὰς θλίψεις τοῦ παρόντος ὡς ἀξίας νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὴν μέλλουσαν νὰ ἀποκαλυφθῇ δόξαν ; Εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἡ συνοδεία τῶν φυλάκων, οἱ ὁποῖοι, ἰδόντες φῶς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, γνωρίζουν, ὅτι ἡ νέα ἡμέρα ἤδη ἀνέτειλε, καὶ σαλπίζουν τὰς σάλπιγγας διὰ νὰ ἀναγγείλουν τοῦτο εἰς πάντας τοὺς συνοδούς των ; Εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἡ κοινωνία ὅλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δύνανται νὰ ἀναγνωρίσωσι τὸν ἐρχόμενον Βασιλέα ἐν τῷ προσώπῳ τῶν πεινώντων, τῶν διψώντων, τῶν γυμνῶν, τῶν ἀσθενῶν, τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν προσφύγων ἀδελφῶν, καὶ εἶναι πρόθυμοι νὰ δώσουν εἰς αὐτοὺς ἐν ὀνόματι Ἐκείνου τροφὴν καὶ ἐνδύματα, νὰ τοὺς ἐπισκεφθοῦν καὶ νὰ τοὺς συντροφεύσουν ; Εἶναι μία ὁμολογοῦσα τὸν Χριστὸν παρὰ ἀρνουμένη Αὐτὸν Ἐκκλησία ; Δὲν ἀπόκειται εἰς ἡμᾶς νὰ ἀπαντήσωμεν ἀντ' αὐτῶν, διότι ἡμεῖς διὰ τοῦ πρὸς τὰς χριστιανικὰς Ὁμολογίας μηνύματος ἡμῶν ἀπευθυνόμεθα πρὸς ὅλον τὸν κόσμον. Ἀλλὰ πρέπει νὰ εἴπωμεν εἰς αὐτούς, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀσφαλῶς τὸ ἐρώτημα, τὸ ὁποῖον ἀπευθύνεται πρὸς αὐτοὺς διὰ τοῦ μηνύματος. Ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν θὰ ἀντιληφθῶσι τὸ μήνυμα ἡμῶν ὀρθῶς, ἐὰν δὲν κατανοήσωσιν αὐτὸ ὡς καὶ ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν δι' ἡμᾶς αὐτούς, ὡς εὐκαιρίαν μετανοίας, ἐπιστροφῆς καὶ πίστεως καὶ ὡς πρόκλησιν διὰ μίαν ἀναγέννησιν. Καὶ ἀκόμη περαιτέρω, πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπάντησις αὐτῶν καὶ ἡμῶν συνίσταται ἐν τῇ προσευχῇ, ὅπως ὁ Θεὸς Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εὐσπλαχνισθῇ τὴν ἀνὰ τὸν κόσμον Ἐκκλησίαν, καθιστῶν ταύτην διὰ τοῦ Λόγου αὐτοῦ Ἐκκλησίαν ἐλπίδος καὶ κιβωτὸν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἐν τέλει δὲ πρέπει νὰ εἴπωμεν, ὅτι, ὅταν μία Ομολογία ἀπαντήσῃ εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ καὶ ζῇ ἐν τῇ προσευχῇ ταύτῃ, τότε ἡ Ἐκκλησία τῆς ἐλπίδος θὰ εἶναι παροῦσα καὶ ἐπὶ τὸ ἔργον, ἡ Ἐκκλησία ὡς λαὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὁποῖος ἐκάλεσεν ἡμᾶς ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς, διὰ νὰ διακηρύξωμεν τὴν δύναμιν καὶ τὰ μεγάλα ἔργα Αὐτοῦ.

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Βαθύτατα εὐγνωμονοῦμεν τὴν Συμβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν, ἐπὶ τῷ ἔργῳ αὐτῆς. Τὸ κείμενον ἐκθέτει μίαν οὐσιώδη οἰκουμενικὴν ὁμοφωνίαν. Σημειοῖ τὴν κατεύθυνσιν, πρὸς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ τείνωμεν πάντες : μακρὰν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν, πρὸς τὸν Χριστόν, τὴν μόνην ἐλπίδα ἡμῶν, μακρὰν τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιθυμιῶν, ἀρχῶν καὶ ἰδεολογιῶν, πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, Ὅστις μόνος ἔχει αἰώνιον αὐθεντίαν καὶ κῦρος, μακρὰν τοῦ ἀθέου ἐγωϊσμοῦ τοῦ παρόντος κόσμου, πρὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ κειμένου ἐν τῇ Συνελεύσει ἐξεδηλώθησαν μεταξὺ ἡμῶν ὀξεῖαι διαφοραὶ καὶ θεολογικαὶ ἀπόψεις. Ἐν ὄψει τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος, τὸ γεγονὸς τοῦτο δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐκπληκτικόν. Ἡ φύσις τῶν διαφωνιῶν ἡμῶν καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ κειμένου καταχωρίζονται βραχέως ἐνταῦθα καὶ πληρέστερον εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συζητήσεων. Ἀλλ' ἀκόμη καὶ αἱ δυσχέρειαι ἡμῶν μᾶς παρέσχον ἕνα κοινὸν δεσμόν. Ἐν τῇ ἀντιμετωπίσει τοῦ σπουδαίου τούτου θέματος εἴδομεν, ὅτι αἱ διαφοραὶ καὶ αἱ διαφωνίαι μας κατέστησαν διαφοραὶ ἀπόψεων ὡς πρὸς τὸ πλούσιον περιεχόμενον τοῦ θέματος.

Ἡ κυριωτέρα ἐπὶ τοῦ κειμένου κριτικὴ δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν οὐσίαν, ἀλλ' εἰς τὸν τρόπον ἐκφράσεως, δὲν ἀναφέρεται εἰς ὅ,τι λέγεται, ἀλλ' εἰς ὅ,τι δὲν λέγεται. Διαπιστοῦμεν, ὅτι τὸ κείμενον δὲν φωτίζει ἐπαρκῶς τὸ σημεῖον τῆς χαρμοσύνου βεβαιώσεως καὶ τῆς φωτεινῆς προσδοκίας, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐξαίρῃ μία ἔκθεσις ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος. Διαπιστοῦμεν σπουδαίας τινὰς παραλείψεις : τὸ παρὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔργον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ἰδιαιτέραν ἀναφορὰν εἰς «τὰ σημεῖα τῆς ἐλπίδος», καὶ τὴν προσήκουσαν ἀνάλυσιν τοῦ θέματος τῆς δημιουργίας καὶ τῆς κοσμικῆς ἀπολυτρώσεως.

Δὲν συμφωνοῦμεν ἐπὶ τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐλπίδος τοῦ Χριστιανοῦ καὶ τῆς ἐσχάτης ἐλπίδος. Ὡς ἀποκαλύπτουν σαφῶς τὰ πρακτικὰ τῶν συζητήσεων, δὲν εἴμεθα ἱκανοποιημένοι ἐκ τῆς ἀναπτύξεως ἐν τῷ κειμένῳ τῶν οὕτω καλουμένων «ἀντιθέτων ἐλπίδων».

Τινὲς ὑπεστήριξαν, ὅτι ἐξεφράσθη συμπάθειά τις ὑπὲρ τῶν ἐλπίδων ἐκείνων, τινὲς ζητοῦν πληρεστέραν ἀνάλυσιν αὐτῶν, καὶ ἄλλοι σημειοῦν, ὅτι ὁ κατάλογος εἶναι ἀτελὴς καὶ ἔπρεπε νὰ διαλαμβάνῃ ἐλπίδας, αἵτινες ψευδῶς φέρουν τὸ χριστιανικὸν ὄνομα. Δὲν εἴμεθα πλήρως ἱκανοποιημένοι ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν μὴ χριστιανικῶν θρησκειῶν καὶ δὲν συμφωνοῦμεν ὡς πρὸς τὸν ὀρθὸν ὁρισμὸν τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, διότι αὕτη

ἀπευθύνεται πρὸς πάντας ἐκείνους, οἵτινες καίτοι εἰς Θεὸν πιστεύοντες, δὲν γνωρίζουσιν Αὐτὸν ὡς ἐν Χριστῷ ἀποκαλυφθέντα. Πολλοὶ δὲ ἄλλοι ἐνόμισαν, ὅτι τὸ κείμενον ἔπρεπε νὰ τονίζῃ ἰσχυρότερον τὴν μεταξὺ τῶν λαῶν τοῦ Δυτικοῦ κόσμου καὶ τῶν ἄλλων Ἠπείρων ἀλληλεγγύην. Καὶ Καὶ ἄλλοι ἔκριναν ὅτι ἐγένετο μεγάλη διάκρισις μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κόσμου.

Τὸ κείμενον ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τῆς Συνελεύσεως. Μᾶς ὡδήγησεν οὐχὶ μόνον πρὸς συμφωνίαν καὶ διαφωνίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς μαρτυρίαν. Πόθος ἡμῶν τυγχάνει, ὅπως πάντες οἱ ἀναγινώσκοντες τοῦτο διὰ τῶν λόγων καὶ τοῦ καρποῦ τῶν σκέψεων καὶ τῶν προσευχῶν αὐτῶν προσδώσωσιν ἐμφάνισιν εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐλπίδα.

Οὕτω ἡ μαρτυρία ἡμῶν θὰ καταστῇ ἡ ἡνωμένη ἀπάντησις ἡμῶν εἰς τὸ κείμενον, διότι, τῇ βοηθείᾳ αὐτοῦ καὶ τῷ φωτισμῷ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, θὰ ὁμιλήσωμεν πάντες ὁμοῦ περὶ τοῦ ζῶντος Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος τοῦ κόσμου. Ἡ χαρμόσυνος λέξις ἀκούεται ἐν τῷ κόσμῳ διὰ μέσου τῶν αἰώνων : «Χριστὸς ἀνέστη». Ἀναφωνοῦμεν : «ἀληθῶς ἀνέστη».

Ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου καὶ θὰ ἐπανέλθῃ διὰ νὰ ἀνανεώσῃ καὶ κρίνῃ τὸν κόσμον ἐν δόξῃ καὶ χάριτι, ὁ κόσμος οὗτος εἶναι ἠγκυροβολημένος ἐν Αὐτῷ μὲ ἀδιάσειστον ἐλπίδα. Διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως κυριαρχεῖ τῆς Ἱστορίας καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ ἀπομακρύνῃ ἐκ τῶν χειρῶν Του τὸν κόσμον τοῦτον· Ὁ περὶ ἀπολυτρώσεως αἰώνιος σκοπὸς Αὐτοῦ θὰ εὕρῃ τὴν πλήρη τελείωσιν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ζῶν Χριστός, δύναται νὰ συναντήσῃ ἡμᾶς ἀνὰ πᾶσαν περίστασιν τῆς ζωῆς καὶ διάθεσιν τῆς καρδίας ἡμῶν.

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ζῇ καὶ ἐνεργεῖ ἐν τοῖς ἀνθρώποις. Ἡ προσκόλλησις τῶν Χριστιανῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς τὸ καθημερινὸν αὐτῶν καθῆκον καὶ τὸ θάρρος αὐτῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς θλίψεως, εἶναι τεκμήρια τῆς ἐν Χριστῷ ἐλπίδος ἡμῶν Οἱ καρποὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ὅταν τοῦτο κηρύσσηται ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ παρὰ τοῦ Χριστοῦ κατάκτησις τῆς καρδίας καὶ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, εἶναι τεκμήρια ἐλπίδος. Κοινωνία τις, ἥτις ἀναγνωρίζει τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ καταβάλλεται προσπάθεια πρὸς δικαίαν κατανομὴν τῶν κόπων καὶ τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐργασίας καὶ πρὸς ἐξάλειψιν τῆς πείνης, τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀπελπισίας, εἶναι ἓν τεκμήριον ἐλπίδος.

Πάντα ταῦτα ἀποτελοῦν μαρτυρίαν, ἀφ' ἑνὸς μὲν περὶ τῆς ἐλεύσεως Αὐτοῦ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, καθ' ὃν κηρύσσεται τὸ Εὐαγγέλιον, τελειοῦνται τὰ μυστήρια καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα κατέρχεται καὶ ἐνοικεῖ ἐν

ἡμῖν, καὶ ἀφ' ἑτέρου περὶ τῆς ἐλεύσεως Αὐτοῦ ἐν δόξῃ καὶ θριάμβῳ εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Ἡ Ἐκκλησία μαρτυρεῖ τὴν ἐλπίδα ταύτην, ὅταν ἐπιζητῇ, ἐν ἑνότητι μετὰ τοῦ Κυρίου αὐτῆς, νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία Του, — ὅταν εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ καθὼς καὶ Ἐκεῖνος εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ διὰ νὰ ζητήσῃ, σώσῃ καὶ ὑπηρετήσῃ πάντας,—ὅταν ἐκδηλοῖ τὴν αὔξουσαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἑνότητα, ὅταν ἐν τῇ μυστηριακῇ αὐτῆς ζωῇ ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος μοιράζωνται εἰς πάντας ἀδιακρίτως τάξεως, φυλῆς, μορφώσεως, πλούτου.

Ὑπὸ τὴν προοπτικὴν ταύτην, τὸ κείμενον τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀποστέλλεται πρὸς τὰς Ἐκκλησίας. Δὲν δύναται νὰ παρουσιασθῇ ὡς ἡ μοναδικὴ φωνὴ τῆς Συνελεύσεως ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ἐν τούτοις, τοῦτο εἶναι μία δημιουργικὴ καὶ προκλητικὴ περὶ τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος τῆς σήμερον οἰκουμενικὴ ἔκθεσις. Καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀποστέλλεται πρὸς τὰς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς συστάσεως τῆς Συνελεύσεως ταύτης, πρὸς μελέτην, προσευχὴν καὶ ἐνθάρρυνσιν αὐτῶν.

(Μετάφρασις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. ΙΑΚΩΒΟΥ)

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΑΛΚΗΣ

ΕΝΑΡΞΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1955 - 1956

Η ΤΕΛΕΤΗ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1955—1956 ἔγινεν ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τῇ 3ῃ Ὀκτωβρίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου, μὴ δυνηθέντος νὰ παραστῇ αὐτοπροσώπως, παρέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος, Ταμίας τῆς Σχολῆς, διαβιβάσας τὰς συγχαρητηρίους Πατριαρχικὰς εὐχὰς τῇ Ἐφορίᾳ, τῷ Σχολάρχῃ, τῷ Καθηγητικῷ Σώματι καὶ τοῖς Ἱεροσπουδασταῖς. Ἐν πρώτοις ἐψάλη ἡ νενομισμένη ἱεροτελεστία, τῆς ὁποίας προέστη ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος. Καὶ ἀκολούθως ὡμίλησαν ὁ Σχολάρχης τῆς Σχολῆς Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Μάξιμος Ρεπανέλλης καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων. Μεταξὺ τῶν δύο λόγων ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Βασιλείου Σταυρίδου πίναξ τῶν μαθητῶν μιᾶς ἑκάστης τάξεως κατὰ σειρὰν ἐπιδόσεως κατὰ τὸ περυσινὸν ἔτος, μὲ τὸν γενικὸν βαθμὸν ἑνὸς ἑκάστου μαθητοῦ, πλὴν τῆς τάξεως τῶν ἀποφοιτησάντων. Καὶ ἡ ὡραία καὶ σεμνὴ ἑορτὴ ἔληξε μὲ τὸ ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν χειροφίλημα τῶν Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων καὶ Ἰκονίου καὶ τοῦ Σχολάρχου.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΦΟΡΙΑΣ

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ,
Πανοσιολογιώτατε Ἅγιε Σχολάρχα,
Ἐλλογιμώτατοι Κύριοι Καθηγηταί,
καὶ ἀγαπητοὶ Μαθηταί,

Η ΙΕΡΑ ΗΜΩΝ ΑΥΤΗ Θεολογικὴ Σχολὴ διδάσκει καὶ μεταλαμπαδεύει τὴν γνῶσιν τῶν σχέσεων τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ σκοποῦ μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν ὄντων ἀφ' ἑνός, καὶ τοῦ Θεοῦ ἀφ' ἑτέρου. Σύμφωνα πρὸς

τὴν ὀρθὴν αὐτὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν, διευθύνομεν τὴν ζωήν μας, ἐρευνῶμεν, γνωρίζομεν, καὶ ὀργανώνομεν ὅ,τι ἔχει δημιουργηθῇ ὑπ' Αὐτοῦ. Οἱ ἄνθρωποι διαρκῶς ἀνακαλύπτουν καὶ χρησιμοποιοῦν ὅ,τι λαμβάνουν. Δὲν δημιουργοῦν, ἀνακαλύπτουν, ὁ Θεὸς μονάχα δημιουργεῖ. 'Ανεκαλύψαμεν τὸν ἀτμόν, τὸν ἠλεκτρισμόν, τὰ κύματα καὶ τὴν ἐνέργειαν, καὶ τὴν ἀτομικὴν ἐνέργειαν. Θὰ ἐξακολουθῶμεν πάντοτε διαρκῶς νὰ ἀνακαλύπτωμεν ὅ,τι ἔχει δημιουργήση ὁ πανταχοῦ παρών, ἀλλὰ πάντοτε εἰς ἡμᾶς ἀπρόσιτος Θεός, τοῦ Ὁποίου εἴμεθα ταπεινὰ πλάσματα, μικρὸς κόσμος, μὲ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀθλιότητά του.

Εἰς τὸν Δημιουργὸν Θεὸν ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνην καὶ πρέπει νὰ ψάλλωμεν τὴν δόξαν Του. ῞Ενας Θεολόγος λέγει : «῍Ας ὑποθέσωμεν, ὅτι ἕνας πλούσιος μᾶς ἔδωκε τὸ κλειδὶ τοῦ σπιτιοῦ του καὶ τοῦ κήπου του, διὰ νὰ μείνωμεν εἰς αὐτὸ τὸ καλοκαῖρι. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ἀμέσως θὰ κάμωμεν, καὶ θὰ τὸ ἐπαναλάβωμεν εἰς τὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ, εἶναι, ὅτι θὰ τὸν εὐχαριστήσωμεν, θὰ τοῦ ἐκφράσωμεν τὴν βαθεῖάν μας εὐγνωμοσύνην. Πόσον μεγαλυτέρα πρέπει νὰ εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη μας πρὸς τὸν Θεόν. 'Εντεῦθεν πηγάζει τὸ πνεῦμα τὸ θρησκευτικόν.

Μᾶς ἔπλασε κατ' εἰκόνα ἰδικήν Του καὶ ὁμοίωσιν, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν κατευθυντήριον γραμμήν, ἡ ὁποία μᾶς βοηθεῖ νὰ κατανοήσωμεν τὸν ἑαυτόν μας, καὶ νὰ κατευθύνωμεν τὴν πορείαν μας. ῎Εκτισε τὰ πάντα διὰ τὸ καλὸν τὸ ἰδικόν μας, καὶ πρὸς τὴν ἰδικήν Του δόξαν. Μᾶς ἔδωκε τροφὴν καὶ ἐνδύματα καὶ δύναμιν διὰ τὸ σῶμα. Ὡραιότητα καὶ ἁρμονίαν καὶ κίνησιν διὰ τοὺς ὀφθαλμούς μας. 'Αγάπην καὶ καλωσύνην διὰ τὴν καρδίαν μας. Θαυμάσια διὰ τὴν μελέτην καὶ ἀνάπτυξιν τῆς διανοίας μας. Γλυκύτητα, διὰ νὰ μᾶς καταπραΰνῃ.

Παρεμβαίνει ὅμως ἡ ἁμαρτία, καὶ μᾶς ἀναστατώνει, καὶ μᾶς μεταβάλλει εἰς ἐρείπια. Ἡ ἁμαρτία, ἡ παρέκκλισις ἀπὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἁμαρτία, ἡ ὁποία σκοτίζει τὸν νοῦν καὶ τὰς αἰσθήσεις. Ἡ ἁμαρτία, τὸ μεγάλο αὐτὸ μυστήριον, ποὺ ξεπερνᾷ τὴν δύναμίν μας. ῞Οταν μένωμεν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, εὑρισκόμεθα εἰς τὸν παράδεισον, εἴμεθα εὐγνώμονες, καὶ ἀνυψούμεθα εἰς εὐγένειαν καὶ πολιτισμόν, ψάλλοντες τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, τοῦθ' ὅπερ εἶναι ἡ ἀνωτέρα βαθμὶς τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος. Δὲν πρόκειται τόσον νὰ προσφέρωμεν εἰς τὸν Θεὸν θυμιάματα καὶ θυσίας, οὔτε νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰς προσευχάς μας, οὔτε νὰ κραυγάσωμεν «Κύριε, Κύριε», ἀλλ' ἁπλούστατα νὰ κάμωμεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Τὸ πᾶν εἶναι νὰ κερδίσωμεν τὴν ψυχήν μας, διότι δὲν θὰ ὠφελήσῃ τίποτε ἐὰν κερδίσωμεν τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῶμεν τὴν ψυχήν μας.

Ἡ διδασκαλία αὐτὴ εἶναι τὸ πρόγραμμα, μὲ τὸ ὁποῖον καταρτίζονται οἱ μαθηταὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Σχολῆς, καὶ ἀποστέλλονται εἰς τὸν κόσμον. Θὰ μεταβοῦν εἰς τὸν ὑλόφρονα, ὁ ὁποῖος κυλίεται ἀπὸ ἡδονὴν εἰς ἡδονήν, καὶ θὰ τοῦ εἴπουν : «Ἔχεις μίαν εὐθύνην, ἕνα σκοπόν. Τί θὰ σοῦ ὠφελήσῃ, ἐὰν ἀπολαύσῃς ὅλες τὶς ἡδονές, καὶ ζημιωθῇς τὴν ψυχήν σου ;» Θὰ μεταβοῦν εἰς τὸν ἐγωϊστὴν καὶ στενὸν πλούσιον, ὁ ὁποῖος ἐκμεταλλεύεται τοὺς συνανθρώπους του, καὶ θὰ τοῦ εἴπουν : «Τί θὰ σὲ ὠφελήσῃ, καὶ ἂν ὅλα τὰ πλούτη τοῦ κόσμου συσσωρεύσῃς, τὴν δὲ ψυχήν σου ζημιωθῇς;» Θὰ ἐπισκεφθοῦν ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος δὲν ἐκκλησιάζεται, καὶ δὲν ἔχει κανένα πνευματικὸν ἐνδιαφέρον, καὶ θὰ τοῦ εἴπουν : «Φίλε, ἀδελφέ, ἔχεις μίαν ψυχήν, ἡ ὁποία ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Καὶ ὁ προορισμός σου εἶναι μὲ τὸ μέρος τῆς ψυχῆς σου.» Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάγωμεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ τοὺς βοηθήσωμεν, διότι ὁ κόσμος εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ ἀμάθειαν, καὶ ἀπὸ πειρασμούς, καὶ ἀπὸ δυστυχίαν. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχουν παρόμοιαι σχολαί, καὶ νὰ καταρτίζουν Ἀποστόλους.

*
* *

Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο εἶναι μοναδικὴ ἡ ἰδική μας ἀγαπημένη Σχολή. Ποῖος ἐκ τῶν ἀποφοίτων της δὲν ἀκούει καθαρὰ τὴν ἐσωτερικὴν φωνήν: «Κάποιος ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ σένα ; Εἰς τὴν τάδε συνοικίαν, εἰς τὸ τάδε χωριό, κάποιος ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ σένα. Ζητοῦν βοήθειαν. Ἕνας νέος εἰς τὸ Νοσοκομεῖον, μέσα εἰς τὴν ἐρημίαν του, τώρα ποὺ εὑρίσκεται εἰς ἀνάρρωσιν, ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ σένα, νὰ τοῦ ἀναγνώσῃς μερικὲς σελίδες, νὰ τοῦ εἴπῃς κάτι, νὰ τοῦ φέρῃς ἕνα μήνυμα.» Ἂν ἐπρόκειτο νὰ γράψωμεν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Σχολῆς μας κάτι, θὰ ἐγράφομεν μὲ μεγάλα, χρυσᾶ, γράμματα : «Ἡ τέχνη τοῦ ζῆν εἶναι ἡ τέχνη τοῦ δίδειν. Νὰ δίδῃς κάτι ἀπὸ τὸ πρόσωπόν σου.»

Εἶναι μοναδικὴ ἡ Σχολή μας, διότι, ὕστερα ἀπὸ τὸν Θεόν, ἔχει κηδεμόνα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Ἀθηναγόρας ὁ Α΄. ὁλοψύχως εὐλογεῖ κάθε φροντίδα καὶ κάθε δαπάνην διὰ τὴν Σχολήν. Ἡ Σχολὴ εἶναι ἡ ἰδιαιτέρα μέριμνά Του καὶ τῆς Ἁγίας Συνόδου, οὕτως ὥστε τὸ ἔργον τῆς Ἐφορίας νὰ καθίσταται εὔκολον. Ἡ Ἐκκλησία θὰ χαρῇ, ἐὰν καὶ τὴν ἐπίσημον αὐτὴν στιγμὴν ἐκφράσωμεν τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Ἐφορίας πρὸς τὸ Καθηγητικὸν Σῶμα τῆς Σχολῆς, τὸ ἐπίλεκτο αὐτὸ πνευματικὸ Ἐπιτελεῖόν μας, διὰ τὴν βαθεῖαν καὶ ἔκδηλον συνοχὴν καὶ ἑνότητα τῶν μελῶν του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον διατρανώνει τὴν ἐπιτυχῆ καὶ δόκιμον ἐπὶ τετραετίαν διοίκησιν τῆς Σχολῆς ὑπὸ τοῦ ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ Ἁγίου Ἰκονίου κ. Ἰακώβου. Ἦλθεν ἡ ὥρα, καὶ ἀπὸ τῆς

θέσεως αὐτῆς ἡ Ἐφορία νὰ ἀποδώσῃ τὸν δίκαιον ἔπαινον εἰς αὐτόν, καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην τῆς Σχολῆς. Εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς δὲ μαθητὰς κάμνω ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν τοῦ διορισμοῦ τοῦ νέου των Σχολάρχου Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Μαξίμου Ρεπανέλλη, γνωστοῦ διὰ τὴν φαεινήν του μόρφωσιν καὶ λεπτότητα καὶ εὐαισθησίαν καὶ φλόγα ψυχῆς, διὰ τὴν σεμνότητά του καὶ ἀποφασιστικότητα νὰ δοθῇ ὁλοκληρωτικὰ εἰς τὴν ὑψηλὴν ὑπηρεσίαν τῆς Σχολῆς, τὴν ὁποίαν ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὸν ἡ Ἐκκλησία, ἐπὶ χρηστοταῖς ταῖς ἐλπίσι. Δὲν θὰ ἀποκρύψω τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὴν βαθεῖάν μου ἐπίσης χαράν, ὅτι ἔχει ἐμπεδιωθῇ ἤδη ἡ ἐξασφάλισις τοῦ ἀφθόνου νεροῦ εἰς τὴν Σχολήν, τὸ ὁποῖον μαζὺ μὲ τὴν εἰς αὐτὴν εἰσαγωγὴν τοῦ μουσικοῦ ὀργάνου Ἁρμονίου ἐγκαινίζει νέαν μεγάλην τῆς Σχολῆς περίοδον, πλέον πολιτισμένην καὶ συγχρονισμένην καὶ δυνατήν. Εἴη εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομα τοῦ ἐν Τριάδι ὑμνουμένου Ἁγίου Θεοῦ, ὁ Ὁποῖος καὶ τὸ ἀρχόμενον ἔτος θὰ καλύψῃ μὲ τὴν θείαν χάριν Του.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ

Σεβασμιώτατε ἅγιε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατε ἅγιε Ἔφορε,
Πανοσιολογιώτατοι καὶ Ἐλλογιμώτατοι κύριοι Καθηγηταί,
Φίλοι μαθηταί,

ΕΓΚΑΙΝΙΖΩΝ τὸν νέον Σχολικὸν ἐνιαυτὸν τοῦ ἱεροῦ τούτου φυτωρίου τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας, ὑπὸ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, θεωρῶ καθῆκον ἱερὸν ἅμα καὶ ἐπιβεβλημένον, ὅπως κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην στιγμήν, καθ' ἣν τὸ πρῶτον ἀναλαμβάνω τὴν πηδαλιουχίαν τῆς ἱερᾶς ταύτης ὁλκάδος, ἐκφράσω τὰ εὐγνώμονα τῆς ψυχῆς μου αἰσθήματα πρὸς ὅλους, ὅσοι μετὰ στοργῆς ἀλλὰ καὶ ἐμπιστοσύνης ἠτένισαν πρὸς τὸ ταπεινόν μου πρόσωπον, καλέσαντές με εἰς τὴν ὑπεύθυνον ταύτην καὶ ὑψηλὴν διακονίαν.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. κ. Ἀθηναγόραν, διὰ τὴν πατρικὴν στοργὴν καὶ ὁλοκληρωμένην ἐμπιστοσύνην, ἣν ἐπέδειξε πρὸς τὸν ὁμιλοῦντα τὴν στιγμὴν ταύτην καὶ ἐπιδεικνύει πάντοτε πρὸς τὴν Τροφὸν Σχολήν, ἀόκνως ὑπὲρ αὐτῆς μοχθῶν καὶ τὰ ἄριστα πάντοτε βουλευόμενος, πολλὴν καὶ ἀΐδιον ἐκφράζω τὴν εὐγνωμοσύνην.

Πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, διὰ τὴν ὁμόφωνον ψῆφον, τὸ

σῶμα τῆς Σεβαστῆς Ἐφορίας, ἔχον ἐπὶ κεφαλῆς τὸν εὐλογοῦντα τὴν στιγμὴν ταύτην τὰ ἐναρκτήρια, Πρόεδρον αὐτῆς, διὰ τὴν ἐπιεικῆ γνώμην καὶ πρόκρισιν πολλὴν ὀφείλω τὴν χάριν.

Ἡ ἐπιεικὴς γνώμη τῆς Ἐκκλησίας ἀπηχεῖ ὡς παρόρμησις ἰσχυρὰ ἱεροτάτων ὑποχρεώσεων καὶ ἐνισχύει τὴν ἀσθενῆ μου βούλησιν, ὅπως προθύμως δώσω ἐμαυτὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Τροφοῦ Σχολῆς, αὐξανόμενος ἐπὶ μᾶλλον καὶ ἐπεκτεινόμενος εἰς ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν, πρὸς προαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς, εἰς τὸν ἱερὸν βωμὸν τῆς ὁποίας εὐχαρίστως προσφέρω ὁλοκαύτωμα ἐμαυτόν, βαδίζων πάντοτε σταθερῶς ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ ἐκλεκτοῦ προκατόχου μου, πρὸς ὃν ἡ Σχολή, διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι ἐκφράζουν τὴν πολλὴν αὐτῶν εὐγνωμοσύνην.

***

Πρὸς τοὺς Σεβαστούς μοι Καθηγητὰς καὶ φίλους συναδέλφους, τῶν ὁποίων ἡ ἐγνωσμένη φιλοπονία καὶ φιλοτιμία ἀποτελεῖ ἐχέγγυον τῆς ρυθμικῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς, ἐκφράζω τὴν ἀμέριστόν μου ἀγάπην, ζητῶν τὴν ἀρωγὴν καὶ συναντίληψιν αὐτῶν εἰς τὸ βαρὺ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπωμίζομαι.

Πρὸς ὑμᾶς δέ, φίλοι μαθηταί, οἱ ὁποῖοι ἀποτελεῖτε τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαιτέρως θέλω ἀπευθύνη τὸν λόγον οὐχὶ ἅπαξ ἀλλὰ καὶ τακτικῶς ἐν τῇ καθ' ἡμέραν μεθ' ὑμῶν ἀναστροφῇ πρὸς παιδείαν ὑμῶν καὶ νουθεσίαν, διὸ καὶ περιορίζω σήμερον τὸν ἐναρκτήριόν μου λόγον εἰς τὰς σημερινὰς κατευθύνσεις καὶ τὰ σύγχρονα ρεύματα τῆς θύραθεν ἐπιστήμης καὶ τῆ ςκατὰ Θεὸν σοφίας, ἐφιστῶν τὴν προσοχὴν ὑμῶν εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν πανοπλίαν, τῆς ὁποίας ἔχετε ἄμεσον ἀνάγκην, διὰ νὰ ἀντιμετωπίσητε ὡς ἐπιστήμονες Κληρικοὶ Θεολόγοι τὰς σημερινὰς πολλαπλᾶς ἀνάγκας τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος.

Νέος οὑμανισμός, νέος τρόπος ἀντιμετωπίσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου, διασχίζει τὸν πλανήτην μας. Γράφεται μία νέα Ἱστορία ἢ μᾶλλον τὸ δρᾶμα τῆς Ἱστορίας, δηλαδὴ ἡ Ἱστορία τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου, τὸ δρᾶμα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, τῆς ὁποίας κύριον χαρακτηριστικὸν εἶναι ἡ ἔννοια τῆς ἱστορικῆς ἐκτάσεως τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, ἡ ζῶσα δηλαδὴ συνείδησις τῆς μεγάλης ἀληθείας, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν τελειοῦται παρὰ μόνον καὶ ἐφ' ὅσον τελειοποιεῖ τὸν κόσμον.

Ὑπάρχομεν ἐν τῷ κόσμῳ ὡς πνεύματα ἐνσαρκωμένα, δὲν εἴμεθα ἁπλαῖ μονάδες, οὔτε ἁπλᾶ ἀντικείμενα μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀντικειμένων, ἀλλὰ συνειδήσεις ὑποκειμενικαί, τροφοδοτοῦσαι καὶ τρεφόμεναι, τελειοῦσαι καὶ τελειούμεναι, χάρις εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τοῦ κόσμου.

Ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μας, συναντῶμεν τὸν ἄλλον, καὶ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ἄλλου προβολὴν τοῦ ἑαυτοῦ μας, εὑρίσκομεν τὸν πραγματικόν μας ἑαυτόν.

Ὁ ὑλικὸς κόσμος δὲν ἀποτελεῖ ἐμπόδιον διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἔρεισμα, τοῦ ὁποίου ἔχομεν ἀνάγκην, διὰ νὰ ζήσωμεν καὶ ἐλευθερωθῶμεν.

Ἡ ὕλη δὲν εἶναι ἁπλοῦν δεσμωτήριον τῆς ψυχῆς, ὅπως ἐδίδαξεν ὁ Πλάτων, ἀλλὰ ὄχημα τῆς ψυχῆς εἶναι τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον φέρει τὴν ψυχὴν πλησίον τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ τελειοποιήσῃ καὶ τελειοποιηθῇ, διὰ τοῦ μυστικοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἐνάρθρου διαλεκτικῆς.

Ἡ συνδρομὴ τῆς ὕλης εἰς τὴν διάπτυξιν καὶ τῆς πνευματικωτέρας ἐνεργείας εἶναι ἀπαραίτητος. Ἡ αἰσθητικὴ προϋποθέτει τὰ μνημεῖα τῆς τέχνης, ὁ στοχασμὸς τὸν διάλογον καὶ ἡ ἐπιστήμη τὸ ἐργαστήριον.

Διὰ νὰ μορφώσωμεν ἑαυτοὺς ὀφείλομεν νὰ καλλιεργήσωμεν τὸν κόσμον. Καὶ διὰ νὰ γίνωμεν πληρέστεροι ἄνθρωποι, ἀνάγκη νὰ ἐξανθρωπίσωμεν τὸν συνάνθρωπον καὶ τὸν κόσμον. Διὰ τῆς ἐλευθέρας ἐρεύνης τοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἐνσαρκοῦται εἰς τὴν ἐργασίαν, προωθοῦμεν τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν παιδείαν.

Καὶ ἡ ἐργασία, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ Ἱστορία ἐπαναπαύεται, λέγει Γάλλος φιλόσοφος, δὲν εἶναι ἡ ἁπλῆ παραγωγὴ τοῦ πολυειδοῦς πλούτου, ἀλλὰ ἡ ἐνέργεια διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος προβάλλει πέριξ αὐτοῦ ἕνα ἀνθρώπινον καὶ ἀνθρωπιστικὸν περιβάλλον, τὸ ὁποῖον ὑπέρκειται τῶν φυσικῶν δεδομένων τῆς ζωῆς. Ἐξευγενίζει τὴν φύσιν, ὅταν ἐξαγνίζῃ ἑαυτόν, ὅταν τὰ καλλιτεχνήματα, τὰ ὁποῖα τὸ πνεῦμα δημιουργεῖ, κατ' ἀντανάκλασιν παράγουν εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ ὑψηλὰς ἀνατάσεις, ἐπιστρέφοντα εἰς τὸ δημιουργὸν πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὴν ἀντίδοσιν τοῦ ὑλικοῦ καὶ πνευματικοῦ πλούτου τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν συνάνθρωπον καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐξανθρωπιζομένης φύσεως πρὸς τὸν ἄνθρωπον, εὑρίσκεται ἡ δικλεὶς τῆς ἐφικτῆς τοῦ ἀνθρώπου τελειώσεως.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι πρόβλημα μόνον, ἀλλὰ καὶ λύσις, διότι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου γίνεται προβληματικὴ ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τῆς ζωῆς.

Ὑπάρχω σημαίνει ὄχι ἁπλῶς εἶμαι, ἀλλὰ κυρίως ζῶ. Καὶ ζῶ σημαίνει ἔχω συνείδησιν τῆς ζωῆς μου καὶ τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου. Σημαίνει ἀκόμη ζῶ, ἔχω συνείδησιν τοῦ Ὑπερτέρου, προϋποθέτω ἀλλὰ καὶ προγεύομαι τῆς αἰωνιότητος, πρὸς τὴν ὁποίαν συνδέομαι καὶ κατευθύνομαι, ὡς ἔχων τὰς ῥίζας μου εἰς τὸ Ἄπειρον καὶ τὸ Αἰώνιον, ὅπως ἀκριβῶς προ-

υποθέτω τὴν ὕλην, διὰ τῆς ὁποίας τροφοδοτῶ τὸ σῶμα, τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ πνεύματος.

Πνεῦμα καὶ ὕλη, λόγος καὶ ἔνστικτα, αἰσθήματα καὶ ὁρμέμφυτοι ἐκδηλώσεις, πτῆσις πρὸς τὸν ἀπόκοσμον καὶ χαμερπεῖς καὶ βοσκηματώδεις πρὸς τὰ κάτω ἀνιχνεύσεις, ζωὴ τοῦ πνεύματος καὶ ζωὴ τοῦ σώματος, πάλη καὶ ἀνταγωνισμὸς τοῦ ἔσω καὶ τοῦ ἔξω ἀνθρώπου, καὶ ὅλως ἰδιαιτέρως ὁ διὰ τῆς προγονικῆς κληρονομίας ἀδιάγνωστος κόσμος τοῦ ὑποσυνειδήτου, καθιστοῦν τὸν ἄνθρωπον ὂν ἄρρωστον, τὸ ὁποῖον ζητεῖ θεραπείαν.

Ὁ διὰ λόγου πεπροικισμένος ἄνθρωπος εἶναι ὂν ἀλόγιστον, διὰ τοῦτο ἡ ψυχολογία τοῦ ὑποσυνειδήτου καὶ ἡ δι' αὐτοῦ διείσδυσις, κατὰ τὸ ἐνόν, εἰς τὸν κόσμον τοῦ ἀσυνειδήτου, ἀποτελεῖ τὴν ἀρραγῆ κρηπίδα, ἐπὶ τῆς ὁποίας θεμελιοῦται ἡ νέα περὶ ἀνθρώπου φιλοσοφία, ἡ ὁποία οὐδόλως ἀπάδουσα πρὸς τὴν κατὰ Χριστὸν ἀνθρωπολογίαν ὑποβοηθεῖ ἀντιθέτως τὰ μέγιστα τὸν σύγχρονον Θεολόγον, ὅταν οὗτος ὀρθῶς κατανοῇ τὸ ἀληθὲς τῆς Γραφῆς καὶ Παραδόσεως πνεῦμα.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὂν ἄρρωστον, διότι ὡς πνεῦμα ἐν σαρκί, ζῇ ἐντὸς καὶ διὰ τοῦ παχυλοῦ περιβλήματος τῆς σαρκός. Εἶναι ὂν κατ' ἀρχὴν διχασμένον, συμβιβάζον ἐν ἑαυτῷ τὰ ἄκρα τὴν ἀγάπην καὶ τὸ μῖσος, τὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἀκαθαρσίαν, τὴν συγκέντρωσιν καὶ τὴν διασκόρπισιν, λέγει ὁ Μπερδιάγιεφ. Εἶναι, κατὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ Κικεγκάρδ, μία σύνθεσις τοῦ χρόνου καὶ τῆς αἰωνιότητος, ἀλλὰ μία σύνθεσις κυμαινομένη, ἄλλοτε ὑψουμένη πρὸς τὴν Αἰωνιότητα, ἄλλτε καταπίπτουσα ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ χρόνου. Εἶναι μία ἀντινομία, τραγικὴ παράστασις ἀθλιότητος καὶ μεγαλείου, λέγει ὁ Πασκάλ. Προσανατολίζεται ἄλλοτε πρὸς τὰ κάτω, τὴν γῆν καὶ τὰ γαιώδη, καὶ ἄλλοτε πρὸς τὰς ὑπερβατικὰς ἀξίας, καὶ πρὸς τὸ Θεῖον Ὄν. Βόσκημα καὶ ἀνάτασις, βάθος καὶ ὕψος, πτῶσις καὶ ἀνάτασις, ζωὴ καὶ θάνατος, εἶναι ὁ βαθύτερος ἀντικατοπτρισμὸς τῆς ζωῆς, ἡ ὁποία ἀπὸ ἀντιθέσεις καὶ ἀντιφάσεις καὶ ἀντινομίας ὑφαίνει τὸ ὕφασμα αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ἡ Χριστιανικὴ ἀνθρωπολογία ὀφείλει νὰ ἀνακαλύψῃ κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν ἐγωϊστικῶν ἐπιδιώξεων καὶ τὴν τέφραν τῶν ἡμικαύστων στύλων τοῦ πολυθρηνήτου Παρθενῶνος, τῆς ὑγιοῦς καὶ ἀδιαφθόρου πρωτογόνου φύσεως, τὴν ἐν αὐτῷ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τοῦ μόνου Δημιουργοῦ τῶν αἰωνίων ἀξιῶν. Εἶναι φορτωμένη ἀπὸ Θεὸν ἡ λάσπη αὐτή, πού λέγεται ἄνθρωπος, λέγει σύγχρονος λογοτέχνης.

Ἡ σύγχρονος Θεολογία μεταβάλλει κατεύθυνσιν. Δὲν εἶναι πλέον ἡ ψυχρὰ δογματίζουσα Θεολογία, ἡ ὁποία ζητεῖ τὴν κατοχύρωσιν τῶν ἰδιοτήτων τῆς Θείας Οὐσίας, ἡ ἐξάγουσα ἐπιμελῶς τοὺς κανόνας τῆς ἠθικῆς

ζωῆς. ἡ ἁπλῆ παθολογία τοῦ πεσόντος καὶ ἁμαρτωλοῦ, ἡ ἀριθμοῦσα ἁπλῶς καὶ ὑποδεικνύουσα τὰ πολυειδῆ αὐτοῦ ἀσθενήματα, ἀλλὰ εἶναι μία θεραπευτικὴ ἐπιμόνως ἀναζητοῦσα τὰ πρὸς σωτηρίαν φάρμακα καὶ ὑποδεικνύουσα διαρκῶς ὅτι πλησίον τοῦ Γολγοθᾶ, τοῦ συμβόλου τῶν αἰκισμῶν καὶ μαστιγώσεων, κεῖται καὶ ὁ Τάφος τῆς Ἀναστάσεως τὸ αἰώνιον σύμβολον τῆς θυσίας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου.

Θεολογία δὲν εἶναι ὁ λόγος τοῦ ἀνθρώπου περὶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον καλεῖται νὰ κατανοήσῃ καὶ ἑρμηνεύσῃ ὁ ἄνθρωπος. Αὐτὴ εἶναι ἡ κρηπὶς τῆς Χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας. Ἐὰν ὁ Θεὸς ζητῇ νὰ γνωρίσωμεν Αὐτόν, εἶναι διὰ νὰ γνωρίσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς δι᾽ Αὐτοῦ καὶ ὄχι νὰ μένωμεν εἰς τὴν θεωρητικὴν γνῶσιν Αὐτοῦ μόνον. Ἡ Θεολογία τῆς Χάριτος καὶ τῶν Μυστηρίων, συνιστῶσα τὴν κατὰ Χριστὸν ἀνθρωπολογίαν, δέον νὰ προσλάβῃ τὴν προσήκουσαν αὐτῆς θέσιν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Θεολογίαν.

Τοιαύτην ἀντιμετώπισιν τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἐπιβάλλει μόνον ἡ σύγχρονος ὑγιὴς φιλοσοφικὴ κατεύθυνσις καὶ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, ἀλλ᾽ ὅλως ἰδιαιτέρως ἡ Θεία Ἐπιστήμη, ὅταν αὕτη, διὰ τῆς καθαρᾶς Πίστεως καὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγάπης ὀρθοτομῇ τὸν λόγον τῆς Εὐαγγελικῆς ἀληθείας.

Ἐνισχύοντες τὴν βιοθεωρίαν ταύτην τῆς ὑγιοῦς φιλοσοφίας διὰ τῶν ὄμβρων τοῦ Εὐαγγελίου, λιπαίνομεν τὴν ἐκ τῆς ἀνομβρίας χερσωθεῖσαν γῆν τῆς συγχρόνου ἀρνήσεως, ἡ ὁποία, κηρύττουσα ἀμείλικτον τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καὶ τῶν αἰωνίων ἀξιῶν, ἀπειλεῖ καὶ πάλιν νὰ μεταβάλῃ τὰ πάντα, ἀνατρέπουσα τὴν πατροπαράδοτον φυσικὴν καὶ ἠθικὴν τοῦ κόσμου τάξιν.

Πλὴν μία τοιαύτη ἀντιμετώπισις τοῦ ἀνθρώπου καὶ διάγνωσις τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀρρωστημάτων προϋποθέτει ὡλοκληρωμένην τὴν πανοπλίαν τοῦ συγχρόνου Θεολόγου, ὁ ὁποῖος «περιζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐνδεδυμένος τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, ἀναλαβὼν δὲ τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος», ἀγωνίζεται τὸν ἱερὸν καὶ τίμιον ἀγῶνα ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ Χριστιανικοῦ Ἰδεώδους, προβάλλων ἑαυτὸν ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν ἐναρέτου καὶ ἰδεολόγου ἀγωνιστοῦ, καὶ ἐναρμονίζων θαυμασίως Πίστιν καὶ Γνῶσιν, Θεωρίαν καὶ Πρᾶξιν, εἶναι ἕτοιμος «διδόναι λόγον παντὶ τῷ αἰτοῦντι»· χαίρει μετὰ χαιρόντων καὶ κλαίει μετὰ κλαιόντων, «γενόμενος τὰ πάντα τοῖς πᾶσι, ἵνα πάντως τινὰ σώσῃ.

Ἡ Θεολογία δὲν εἶναι Ἐπιστήμη ἀνεδαφική, οὔτε ἡ Πίστις σύμπλεγμα κατωτερότητος, ἀλλ᾽ Ἐπιστήμη, ὑπηρετουμένη ὑπὸ τῶν Ἐπιστη-

μῶν καὶ ὑπηρετοῦσα τὰς Ἐπιστήμας, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀνθρώπου, χρησιμοποιοῦσα τὴν Πίστιν, τὴν λυδίαν λίθον τῆς πνευματικῆς ζωῆς, πρὸς γνῶσιν καὶ ἐπίγνωσιν τῆς κατὰ Θεὸν ἀληθείας.

Ἡ ζωὴ τοῦ κληρικοῦ δὲν εἶναι καταδίκη καὶ θάνατος τῆς ζωῆς. Εἶναι ἢ μᾶλλον ὀφείλει νὰ ἦναι προβολὴ τῆς ἰδανικῆς ζωῆς εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ διανομεὺς τοῦ Ἄρτου τῆς Ζωῆς.

Εἶναι ὑψηλὸν τὸ ἔργον καὶ ἰδανικὸν τὸ ὑπούργημα τοῦ Θεολόγου Κληρικοῦ. Εἶναι θεία ἀποστολή, ὅταν δὲν γίνηται ἐπάγγελμα καὶ βιοπορισμός. Εἶναι τὸ «φῶς τοῦ κόσμου», τὸ ὁποῖον διαλύει τὰ παχυλὰ σκότη τῆς ἀμαθείας, τὸ ἅλας τῆς γῆς, τὸ προφυλάσσον τὰς ἀτομικὰς μονάδας καὶ τὰ ὁμαδικὰ συγκροτήματα, ἀπὸ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀποσύνθεσιν.

Εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον σκοπὸν ἀποβλέπουσα καὶ ἡ Μήτηρ Σχολὴ τὴν κατάρτισιν δηλαδὴ καὶ συγκρότησιν ἡγετικῶν στελεχῶν, ἱκανῶν ἀπό τε τοῦ Θυσιαστηρίου, τοῦ Ἄμβωνος καὶ τῆς Ἕδρας νὰ ἀποβαίνουν χειραγωγοὶ καὶ ποδηγέται τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, ὁδηγοῦντες τὸ ποίμνιον εἰς τὰς σωτηρίους νομὰς τῆς τελειότητος καὶ τῆς ἀρετῆς, παρακαλεῖ τοὺς τροφίμους αὐτῆς, ὅπως ἐνσυνειδήτως καὶ εὐσυνειδήτως, ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ, ἀναλάβουν τὸ ἔργον αὐτῶν, ἀποβαίνοντες ἀντάξιοι τῶν κόπων καὶ μόχθων, τῶν προσδοκιῶν καὶ ἐλπίδων τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία τόσα ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς αὐτῶν συγκροτήσεώς ἐργάζεται καὶ μοχθεῖ.

Παραστήσατε, φίλοι μαθηταί, ἑαυτοὺς ἀξίους τῆς κλήσεως, εἰς ἣν ἐκλήθητε. Προσανατολίζεσθε πρὸς τὴν ἱερότητα τῆς ἀποστολῆς ὑμῶν. Τιμήσατε τὸν εὐγενῆ τίτλον τοῦ Θεολόγου, προαγόμενοι εἰς χρηστότητα ἤθους, εἰς ἐπιμέλειαν καὶ μόρφωσιν κατὰ Χριστόν, εἰς καλλιέργειαν τῆς εὐκληματούσης ἀμπέλου, ὑμεῖς οἱ εὐέλπιδες τῆς Στρατευομένης Ἐκκλησίας, οἱ δόκιμοι τῆς ἁγιωτέρας ἐν τῷ κόσμῳ διακονίας. Τιμήσατε τὸ τετιμημένον παρελθὸν τῆς Τροφοῦ Σχολῆς. Προδιαγράψατε τοὺς ὁρίζοντας μιᾶς νέας χαραυγῆς, πλέον αἰσιοδόξου διὰ τὴν κλυδωνιζομένην ὁλκάδα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Καλλιεργήσατε μίαν ζῶσαν καὶ σύγχρονον Θεολογικὴν Ἐπιστήμην, ἡ ὁποία ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς πνευματικὰς ἐφέσεις καὶ ὁμιλεῖ τὴν διαλεκτικὴν τὴν ἐποχῆς μας. Τὴν εὐχὴν ταύτην ἐκφράζει καὶ τὸ αἴτημα τοῦτο προβάλλει ἡ Ἐκκλησία. Εἰς τοῦτο ἀποβλέπουσιν αἱ ἐνέργειαι καὶ ἡ πατρικὴ στοργὴ τοῦ Προκαθημένου τῆς Οἰκουμενικῆς Καθέδρας, τὸ ἀνύστακτον ἐνδιαφέρον τοῦ σώματος τῆς Σεβαστῆς Ἐφορίας καὶ αἱ μεγάλαι θυσίαι τῶν Σεβαστῶν σας Διδασκάλων.

Ὁ θερισμὸς πολύς· οἱ ἐργάται ὀλίγοι. Πυκνώσατε τὴν φάλαγγα τῶν Λευϊτῶν τοῦ Θείου Ἀμπελῶνος. Ἀνταποκριθῆτε πρὸς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, τῶν χαλεπῶν ἡμερῶν, τὰς ὁποίας διέρχεται ἡ Ἱστορία. Ἐργασθῆτε διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ ὁποία τόσον σκληρῶς δοκιμάζεται.

Κύριος σκέποι καὶ φρουροῖ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Τροφὸν Σχολὴν καὶ κατευθύνοι τὰ διαβήματα τῶν ἐν αὐτῇ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς πιστῶς καὶ θεαρέστως ἐναγωνιζομένων εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Γενέσθω, Κύριε, ἡ τέφρα, τὰ ἐρείπια καὶ ἡ ψυχικὴ ὀδύνη θυσία εὐπρόσδεκτος εἰς τὸ νοερόν Σου Θυσιαστήριον, — ὅτι Σοὶ πρέπει πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ 6ΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Η ΑΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ Μ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ βαθεῖαν ἐδοκίμασεν ὀδύνην ἐκ τῶν θλιβερῶν γεγονότων τῆς νυκτὸς τῆς 6ης Σεπτεμβρίου, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων 70 ἐκ τῶν 80 ἐνταῦθα ἱερῶν Ναῶν ὑπέστησαν τρομερὰς καταστροφάς, δώδεκα δὲ μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἐκάησαν ὁλοσχερῶς, πολλὰ δὲ ἐκ τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας ἀντίκρυσαν τὴν παραβίασιν τοῦ οἰκογενειακοῦ ἀσύλου, τὴν καταστροφὴν τῶν οἰκιῶν καὶ καταστημάτων καὶ τὸν ἀφανισμὸν τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν.

Εὐθὺς ὡς ἐξεδηλώθησαν τὰ γεγονότα ταῦτα κατὰ τὰς πρώτας νυκτερινὰς ὥρας, ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης διηρώτησε τηλεφωνικῶς, ὅσον ἦτο δυνατόν, περὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, τῶν Θεοφιλ. Ἐπισκόπων, τοῦ Ἱ. Κλήρου καὶ τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἦλθεν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς Νομαρχίας, πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν. Ἀγρυπνοῦσα δὲ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἐν συνοχῇ καρδίας καὶ βαθυτάτῃ θλίψει ἐπληροφορεῖτο διαρκῶς περὶ τῶν συνεχιζομένων ἐπὶ ὥρας καταστροφῶν.

Τὴν ἐπομένην 7ην, ἀνέθηκεν εἰς τὸν Σεβ. Φιλαδελφείας, Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ τὸν Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλον, ὅπως ἐπισκεφθῶσι τὸν κ. Νομάρχην.

Ἀντὶ τούτου ὁ Πατριάρχης εἰδοποιήθη, ὅτι θὰ ἐπεσκέπτετο Αὐτὸν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἀπὸ μέρους τοῦ Ἐξοχ. Πρωθυπουργοῦ κ. Ἀδνὰν Μενδερές, τῇ 8ῃ ἰδίου μ., ὁ Ὑφυπουργὸς αὐτοῦ κ. Ἀχμὲτ Σαλὴχ Κορούρ, ὃν καὶ ἐδέχθη ὁ Πατριάρχης, παρόντος καὶ τοῦ Βουλευτοῦ Σταμποὺλ κ. Ἀλεξ. Χατζοπούλου.

Τὰς ἑπομένας ἡμέρας ὁ Πατριάρχης, καλέσας τοὺς Ἐπόπτας τῶν Περιφερειῶν τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐξέφρασε πᾶσι τὴν συμπάθειαν Αὐτοῦ, ἀνεκοίνωσε τὰ ληφθέντα Κυβερνητικὰ μέτρα καὶ ἔδωκεν ὁδηγίας διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν παθουσῶν οἰκογενειῶν, παροχὴν βοηθημάτων, στήριξιν τῶν δοκιμασθέντων καὶ κινητοποίησιν τῶν Φιλοπτώχων Ἀδελφοτήτων.

*
* *

Τὴν 10ην ἰδίου, ἐκάλεσε τοὺς Σεβ. Συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς εἰς σύσκεψιν, καθ' ἣν συνετάχθη καὶ ἀπεστάλη τηλεγράφημα πρὸς τοὺς Ἐξοχ. Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας κ. Τζελὰλ Μπαγιάρ, Πρόεδρον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως κ. Ρεφὶκ Κοραλτὰν καὶ Πρωθυπουργὸν κ. Ἀδνὰν Μενδερές.

Συγχρόνως ἀνέθηκε τῷ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ, ὅπως ἐπισκεφθῇ τοὺς ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Βαλουκλῆ νοσηλευομένους Θεοφ. Ἐπίσκοπον Παμφίλου κ. Γεράσιμον, Ἡγούμενον τῆς Ἱ. Πατριαρχικῆς Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, καὶ τὸν Δόκιμον αὐτῆς Ὁσιώτ. κ. Εὐάγγελον, συσκεφθῇ μετὰ τῆς Προέδρου τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος Κυριῶν Σταυροδρομίου κ. Ἑλένης Ταττᾶ, πρὸς βοήθειαν τῶν δοκιμασθεισῶν οἰκογενειῶν τῆς Ὁμογενείας, καὶ τῇ συνοδείᾳ τοῦ Πανοσιολ. Τριτεύοντος, ἐπισκεφθῇ διαφόρους Κοινότητας, ἵνα διαπιστώσῃ τὰς καταστροφὰς καὶ διανείμῃ χρηματικὰ βοηθήματα.

*
* *

Τὴν 15ην ἰδίου, ὁ Πατριάρχης ἐδέχθη καὶ αὖθις τὸν Ὑφυπουργὸν τῆς Πρωθυπουργίας κ. Ἀχμὲτ Σαλὶχ Κορούρ, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Ἀδνὰν Μενδερές, παρόντος καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δέρκων κ. Ἰακώβου.

Ὁ κ. Ὑφυπουργός, προσκομίσας τῷ Πατριάρχῃ τὰς εὐλαβεῖς προσρήσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ἐξέφρασεν ἐκ νέου τὴν βαθυτάτην λύπην αὐτοῦ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὰ γεγονότα τῆς 6—7ης Σεπτεμβρίου, καὶ ἐπανέλαβε τὴν διαβεβαίωσιν αὐτοῦ περὶ ἀμέσου ἐφαρμογῆς τῶν ληφθέντων Κυβερνητικῶν μέτρων, πρὸς ταχεῖαν ἐπανόρθωσιν τῶν καταστροφῶν, εἰς τοὺς Ἱ. Ναούς, τὰ Σχολεῖα, τὰ Νεκροταφεῖα καὶ εἰς τοὺς Ὁμογενεῖς.

Ὁ Πατριάρχης ηὐχαρίστησε διὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυβερνήσεως ὑπὲρ τῶν Ἱερῶν Καθιδρυμάτων, πρὸς καθησύχασιν τῶν κατεπτοημένων πολιτῶν καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν καταστραφέντων, ἀλλ' ἐπανέλαβεν ἐπίσης τὴν παράκλησιν, ὅπως προηγηθῇ ἡ μέριμνα ἐξασφαλίσεως τῆς ζωῆς τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας, ἐνισχύσεως τῶν μικροεπαγγελματιῶν καὶ βιοτεχνῶν, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἐπαναλάβωσι τὰς ἐργασίας των, ἀνακουφισθῶσι δὲ καὶ αἱ οἰκογένειαι ὅσων ὑπέστησαν καταστροφὰς καὶ εἰς τὰς κατοικίας αὐτῶν, καὶ σήμερον στεροῦνται τῶν πάντων, τοῦθ' ὅπερ ὑπεσχέθη ὁ κ. Ὑφυπουργός.

Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του, ὁ Πατριάρχης παρεκάλεσε τὸν κ. Κορούρ, ὅπως διαβιβάσῃ τῷ κ. Πρωθυπουργῷ τὰς εὐχὰς καὶ εὐχαριστίας Αὐτοῦ, ὁ δὲ κ. Κορούρ παρεκάλεσεν, ὅπως δοθῶσιν αὐτῷ συνοδοί, ἵνα περιέλθῃ καταστραφείσας Ἐκκλησίας καὶ Σχολεῖα. Οὕτως, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ὁ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος καὶ ὁ κ. Χ. Χαρισιάδης Γραμματεὺς τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου, συνώδευσαν τὸν κ. Ὑφυπουργὸν εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς Ἀ-

γίας Τριάδος Σταυροδρομίου, καὶ Εὐαγγελιστρίας Προπόδων Κουρτουλοὺς καὶ εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Σισλῆ. Ὁ κ. Ὑφυπουργός, ἰδὼν τὰς ἐπενεχθείσας καταστροφάς, ἐξεδήλωσε τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ συγκίνησιν καὶ λύπην.

*
* *

Τὴν πρωΐαν καὶ τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς Πέμπτης, ὁ Πατριάρχης ἐκάλεσε τοὺς Ἐπόπτας, τοὺς Ἱερ. Προϊσταμένους καὶ τοὺς Προέδρους τῶν Ἐφοροεπιτροπῶν τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπηύθυνε λόγους παρηγορίας, τόσον διὰ τὰς ζημίας τῶν Ἱ. Ναῶν καὶ λοιπῶν Κοινοτικῶν Κτιρίων, ὅσον καὶ τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν κατοικιῶν αὐτῶν. Ἀκολούθως ἀνεκοίνωσεν αὐτοῖς τὰ ληφθέντα Κυβερνητικὰ μέτρα ὑπὲρ ἐπανορθώσεως τῶν ζημιῶν, ἀνέπτυξε τὰς ἀποφάσεις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας περὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν Ἱερέων, Διδασκάλων, Ἱεροψαλτῶν καὶ Νεωκόρων, συνέστησε πᾶσι προσπάθειαν πρὸς ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῶν Σχολείων, κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καθωρισμένην ἡμερομηνίαν, καὶ ἀνέπτυξε τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ληφθοῦν πρὸς διευκόλυνσιν τῆς φοιτήσεως ὅλων τῶν παιδιῶν καὶ πρὸς εὐρυτέραν λειτουργίαν τῶν Συσσιτίων. Ἐν τέλει ἔδωκεν ὁδηγίας περὶ ἀνακουφίσεως τῶν παθουσῶν οἰκογενειῶν, περὶ παροχῆς βοηθημάτων, καθησυχάσεως καὶ στηρίξεως τῶν παθόντων καὶ κινητοποιήσεως τῶν Φιλοπτώχων Ἀδελφοτήτων, ἀλλὰ πρὸ παντὸς συνέστησεν ὅπως ἐπανέλθωσι πάντες εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῶν, μὲ πίστιν εἰς τὸν Θεόν, μὲ τὴν ἐγνωσμένην νομοτάγειαν, μὲ θάρρος καὶ μὲ ψυχραιμίαν.

Ὁ Πατριάρχης ἐδέχθη, τῇ 16ῃ ἰδίου, τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Τρῳάδος κ. Ἀνδρέαν καὶ τοὺς κ.κ. Γεώργιον Δεϊρμεντζόγλου, Πρόεδρον, Εὐάγγελον Χαϊδόπουλον καὶ Δημήτριον Γρηγοριάδην, Μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐφορίας Σταυροδρομίου, μεθ' ὧν συνεσκέφθη ἐπὶ τῆς ἐπανορθώσεως τῶν καταστροφῶν ἐν τῇ Κοινότητι ταύτῃ.

Κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὰ γεγονότα ἡμέρας, ἐντολῇ καὶ ἀναθέσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, μετέβησαν, παρεμύθησαν καὶ διένειμον χρηματικὰ βοηθήματα :

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος, μετὰ τοῦ Αἰδεσ. κ. Κωνσταντίνου Σταυρίδου καὶ τοῦ Πανοσ. Τριτεύοντος, εἰς τὰς Κοινότητας Εὐαγγελιστρίας, Κουρτουλοὺς καὶ Χάσκιοϊ.

Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Δαφνουσίας κ. Γρηγόριος, Γαλατᾶ.

Ὁ Πανοσ. Ἀρχειοφύλαξ, Ἀρχιμ. κ. Αἰμιλιανὸς Τσακόπουλος, μετὰ τοῦ Βιβλιοφύλακος κ. Παναγιώτου Θεοδωρίδου, Ὑψωμαθείων, Τόπκαπου, Ἓξ Μαρμάρων, Βελιγραδίου καὶ Καζλῆ Τσεσμέ.

Ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἀλέξανδρος Καρακάσης, Μ. Ρεύματος.

Ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Τριανταφυλλίδης, Μουχλίου καὶ Ποτηρᾶ.

Ὁ Πανοσ. Δευτερεύων κ. Γαβριήλ, Βαλατᾶ καὶ Βαλίνου.

Ὁ Πανοσ. Τριτεύων κ. Ἀνάπιος, Ξυλοπόρτης, Ἐγρῆ καποῦ καὶ Τεκφοὺρ Σεραγίου.

Ὁ Αἰδ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης Γαλάνης, Βλάγκας.

Ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Θωμᾶς Ταλλιέρης, Μεσαχώρου.

Ὁ Ἱερολ. Διακ. κ. Τιμόθεος Κοντομέρκος, μετὰ τοῦ Αἰδεσ. Πρεσβ. κ. Φιλοθέου Μιχαηλίδου, Ἐδιρνὲ καποῦ καὶ Σαρματικίου.

Ἐν τῇ Συνοδικῇ Συνεδρίᾳ τῆς 22ας Σεπτεμβρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνεκοινώσατο τὰ ἐπιτελεσθέντα πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν περιελθουσῶν εἰς δεινὴν κατάστασιν οἰκογενειῶν, ἰδίᾳ τῶν ἀπομεμακρυσμένων περιοχῶν τῆς Πόλεως ἡμῶν καὶ τὸν καταρτισμὸν εἰδικῶν Ἐπιτροπῶν πρὸς διαπίστωσιν τῶν προσγενομένων εἰς τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας, Σχολεῖα καὶ λοιπὰ κοινωφελῆ Ἱδρύματα ζημιῶν, ἀναλύσασα τὰς καταβαλλομένας παρὰ τῶν Κυβερνητικῶν Ἀρχῶν προσπαθείας πρὸς ἀνακούφισιν τῶν παθόντων καὶ ἐξακρίβωσιν τῶν ζημιῶν καὶ ὑποτυπώσασα τὴν ἐξαιρετικὴν ἐν τῷ ἔργῳ τῆς κοινωνικῆς προνοίας συμβολὴν τῆς Ἐρυθρᾶς Ἡμισελήνου, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς ἐπὶ τούτῳ συσταθείσης Ἐρανικῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις ἀπεφάσισε τὴν διάθεσιν μέχρι 250.000 Λ.Τ. ὑπὲρ τῶν ἀμέσου βοηθείας ἐπιδεομένων καὶ ἑτέρου ποσοῦ διὰ τὰ συσσίτια.

Ἐν συνεχείᾳ, προτάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, κατηρτίσθη Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος, Δέρκων, Πριγκηποννήσων, Σάρδεων, Ἰκονίου, Ροδοπόλεως καὶ Φιλαδελφείας, οἵτινες ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν κατὰ τόπους Ἐποπτῶν, Ἱ. Προϊσταμένων, Ἐπιτρόπων καὶ Ἀρχιτεκτόνων προέβησαν εἰς διαπίστωσιν καὶ καταγραφὴν τῶν ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς καὶ Κοινοτικοῖς Ἱδρύμασι τῆς τε Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν παρακειμένων Μητροπόλεων προξενηθεισῶν ζημιῶν.

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ἐργασθέντα συντόνως, ἐπέραναν τὸ ἀνατεθὲν αὐτοῖς ἔργον.

Εὐθὺς ὡς ἐκόπασεν ἡ ἐκ τῶν ἐντυπώσεων τῶν γεγονότων ταραχὴ καὶ ἀνησυχία, τόσον οἱ Ἐπαρχιοῦχοι Μητροπολῖται, ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ ἐνταῦθα Ἀρχιερεῖς, προτροπῇ τῆς Α. Θειοτάτης Παναγιότητος, χοροστατοῦντες τακτικῶς ἐν τοῖς διασωθεῖσιν Ἱ. Ναοῖς καὶ τοῖς προχείρως ἐπιδιορθωθεῖσι Παρεκκλησίοις, συμπροσεύχονται μετὰ τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν, παραμυθούμενοι καὶ ἐνισχύοντες αὐτοὺς ἐν Κυρίῳ.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν παραμυθίαν καὶ ἐ-

νίσχυσιν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἔλαβεν ἀξιοχρέως τὴν δέουσαν πρόνοιαν πρὸς παροχὴν τῆς ἀμέσου εἰς τροφὰς καὶ ἐνδύματα βοηθείας εἰς πτωχὰς οἰκογενείας καὶ ἰδίᾳ εἰς τοὺς πτωχοὺς μαθητάς. Ἐκτὸς τῆς χρηματικῆς βοηθείας, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας, τόσον ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Ἡμισελήνου, ἐγένετο Πατριαρχικὴ ἔκκλησις εἰς τὰς Φιλοπτώχους Ἀδελφότητας πρὸς συλλογὴν ἐνδυμάτων καὶ ἄλλων χρειωδῶν καὶ διανομὴν αὐτῶν εἰς πτωχὰς οἰκογενείας. Πᾶσαι αἱ Φιλόπτωχοι Ἀδελφότητες ἀνταπεκρίθησαν φιλοτίμως καὶ εὐγενῶς εἰς τὴν ἔκκλησιν ταύτην. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἄτομα ἐγένοντο προσωπικαὶ ἐκκλήσεις, ἵνα παράσχῃ πᾶς δυνάμενος τὴν συναντίληψιν αὐτοῦ εἰς ἕνα ὡρισμένον πάσχοντα. Πάντες ἀνταπεκρίθησαν εὐλαβῶς καὶ εὐχαρίστως εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου καθήκοντος.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἔστρεψεν ἰδιαιτέρως τὴν στοργὴν Αὐτῆς πρὸς τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν, συστήσασα ἐπὶ τούτῳ Συντονιστικὴν ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ροδοπόλεως κ. Ἱερωνύμου Ἐπιτροπήν, πρὸς ὀργάνωσιν καὶ ἐπαναλειτουργίαν πάντων τῶν Συσσιτίων. Οὕτω ἐντὸς ὀλίγου χρόνου διωρθώθησαν τὰ Κέντρα Συσσιτίων, ἐξησφαλίσθησαν τὰ ἀπαιτούμενα μαγειρικὰ σκεύη καὶ ἄλλα χρειώδη καὶ ἠγοράσθησαν αἱ ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἔναρξιν τῶν Συσσιτίων ποσότητες τροφίμων.

Ὡσαύτως, ληφθέντος ὑπ' ὄψει, ὅτι πολλοὶ τῶν πτωχῶν βιοπαλαιστῶν ἀντιμετωπίζοντες τὸ βάρος τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν, ἀδυνατοῦσι νὰ προβῶσιν εἰς τὰς ἀπολύτως ἀναγκαιούσας ἐπιδιορθώσεις θυρῶν καὶ παραθύρων τῶν ὑποστασῶν καταστροφὰς οἰκιῶν αὐτῶν, προτάσει τῆς Α. Θειοτάτης Παναγιότητος, ἀπεφασίσθη, ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 27ης Ὀκτωβρίου, ὅπως τὴν θεραπείαν τῆς ἀνάγκης ταύτης ἀναλάβῃ ἡ Ἐκκλησία.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εὐθὺς ὡς μετεδόθησαν αἱ περὶ τῶν ἐνταῦθα γεγονότων τῆς 6ης Σεπτεμβρίου εἰδήσεις, ἤρξαντο καταφθάνοντα ἀθρόως τηλεγραφήματα καὶ γράμματα συμπαθείας πρὸς τὴν Ἁγίαν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. Οὕτω διὰ τηλεγραφημάτων καὶ γραμμάτων ἐξέφρασαν συμπάθειαν :

Οἱ Μακ. Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Μόσχας, Βελιγραδίου καὶ Βουκουρεστίου, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς, μετὰ πάντων τῶν ἐν Βορείῳ καὶ Νοτίῳ Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξων

Ἀρχιεπισκόπων, Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων, οἱ Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι τοῦ Θρόνου καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχικῶν καὶ Ἀρχιεπισκοπικῶν Θρόνων, ἡ Ἱ. Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον Πάτμου, τὰ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Ἐκκλησιαστικὰ καὶ Κοινοτικὰ Συμβούλια καὶ ἄλλα Σωματεῖα, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Αἰθιοπίας Ἄμπα Βασίλειος, ὁ Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος τοῦ Ἑλληνοκαθολικοῦ Πατριαρχείου Μελχιτῶν Βηρυττοῦ Πέτρος Μαντάουερ, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν φίλων Ἐκκλησιῶν, Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας, ὁ Προεδρεύων Ἐπίσκοπος τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἐπισκοπελιανῶν Σέριλλ, ὁ Ἐπίσκοπος τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ Παλαιοκαθολικῶν Ἀδόλφος Κιουρί, ὁ Ἀγγλικανὸς Ἀρχιεπ. Ὑόρκης καὶ οἱ Ἐπίσκοποι Τσίτσεστερ καὶ Γιβραλτάρ, οἱ Ἐπισκοπλειανοὶ Ἐπίσκοποι Ν. Ὑόρκης καὶ Κοννεκτικούτης, ὁ Αἰδεσ. Μάρκος Μπέγκνερ Πρόεδρος τῆς ἐν Γαλλίᾳ Ὁμοσπονδίας τῶν Προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ Αἰδεσ. Εὐγένιος Μπλέϊκ, Πρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀμερικῆς, ὁ Ροβέρτος Τομπάϊας ἐκ μέρους τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν Ἀμερικῇ Μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἱερομόναχος Ντυμὸν Διευθυντὴς τοῦ ἐν Παρισίοις Κέντρου Σπουδῶν «Ἰστίνα», ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ Πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας Ἐξοχ. Κόμης Ντὲ Σαὶντ Ἀρντουΐν, οἱ Πρόεδροι τῶν Ἐθνικῶν Συμβουλίων τῶν Ἐκκλησιῶν Δανίας, Σουηδίας, Νορβηγίας, Κορέας καὶ Ἰνδονησίας, καὶ πλεῖσται ἄλλαι Ἐκκλησιαστικαὶ ὀργανώσεις καὶ Σωματεῖα, καθὼς καὶ πολλὰ ὑπεροχικὰ πρόσωπα.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΠΑΡΑ ΤΩ ΕΞΟΧΩΤΑΤΩ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΩ κ. ΑΔΝΑΝ ΜΕΝΔΕΡΕΣ

Πατριαρχικὴ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων κ. Δωροθέου καὶ Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου καὶ τῶν κ.κ. Βλαδιμήρου Μιρμίρογλου, Ἄρχοντος Μ. Ρήτορος καὶ Ἀχιλλέως Μόσχου, Ἄρχοντος Μ. Χαρτοφύλακος, Ἐπιτροπή, γενομένη δεκτὴ παρὰ τοῦ Ἐξοχωτάτου Πρωθυπουργοῦ κ. Ἀδνὰν Μενδερές, ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ Πέρα Παλάς, τῇ Κυριακῇ 27ῃ Νοεμβρίου, ἐπέδωκε τῇ Α. Ἐξοχότητι τὸ ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου ἐγκριθὲν Ὑπόμνημα ἐπὶ τῶν γεγονότων τῆς 6ης Σεπτεμβρίου.

Ἡ Α. Ἐξοχότης, κρατήσασα τὰ μέλη τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν, ἐξεδήλωσε τὸ ἐνδιαφέρον Αὐτῆς περὶ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
ΑΙ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΓΕΓΟΝΟΣΙ ΤΗΣ 6ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΣ ΑΥΤΟΥ

Τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὰ τραγικὰ γεγονότα τῆς 6ης Σεπτεμβρίου, κατέφθασεν ἐνταῦθα, ὡς ἀπεσταλμένος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ Αἰδεσιμ. κ. Ραϋμόνδος Μάξγουελλ, Γραμματεὺς τοῦ Τμήματος Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας, κομίζων μήνυμα συμπαθείας τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως Δ)ρος Βίσσερ Τούφτ. Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου, κατὰ τὴν ἐνταῦθα παραμονὴν αὐτοῦ, ἐπεσκέφθη τὰς καταστραφείσας Ἐκκλησίας καὶ τὰ Νεκροταφεῖα. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Αἰδεσιμ. Μάξγουελλ, τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον ἀπεφάσισεν, ὅπως ἀποστείλῃ ἐπίσημον Ἀντιπροσωπείαν Ἀδελφικῆς Ἀλληλεγγύης, ἀπαρτιζομένην ἐξ ἀντιπροσώπων Ἐκκλησιῶν — Μελῶν τοῦ Συμβουλίου. Οὕτω, τῇ πρωΐᾳ τῆς Δευτέρας, 7ης Νοεμβρίου, ἀφίκετο ἐνταῦθα ἡ Ἀντιπροσωπεία αὕτη, ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Σεβασμ. Ἐπισκόπου Μάμσμπουρυ κ. Ἄϊβορ Στάνλεϋ Γουότκινς, τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Αἰδ. Πάστορος κ. Καρόλου Βέστφαλ, Ἀντιπροέδρου τῆς Προτεσταντικῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Γαλλίας, Αἰδεσιμ. κ. Ἐδουάρδου Χάρντυ, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Γαίηλ, Αἰδεσιμ. κ. Ροβέρτου Τωμπάϊας, ἐξ Ἀμερικῆς, καὶ Αἰδεσιμ. κ. Ραϋμόνδου Μάξγουελλ, ἐξ Ἀμερικῆς, Γραμματέως τοῦ Τμήματος Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία αὕτη, ἐλθοῦσα ὡς ἀποστολὴ ἀδελφικῆς κοινωνίας, εἶχεν ὡς σκοπὸν τὴν ἔκφρασιν συμπαθείας καὶ θερμοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν Μελῶν — Ἐκκλησιῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὰς λοιπὰς ἐνταῦθα Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἐκκλησίας, μετέβη εἰς τὸ ἀεροδρόμιον πρὸς προϋπάντησιν αὐτῶν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐπισκεφθεῖσα αὐθημερὸν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐγένετο δεκτὴ παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Σεβ. Ἁγ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Γραφείῳ. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀντιπροσωπείας Σεβ. Ἐπίσκοπος Μάμσμπουρυ κ. Ἄϊβορ, διηρμήνευσε τὴν βαθεῖαν συμπάθειαν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῇ δεινῇ ἐκ τῶν θλιβερῶν γεγονότων δοκιμασίᾳ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐνταῦθα ποιμνίου Αὐτῆς, εἰπών, ὅτι τὰ Μέλη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου καὶ πάντες οἱ Χριστιανοὶ ἔχουσιν ἐστραμμένην τὴν

καρδίαν αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐνταῦθα Χριστιανοὺς ἀδελφούς, ὑπὲρ ὧν ἀδιαλείπτως προσεύχονται.

Τῇ 8ῃ τ.μ., ἡμέρᾳ Τρίτῃ, πρὸς τιμὴν τῆς Ἀντιπροσωπείας παρετέθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γεῦμα, εἰς ὃ παρεκάθησαν καὶ οἱ Σεβ. Ἅγιοι Συνοδικοί.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς Τρίτης, οἱ Ἀντιπρόσωποι, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου, ἐπεσκέφθησαν τὸν ἐν Πέραν Ἱ. Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τὸ Νεκροταφεῖον τοῦ Σισλῆ, προσευχηθέντες ἐν τῷ Νεκροταφειακῷ Ναῷ. Τῇ δὲ πρωΐᾳ τῆς Τετάρτης, συνοδευόμενοι ὑπὸ τῆς Α. Σεβασμιότητος, ἐπεσκέφθησαν τὸν Ἱερὸν Ναὸν Βελιγραδίου καί τινας καταστραφείσας οἰκίας, διερμηνεύσαντες τὴν βαθυτάτην συμπάθειαν καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀλληλεγγύην πρὸς τοὺς δεινοπαθήσαντας. Ἐκεῖθεν μετέβησαν εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ εἰς τὸ ἐκεῖ Νεκροταφεῖον, ἔνθα ὑπεδέχθη αὐτοὺς ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς Θεοφ. Ἐπίσκοπος Παμφίλου κ. Γεράσιμος, καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον, ὅπου ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τῶν Μελῶν τῆς Ἐφορίας κ.κ. Γ. Χατζηδημητριάδου, Μενελάου Κωνσταντινίδου καὶ τοῦ Διευθυντοῦ κ. Π. Παπαστράτου, ὡς καὶ τῶν Ἰατρῶν. Τὴν μεσημβρίαν οἱ ξένοι ἐγευμάτισαν ἐν τοῖς Νοσοκομείοις, εἶτα δὲ περιῆλθον τὰ διάφορα τμήματα τοῦ εὐαγοῦς τούτου ἱδρύματος, θαυμάσαντες τὴν ἀρτιότητα καὶ τὴν πλήρη συγκρότησιν αὐτοῦ καὶ ἐκτιμήσαντες τὴν λειτουργίαν καὶ προπαντὸς τὴν φιλανθρωπικὴν δρᾶσιν τοῦ Νοσοκομείου, ὅπερ νοσηλεύει δωρεὰν πάντας τοὺς ἐκεῖ καταφεύγοντας πτωχοὺς ἀσθενεῖς, ἀδιακρίτως θρησκεύματος καὶ φυλῆς.

Ἀναχωρήσαντες ἐκεῖθεν ἐστάθμευσαν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ὑψωμαθείων, προσευχηθέντες ἐπὶ τῶν ἐρειπίων, καὶ ζητήσαντες πληροφορίας περὶ τοῦ λειτουργοῦντος ἐκεῖ Συσσιτίου, καὶ εἶτα εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἁγίων Θεοδώρων Βλάγκας, εὐχηθέντες πρόοδον εἰς τοὺς σχολάζοντας τὴν ὥραν ἐκείνην μαθητὰς τῆς Σχολῆς.

Τῇ Πέμπτῃ πρωΐᾳ, 10ῃ ἰδίου, ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας κ. Ἄϊβορ προέστη τῆς Ἱ. Ἀκολουθίας ἐν τῷ Ἀγγλικανικῷ Ναῷ. Ἀργότερον οἱ ἀντιπρόσωποι μεταβάντες εἰς τὴν Νομαρχίαν, ἐπεσκέφθησαν τὸν Ἐξοχώτατον Νομάρχην καὶ ἀναπληρωτὴν Δήμαρχον κ. Φαχρεττὶν Κερὶμ Γκιοκάϋ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀνέφερον περὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθησαν τὸν Μακ. Πατριάρχην τῶν Ἀρμενίων κ. Χατζαντουριάν, πρὸς ὃν διηρμήνευσαν τὰ αὐτὰ αἰσθήματα συμπαθείας καὶ ἀδελφικῆς ἀλληλεγγύης τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου καὶ τῶν Ἐκ-

κλησιῶν αὐτῶν.

Ὡσαύτως Μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας ἐπεσκέφθησαν τὸν ἐνταῦθα Παπικὸν Ἀντιπρόσωπον.

Τῇ πρωΐᾳ τῆς Παρασκευῆς, 11ης τ.μ., ἐπειγόμενος ἀνεχώρησεν εἰς Ἀμερικὴν μέσῳ Ἑλβετίας ὁ ἐκ τῶν Μελῶν Αἰδεσ. κ. Ροβέρτος Τομπάϊας. Οἱ λοιποὶ τέσσαρες ἐν συνοδείᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου καὶ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Βασιλείου Σταυρίδου μετέβησαν τὸ Σάββατον εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. Τοὺς ξένους ὑπεδέχθησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, ὁ ἐκ τῶν Μελῶν αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίτης Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος, ὁ Σχολάρχης Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Μάξιμος καὶ οἱ παρευρεθέντες Καθηγηταὶ τοῦ Θεολογικοῦ Τμήματος, Ἱερολ. κ. Χρυσόστομος Κωνσταντινίδης καὶ κ. Βασίλειος Ἀναγνωστόπουλος.

Μετὰ τὸ γεῦμα, καθ' ὃ συνέφαγον μετὰ τῶν μαθητῶν, οἱ ξένοι περιῆλθον τὴν Βιβλιοθήκην, τὰ διάφορα τμήματα καὶ τὰς παραδόσεις, ἐκφράσαντες τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν αὐτῶν. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος Μάμσμπουρυ καὶ ὁ Αἰδ. κ. Κὰρλ Βέστφαλ, ἐν βραχείαις προσφωνήσεσι πρὸς τοὺς μαθητάς, ἐξέφρασαν τὴν βαθυτάτην αὐτῶν εὐχαρίστησιν ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει αὐτῶν εἰς τὴν παλαίφατον ταύτην Θεολογικὴν Σχολὴν καὶ ηὐχήθησαν, ὅπως ὁ Κύριος ἐνισχύῃ αὐτοὺς ἐν τῷ πλήρει καταρτισμῷ αὐτῶν κατ' ἄμφω, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἁγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας.

Τῇ Κυριακῇ οἱ Ἀντιπρόσωποι, συμφώνως πρὸς ἰδιαιτέραν ἐπιθυμίαν αὐτῶν, ἐκκλησιάσθησαν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν χοροστασίαν, κοινωνήσαντες τῶν προσευχῶν τοῦ Ὀρθοδόξου ἐκκλησιάσματος, τὸ ὁποῖον ἦτο πολυπληθές.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη αὐτοὺς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Αὐτῆς Γραφείῳ, κατὰ δὲ τὸ γεῦμα ἐκράτησεν αὐτοὺς εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Τράπεζαν. Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν οἱ Ἀντιπρόσωποι, εὐχαριστήσαντες διὰ τὴν θερμὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑποδοχήν, ἐξέφρασαν καὶ αὖθις τὰ ἀδελφικὰ αἰσθήματα συμπαθείας καὶ ἀλληλεγγύης καὶ ηὐχήθησαν ὑπὲρ εὐσταθείας καὶ ἐνισχύσεως τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἐν συγκινήσει καὶ Πατριαρχικαῖς εὐλογίαις προπέμπουσα αὐτούς, ἐξέφρασε τὰς θερμὰς Αὐτῆς καὶ τῆς Ἐκκλησίας εὐχαριστίας πρός τε τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἑκάστου, διὰ τὴν ἔκφρασιν συμπαθείας καὶ συμπαραστάσεως τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον Χριστιανῶν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Τούτους, ἀναχωρήσαντας τῇ πρωΐᾳ τῆς Δευτέρας, 14ης Νοεμβρίου, προέπεμψαν ἐν τῷ Ἀεροδρομίῳ Γεσίλκιοϊ ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Τὰ Μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν εἰς Γενεύην ὑπέβαλον τὴν κατωτέρω καταχωριζομένην ἔκθεσιν, ἥτις ἀπεστάλη πρὸς πάντα τὰ Μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς :

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ἅμα τῷ ἀκούσματι τῶν γεγονότων ἐν Σταμπούλ, τὴν 6ην Σεπτεμβρίου 1955, τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπέστειλε τὸν Αἰδεσ. Ραϋμόνδον Μάξγουελλ, Γραμματέα ἐπὶ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Χωρῶν τοῦ Τμήματος Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας, ὅπως ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν, ἐκφράσῃ δ' ἅμα τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐκπροσωπουμένων ἐν τῷ Συμβουλίῳ Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἔκθεσις αὐτοῦ ἤγαγεν εἰς τὴν ληφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπόφασιν, ὅπως, πρὸς ταῖς πλείσταις ἄλλαις ἐκδηλώσεσι συμπαθείας, τῶν ὁποίων ἔτυχεν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας καὶ πολλῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ Ἐθνικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων, Ἀντιπροσωπευτικὴ Ἀποστολὴ Ἀδελφωσύνης ἐπισκεφθῇ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἵνα προσωπικῶς ἐκφράσῃ τὰ αἰσθήματα τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἐπὶ μέρους Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν, τῶν ἐκπροσωπουμένων ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως ἀποδείξωσι τὴν ἀλληλεγγύην αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τὸ Εὐαγγελικὸν «ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε».

Κατ' ἀκολουθίαν, ἀποστολὴ ἐκ τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Μάμσμπουρυ κ. Ἄϊβορ Γουότκινς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Αἰδεσιμωτάτων Καθηγητοῦ Ἐδουάρδου Χάρντυ, τῆς ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις Προτεσταντικῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας, Καθηγητοῦ Ροβέρτου Τωμπάϊως, τῆς ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις Ἐκκλησίας τῶν Μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, Καρόλου Βέστφαλ, Ἀντιπροέδρου τῆς Προτεσταντικῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Γαλλίας, καὶ Ραϋμόνδου Μάξγουελλ, ἐκ τοῦ ἐν Γενεύῃ Προσωπικοῦ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀνεχώρησε τῇ 6ῃ Νοεμβρίου διὰ Σταμπούλ πρὸς ἐπίσκεψιν διαρκείας μιᾶς ἑβδομάδος. Ἡ ἀποστολὴ μετέβη ἐξ ὀνόματος τῶν συνεργαζομένων ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ 162 ἐν ὅλῳ Ἐκκλησιῶν, οὐχὶ ὅπως προβῇ εἰς ἐπισήμους ἐρεύνας, ἀλλ' ἵνα, μακρὰν παντὸς κομματικοῦ καὶ πολιτικοῦ σκοποῦ, ἐκφράσῃ τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἀλληλεγγύην αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀδελ-

φοὺς Χριστιανοὺς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν διὰ τὴν διατήρησιν τῶν στοιχειωδῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου.

1.— Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ : Ἡ Ἀντιπροσωπεία, ἐπισκεφθεῖσα κατὰ τὰς τραγικὰς ταύτας στιγμὰς τὴν Σταμπούλ, πολλὴν ἠσθάνθη χαρὰν ἐκ τῶν λαβουσῶν χώραν πολλῶν φιλικῶν ἐπαφῶν. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ οἱ συμβάλλοντες εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν, ἐπεδαψίλευσαν αὐτῇ πρόφρονα φιλοξενίαν καὶ ἦτο πανταχοῦ καταφανὴς ἡ μεγίστη σημασία, ἡ ἀποδοθεῖσα εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην. Ἐπιστέγασμα τῆς ἐπισκέψεως ὑπῆρξεν, ἡ ἐκ μέρους τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς παρακολούθησις τῆς Θ. Λειτουργίας τῆς Κυριακῆς, 13ης Νοεμβρίου, ἐν τῷ ἐν Φαναρίῳ Π. Πατριαρχικῷ τῆς Ὀρθοδοξίας Ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καθ' ἣν συμπροσηυχήθησαν μετὰ τοῦ Πατριάρχου, προσευχομένου μετὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου Αὐτοῦ. Δὲν δυνάμεθα εἰ μὴ νὰ θαυμάσωμεν τὸ θάρρος καὶ τὰς διοικητικὰς ἱκανότητας ὅσον καὶ τὴν βαθεῖαν πνευματικότητα τοῦ ὑπάτου τούτου Χριστιανοῦ Ἡγέτου καὶ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας, ἡ Ἀντιπροσωπεία ἔτυχε τῆς ἰδιαιτέρας διακρίσεως, ὅπως συναντηθῇ καὶ συνομιλήσῃ μεθ' ὁμάδος ἐκ λαϊκῶν, τῶν μετεχόντων εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν Ἱδρυμάτων τῆς Πόλεως. Ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐπεσκέφθη ὡσαύτως τὸ Νοσοκομεῖον Βαλουκλῆ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐνοσηλεύθησαν πολλὰ ἐκ τῶν θυμάτων τῶν ταραχῶν. Θείᾳ συνάρσει, τοῦτο ἐξακολουθεῖ τὸ ἀπὸ μακροῦ συνεχιζόμενον ἔργον του. Ἀλλὰ καὶ τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης ἐπεσκέφθη, ἥτις εὐτυχῶς ὑπέστη ἐλαφρὰς μόνον ζημίας. Ἡ Ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐπεσκέφθη ἐπίσης τὸν Ἀρμένιον Πατριάρχην, ὅστις καὶ ἐδέχθη αὐτὴν λίαν φιλοφρόνως καὶ μετ' ἐκδηλώσεων εὐγνωμοσύνης, καὶ διῆλθε μίαν ἑσπέραν μετὰ τῶν ἐργαζομένων παρὰ τῷ Ἀμερικανικῷ Συμβουλίῳ τῶν Ἱεραποστολῶν. Πολυτίμων ἔτυχεν ἡ Ἀντιπροσωπεία ὑπηρεσιῶν ἀπὸ μέρους τοῦ τε Ἀγγλικανοῦ Πρωθιερέως καὶ τοῦ Γερμανοῦ Λουθηρανοῦ Πάστορος, μεγάλως δ' ἐνισχύθη ἐκ τοῦ πρόφρονος ἐνδιαφέροντος τῶν Προξενείων τῶν Χωρῶν προσελεύσεως τῶν Μελῶν αὐτῆς, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ προβλήματα, ἅτινα ἀντιμετωπίζει εἰδικῶς μὲν ἡ Σταμπούλ, γενικῶς δὲ ἡ Τουρκία.

Ἐνδιαφέρουσα συνομιλία διεξήχθη μετὰ τοῦ κ. Νομάρχου τῆς Σταμπούλ, μέσῳ τοῦ ὁποίου ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐπεκοινώνησε μετὰ τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ Τουρκικῶν Ἀρχῶν, καὶ ὅστις διεβεβαίωσεν αὐτήν, περὶ τῆς σταθερᾶς προθέσεως τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως προβῇ εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν ζημιῶν. Τὸ τοιοῦτον διεκηρύχθη τὴν ἑπομένην τῶν ταραχῶν διὰ τῶν μεγαφώνων τῶν αὐτοκινήτων τῆς Ἀστυνομίας, ὡς καὶ διὰ τῶν ἐπισήμων

λόγων τοῦ τε κ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, τῶν ἐκφωνηθέντων κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Μ. Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Νομάρχης εἶπεν, ὅτι ὁ Πρωθυπουργὸς ἐπρόκειτο, ὅπως λίαν συντόμως ἐπισκεφθῇ τὴν Σταμπούλ, ἵνα ἀσχοληθῇ περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ζημιῶν καὶ τῶν παρασχεθησομένων ἀποζημιώσεων. Τὰ Μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας ἐδήλωσαν τῷ κ. κ. Νομάρχῃ, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι βαθὺ τρέφουσιν ἐνδιαφέρον περὶ μιᾶς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῶν ζημιῶν καὶ ὅπως γένηται τὸ πᾶν διὰ τὴν παροχὴν διαβεβαιώσεων περὶ ἀσφαλείας καὶ εὐημερίας τῶν Μειονοτήτων.

Δύο μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας ἐπεσκέφθησαν τοὺς ἰθύνοντας τῆς Ἐρυθρᾶς Ἡμισελήνου, ἐν τέλει δ' ἔσχεν ἡ Ἀντιπροσωπεία τὴν εὐχάριστον εὐκαιρίαν, ὅπως διαπιστώσῃ τὸ ἀξιοθαύμαστον ἔργον ὑπὲρ τῶν προσφύγων, τὸ ἐπιτελούμενον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς Δ)ίδος Τζοὺν Στώλλ, ἐν τῇ ἰδιότητι αὐτῆς ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Σταμπούλ.

2.— ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ ΕΠΑΦΑΙ : Πρόδηλον τυγχάνει, ὅτι ἡ κατάστασις πρόκειται νὰ ἀντιμετωπισθῇ κατὰ τρόπον ρεαλιστικὸν καὶ ὅτι ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις δέον, ὅπως ἐνεργήσῃ ταχέως. Πράγματι, τόσον διὰ τὰς ἀπ' εὐθείας ἤδη γενομένας ἐπισήμους δηλώσεις, ὅσον καὶ μέσῳ τοῦ Νομάρχου Σταμπούλ, ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ὑπεσχέθη τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ζημιῶν. Ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ λοιποὶ Ἐκκλησιαστικοὶ Ἀρχηγοὶ ἐξέφρασαν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει ἀναλάβει τοῦτο, ἐκπληροῦσα τὰ ὑπεσχημένα ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Ναοὺς καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν οἰκιῶν καὶ καταστημάτων. Ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ τῶν σχετικῶν σχεδίων ἀναποφεύκτως θέλει ἀπαιτήσει χρόνον, ἀλλ' εἶναι λίαν σημαντικὴ ἡ ἐκ μέρους τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως λῆψις τοιούτων ἀμέσων πρακτικῶν μέτρων, ὥστε αὕτη νὰ πείσῃ πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅτι ἐπιθυμεῖ τὴν ἐκπλήρωσιν πασῶν τῶν ὑπ' αὐτῆς δοθεισῶν ὑποσχέσεων. Μόνον οὕτω θέλει ἐπιτευχθῇ ἡ συμφιλίωσις καὶ ἀποκατάστασις σχέσεων καὶ πραγμάτων. Τοιαύτη ἐκδήλωσις τῆς στερρᾶς προθέσεως τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἱκανὴ νὰ δώσῃ διαβεβαίωσιν εἰς τὰς Μειονότητας, ὡς πρὸς τὴν μελλοντικὴν αὐτῶν ἀσφάλειαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἄμεσος καὶ ἐπιτακτικὴ τυγχάνει ἡ ἀνάγκη ἐφοδιασμοῦ τῶν οἰκιῶν τῶν παθόντων, διὰ τῶν ἀπαραιτήτων χρειωδῶν, καὶ προστασίας αὐτῶν ἐναντίον τοῦ ἐπερχομένου χειμῶνος.

Ἐπείγουσα ἐνίσχυσίς τις παρεσχέθη ἤδη διὰ τὰ Συσσίτια, τόσον

μέσῳ τοῦ Τμήματος Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας καὶ Ὑπηρεσίας τῶν Προσφύγων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ὅσον καὶ τῆς Τουρκικῆς Ἐρυθρᾶς Ἡμισελήνου, ἤδη δὲ ἀποστέλλεται καὶ ἄλλη βοήθεια. Ἡ τοιαύτη ὅμως βοήθεια ὑπῆρξε σταγὼν ἐν τῷ ὠκεανῷ.

Ἄνω τῶν 1000 κατοικιῶν δὲν ἔχουσι θύρας καὶ ὑαλοπίνακας, πλεῖσται στεροῦνται καλυμμάτων, ὁ δὲ χειμὼν εἶναι λίαν ἐγγύς. Πολλοὶ στεροῦνται ἄλλων φορεμάτων, ἐκτὸς ἐκείνων τὰ ὁποῖα φέρουν, καὶ παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι τὰ Συσσίτια παρέχουσιν εἰς πολλοὺς θερμὴν τροφὴν ἅπαξ τῆς ἡμέρας, εἶναι ἀνάγκη, ὅπως παρασχεθῶσιν εἰς ὅλους τὰ μέσα, ἵνα τὸ ταχύτερον δυνατὸν ἐγκατασταθῶσιν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν, προφυλαττόμενοι ἀπὸ τὰς καιρικὰς μεταβολὰς καὶ δυνάμενοι νὰ διαθέτωσι τὰ χρειώδη διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ φαγητοῦ αὐτῶν σκεύη.

Ἡμεῖς, οἱ ἀποτελοῦντες τὰ Μέλη τῆς Ἀποστολῆς Ἀδελφωσύνης ἐθεωρήσαμεν ἰδιαίτερον προνόμιον τὴν εἰς ἡμᾶς ἀνάθεσιν τῆς ἀποστολῆς ταύτης τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου πρὸς τοὺς ἐν Σταμποὺλ Χριστιανούς, κατὰ τὴν τραγικὴν ταύτην ὥραν τῆς μακραίωνος αὐτῶν ἱστορίας.

Τρέφομεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἀποτέλεσμα τῆς ἐπισκέψεως τῆς ἀποστολῆς ταύτης Ἀδελφωσύνης ὑπῆρξε νὰ φέρωμεν παρηγορίαν, θάρρος καὶ ἐνίσχυσιν τῇ ἐν Σταμποὺλ Ἐκκλησίᾳ, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν ἐμφύτευσιν βαθύτερον τῆς ἰδέας τῆς Οἰκουμενικῆς Ἀδελφωσύνης. Πιστεύομεν, ὅτι ἠδυνήθημεν νὰ διαβεβαιώσωμεν τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Σταμπούλ, ὅτι οἱ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἀδελφοὶ αὐτῶν βαστάζουσι μέρος τοῦ φορτίου αὐτῶν, ἀναπληροῦντες οὕτω τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ὑφίστατο τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἤθελε παραστῇ ἡ ἀνάγκη πρὸς δημιουργίαν αὐτοῦ, διὰ μίαν τοιαύτην περίστασιν, ὡς ἡ παροῦσα. Ἀλλὰ βεβαίως τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον ὑφίσταται, καὶ ἡ τραγικὴ αὕτη στιγμὴ ἀπεδείχθη ὡς ἀναπόδραστος εὐκαιρία πρὸς διακήρυξιν ἐνώπιον τοῦ κόσμου τῆς ἀληθείας, περὶ τῆς συνδεούσης τὰς Ἐκκλησίας πρὸς ἀλλήλας, ἐν ἀδελφικῷ συνδέσμῳ, ἀγάπης.

Γενεύη, 16 Νοεμβρίου 1955

Ἐπίσκοπος Μάμσμπουρυ
ΑΙΒΟΡ ΓΟΥΩΤΚΙΝΣ
Αἰδ. ΚΑΡΟΛΟΣ ΒΕΣΤΦΑΛ
Αἰδ. ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ ΧΑΡΝΤΥ
Αἰδ. ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΤΩΜΠΑΪΑΣ
Αἰδ. ΡΑΫΜΟΝΔΟΣ ΜΑΞΓΟΥΕΛΛΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

✝ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ, ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ, ΕΛΕΟΣ, ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΤΕΧΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Χάριτι θείᾳ, ἐφθάσαμεν, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, καὶ ἐφέτος εἰς τὸ ἱερὸν Σπήλαιον, ἵνα καὶ πάλιν ἴδωμεν καὶ προσκυνήσωμεν τὸν προαιώνιον Θεόν, τὸν Θεὸν τοῦ ἐλέους, τῆς ἀγάπης καὶ τῶν οἰκτιρμῶν, μορφὴν δούλου λαβόντα, πρὸς σωτηρίαν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.

Ὄντως τραχεῖα καὶ ἐπίπονος ὑπῆρξεν ἡ ὁδὸς ἡμῶν, καὶ ὡς διὰ νυκτὸς καὶ σκότους ἡ πορεία. Ἀλλ' ὡδήγησεν ἡμᾶς θαυμαστῶς ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπαντημάτων τῆς ὁδοῦ.

Καὶ νῦν τὰς ἀκοὰς ἡμῶν παρηγορεῖ καὶ τὰς συντετριμμένας καρδίας τονώνει ὁ ἀπόκοσμος ὕμνος τῆς ἀγγελικῆς στρατιᾶς, ψαλλούσης τὸ μέγα τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστήριον, τὴν ἀνόρθωσιν τῶν κατερραγμένων, τὴν ἐπικράτησιν τῆς δικαιοσύνης καὶ τὴν ἀποκατάστασιν εἰρήνης μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, εὐδοκίας δὲ τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους· ὁ ὕμνος ὁ γλυκὺς καὶ παρήγορος, ὁ γλυκύτερος πάντων, ἐξ ὅσων ποτὲ ἠκούσθησαν ὑπὸ τὸν οὐρανόν, καθόσον ἀνταποκρίνεται εἰς συναίσθημα βαθύτατα ἐρριζωμένον ἐν τῇ θεοειδεῖ τοῦ ἀνθρώπου φύσει, τὸ συναίσθημα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς φιλαλληλίας καὶ τῆς ἀγαθῆς πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους διαθέσεως.

Γενεὰς ὅλας διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐλίκνισεν ὁ οὐράνιος οὗτος ὕμνος, ἀπηχῶν ὥς τις ἀψευδὴς θεία ἐπαγγελία περὶ ὑγιεστέρας καὶ κρείττονος καταστάσεως τῆς ἀνθρωπότητος, περὶ ἀπαλείψεως τοῦ μίσους καὶ τῆς ἔχθρας καὶ συναδελφώσεως τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν, ἑδραζομένης ἐπὶ

τῶν ὑψηλῶν καὶ ὑγιῶν ἀρχῶν τῆς ἰσοτιμίας, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαίας κατανομῆς τῶν ἀγαθῶν.

Ἰδιαιτέρως ὅμως πολλὰ ὁ ὕμνος οὗτος ὁμιλεῖ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχάς, τεταραγμένας καὶ κλινούσας πρὸς τὴν γῆν, κατὰ τοὺς τελευταίους καιρούς, καθ' οὓς ἡ ὀδύνη βαρέως πιέζει πάντας. Ἡ πατρικὴ ἡμῶν καρδία αἱμάσσει, ἀναλογιζομένων τὰς βαρείας συνθήκας πάντων ὑμῶν, καὶ πρωτίστως τῶν βαρύτερον δοκιμασθέντων Χριστιανῶν τῆς Πόλεως καὶ τοῦ Καταστένου, εὑρισκομένων ἤδη ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπήρειαν τοῦ ἐπελθόντος χειμῶνος.

Ἀλλ' αἱ δοκιμασίαι ἀποτελοῦσι τὴν μοῖραν τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς ὁ Κύριος ὑπόδειγμα δέδωκεν ἡμῖν, δοκιμασθείς, ἀπὸ τῶν πρώτων ἑβδομάδων τῆς γεννήσεως Αὐτοῦ, μέχρι τοῦ σταυροῦ.

Ὑπόδειγμα ὁμοίως ἔχομεν, τέκνα, τοὺς Προφήτας, τοὺς Μάρτυρας, τοὺς Ἁγίους Πάντας, οἵτινες διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο ἀντιξοότητας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, διὰ τῆς πίστεως μαρτυρηθέντες. Ἡνωτίζοντο γὰρ ἀδιακόπως τῆς προτροπῆς τοῦ Κυρίου : «Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία. Πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.»

Ἰσχύσατε, λοιπόν, χεῖρες ἀνειμέναι καὶ γόνατα παραλελυμένα. Παρακαλέσατε καὶ εἴπατε τοῖς ὀλιγοψύχοις τῇ διανοίᾳ : Ἰσχύσατε καὶ μὴ φοβεῖσθε, ὅτι Σωτὴρ ἐγεννήθη ἡμῖν ἐν πόλει Δαυΐδ, μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ἀγαπῶν δικαιοσύνην καὶ μισῶν ἀνομίαν.

Ἀποκατασταθήσονται τὰ πάντα. Οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ καὶ τὰ Ἁγιάσματα θέλουσιν ἀνεγερθῆ. Καὶ ἡ ζωὴ θὰ ἐπαναλάβῃ τὸν ροῦν αὐτῆς, ἐντὸς τῶν πλαισίων καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων. Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, αἰσθανομένη ὑμᾶς πέριξ ἑαυτῆς, πιστοὺς καὶ ἀφωσιωμένους, μεριμνᾷ καὶ παρακολουθεῖ ὑμᾶς ἀγρύπνως.

Ἀλλ' εἶναι καὶ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν καθῆκον, ὅπως συντελέσωμεν εἰς ταῦτα, καθαροῖς ὄμμασι καὶ ἁγναῖς πράξεσιν ὑποδεχόμενοι τὸν Γεννηθέντα Χριστόν. Εἴδομεν θαυ-

μαστὴν τὴν ἐπάνοδον ὑμῶν εἰς τὰς ἐργασίας. Συνεκινήθημεν βαθύτατα ἐκ τῆς ἀλληλεγγύης ὑμῶν πρὸς τοὺς ἀπόρους ἀδελφούς. Ἡ ἀγαθοεργία, πρωτεύουσα τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν Ὁμογενείας ἀρετή, ἀποτελεῖ, εὐτυχῶς, δύναμιν καὶ κόσμον τῆς κοινωνίας ἡμῶν. Διὸ καὶ ἐσμὲν βέβαιοι, ὅτι οἱ δυνάμενοι θὰ λάβωσι μετὰ προθυμίας ὑπὸ τὴν φροντίδα αὐτῶν μίαν, ἢ περισσοτέρας ἐνδεεῖς οἰκογενείας, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο, ἰδιαιτέρως δὲ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν Ἁγίων Ἑορτῶν, ὑπ' ὄψει ἔχοντες, ὅτι ἡ ὑπὸ τὰς παρούσας περιστάσεις ὑπὸ οἱανδήποτε μορφὴν ἀσκουμένη εὐποιΐα εἶναι δῶρον πολύτιμον πρὸς τὸν Γεννηθέντα Σωτῆρα Χριστόν, πολυτιμότερον καὶ τοῦ χρυσοῦ, τοῦ λιβάνου καὶ τῆς σμύρνης τῶν ποτε ὑπὸ τῶν ἐξ ἀνατολῶν Μάγων Αὐτῷ προσκομισθέντων.

Ταῦτα, ἐν ἀγάπῃ πατρικῇ, ἀπευθύνοντες ὑμῖν, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ ἐπιπόθητα, ἐπὶ τῇ παρούσῃ μεγάλῃ καὶ ἁγίᾳ Ἑορτῇ, καὶ ἐγκαρδίως πάντας ἐπ' αὐτῇ τε καὶ ἐπὶ τῷ ἐπιτέλλοντι νέῳ σωτηρίῳ ἐνιαυτῷ προσαγορεύοντες, εὐχόμεθα, ὅπως ἐν ὑγείᾳ καὶ ψυχικῇ γαλήνῃ, ἅμα δὲ καὶ πλήρει ἐμπιστοσύνῃ, διέλθητε ταύτας μετὰ τῶν οἰκογενειῶν ὑμῶν, αἰνοῦντες καὶ δοξολογοῦντες, ὅπου δυνατὸν ἕκαστος, τὸν Πανάγαθον Θεόν, διὰ τὴν εὐλογίαν τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ τὰς ἀπείρους πρὸς τὸν ἄνθρωπον Αὐτοῦ δωρεάς.

Ἡ χάρις τοῦ ἐν Βηθλεὲμ Γεννηθέντος κατὰ σάρκα Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐλογίᾳ, εἴη μεθ' ὑμῶν καὶ τῶν οἴκων ὑμῶν, τὸ δὲ ἔλεος Αὐτοῦ προφθάνοι ὑμᾶς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν.

Χριστούγεννα τοῦ 1955

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΩΝ : ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Ἀποστολὴ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου εἰς Θεσσαλονίκην.

Ἀποφάσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῇ 22ᾳ Ὀκτωβρίου ἀνεχώρησε σιδηροδρομικῶς εἰς Θεσσαλονίκην, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος, ἵνα ὑπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ ὡς Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου ἐξετάσῃ ὡρισμένα ζητήματα τῆς ἐν Χαλκιδικῇ Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας.

Τῇ Α. Σεβασμιότητι ἀνετέθη ὡσαύτως ὅπως, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος καὶ Κασσανδρείας κ. Καλλινίκου ὑποδεχθῶσι καὶ συνοδεύσωσιν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει τὸν ἐκεῖ ἐπὶ προσκυνήσει μεταβάντα Μακαριώτατον Πατριάρχην Σερβίας κ. Βικέντιον.

Ἐπίσκοπος Μελίτης.

Ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Μελίτης κ. Ἰάκωβος, Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῇ ἐν Γενεύῃ Κεντρικῇ Ἕδρᾳ τοῦ Παγκ. Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπανελθὼν τῇ 8ῃ Σεπτεμβρίου ἐξ Ἴμβρου, ἔνθα εἶχε μεταβῇ ἐπὶ τῇ ἀσθενείᾳ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημησάσης ἀειμνήστου μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας, ὑπέβαλε τὰ σέβη αὐτοῦ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ ἐδέχθη τὴν βαθεῖαν Πατριαρχικὴν συμπάθειαν.

Φιλοξενηθεὶς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἀνεχώρησε τῇ 16ῃ ἰδίου, ἀεροπορικῶς εἰς Γενεύην.

Πατριαρχικὴ συμπάθεια ἐπὶ τῇ ἀσθενείᾳ τοῦ Προέδρου Ἀϊζεγχάουερ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἅμα τῇ πληροφορίᾳ, ὅτι ὁ Ἐξοχ. Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς Στρατηγὸς Ντουάϊτ Ἀϊζεγχάουερ ὑπέστη καρδιακὴν κρίσιν καὶ νοσηλεύεται ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τοῦ Ντένβερ, ἀπέστειλε θερμὸν τηλεγράφημα πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ καὶ συγχρόνως ἀνέθηκε τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβῳ, ὅπως ἐπισκεφθῇ τὸν κ. Ρίτσαρντ, Γεν. Πρόξενον τῆς Ἀμερικῆς ἐνταῦθα, καὶ ἐκφράσῃ τὴν βαθεῖαν συμπάθειαν καὶ τὰς εὐχὰς Αὐτοῦ, ὑπὲρ ταχείας καὶ πλήρους ἀναρρώσεως τοῦ ὑψηλοῦ ἀσθενοῦς.

Ἡ Ἑορτὴ τῆς Δημοκρατίας.

Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς 32ας ἐπετείου ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας ἐν τῇ Χώρᾳ ἀπεστάλησαν τοῖς Ἐξοχωτάτοις κ.κ. Προέδρῳ τῆς Δημοκρατίας κ. Τζελὰλ Μπαγιάρ, Προέ-

δρῳ τῆς Μ. Ἐθνοσυνελεύσεως Ρεφὶκ Κοραλτάν, Πρωθυπουργῷ Ἀδνὰν Μενδερές, Ὑπουργῷ Ἐσωτερικῶν Ἐτὲμ Μεντερές, καὶ τῷ Ὑπουργῷ Παιδείας Τζελὰλ Γιαρντιμτζῆ τὰ εἰθισμένα συγχαρητήρια τηλεγραφήματα εἰς ἃ ἐλήφθησαν αἱ προσήκουσαι ἀπαντήσεις.

Χειροτονία Ἱερέων ἐν τῇ Ἁγιωτάτη Ἀρχιεπισκοπῇ.

— Ἐπὶ σχετικῇ αἰτήσει τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ὑψωμαθείων, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς Διάκονον καὶ Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Παναγιώτου Θεοδωρίδου, Διευθυντοῦ τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης, προοριζομένου διὰ τὴν χηρεύουσαν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ὡς ἄνω Κοινότητος.

— Εἰσηγήσει τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Παμφίλου κ. Γερασίμου, Ἡγουμένου τῆς Ἱ. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς Διάκονον καὶ Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ Δοκίμου τῆς ὡς ἄνω Ἱ. Μονῆς κ. Εὐαγγέλου Μαστοράκη, προοριζομένου διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας αὐτῆς.

Τὸ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν συνελθὸν Δέκατον Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον.

Ἀπὸ 15—21 παρελθόντος μηνὸς Σεπτεμβρίου συνῆλθεν ἐν τῇ Πόλει ἡμῶν τὸ 10ον Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον.

Τὴν 19ην Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ., ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 2αν μ.μ., ὅμιλος 50 περίπου Βυζαντινολόγων, ἐπεσκέφθη τὰ Πατριαρχεῖα, γενόμενος δεκτὸς μετὰ τιμῶν, μετὰ δὲ τὸ προσκύνημα ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, παρὰ τοῦ Πατριάρχου, μετ' ἐγκαρδιότητος, παρουσίᾳ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως καὶ Φιλαδελφείας.

Ἀπὸ μέρους αὐτῶν προσεφώνησαν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα οἱ κ.κ. Ἀνρὺ Γκρεγκουάρ, Π. Ἰωάννου, Φ. Ντόλγκερ, Φ. Χάλκιν, Α. Τζιανέλλι, Λ. Μπίρχλελ, Ι. Ἀγχάουζερ, Ι. Ντάουθερ καὶ ἡ κ. Χίλδεγκαρδ Σιέδερ, ἐκφράσαντες τὴν συμπάθειαν ἑαυτῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ἱδρυμάτων, τὰ ὁποῖα ἀντεπροσώπευον, ἐπὶ τῇ δοκιμασίᾳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁμογενείας καὶ ἐκδηλώσαντες τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῶν ἐκ τῆς συγκλήσεως τοῦ Ι΄. Βυζαντινολογικοῦ Συνεδρίου ἐν τῇ ἱστορικῇ ταύτῃ πόλει, ἑστίᾳ, κοιτίδι, ἕδρᾳ καὶ θεματοφύλακι ἑνὸς μεγάλου πολιτισμοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ λαμπρότης καὶ ἡ κοσμοϊστορικὴ σημασία ὁσημέραι καὶ περισσότερον ἀναδεικνύεται. Ὁ κ. Ἀνρὺ Γκρεγκουὰρ ἐξέφρασε μάλιστα τὴν εὐχήν, ὅπως ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἱδρυθῇ Μόνιμον Ἰνστιτοῦτον Βυζαντινῶν καὶ Ἀνατολικῶν Σπουδῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξέφρασε πρὸς τοὺς κ. κ. Βυζαντινολόγους πολλὴν τὴν χαρὰν διὰ τὴν ἐν τῇ πόλει ἡμῶν σύγκλησιν τοῦ Συνεδρίου, καὶ εὐχαριστίας, τόσον διὰ τὴν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον προσέλευσιν αὐτῶν, ὅσον καὶ διὰ τοὺς λόγους συμπαθείας, καὶ συνεχάρη διὰ τὴν σκέψιν, ὅπως ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, ἰδεώδει τόπῳ Βυζαντινῶν καὶ Ἀνατολικῶν Σπουδῶν, ἱδρυθῇ μόνιμον τοιοῦτον Ἰνστιτοῦτον.

Ἐν τέλει παρεκάλεσεν αὐτούς, ὅπως ἐπιστρέφοντες εἰς τὰς Χώρας αὐτῶν, διαβιβάσωσι τὰς ἀδελφικὰς προσρήσεις εἰς τὰς Ἐκκλησίας αὐτῶν, θερ-

μὰς εὐχὰς εἰς τὰ Ἱδρύματα καὶ τὰς οἰκογενείας αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι, μὲ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Σεβ. Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν, αἱ ζημίαι θὰ ἀποκατασταθοῦν.

Εἶτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρουσίασεν εἰς τοὺς Συνέδρους τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου, ὅστις ὡμίλησε πρὸς αὐτούς.

Ἀκολούθως προσεφέρθησαν ἀναψυκτικὰ πρὸς τοὺς Συνέδρους, οἵτινες ἀποχαιρετήσαντες τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἀνεχώρησαν προπεμφέντες μετὰ τῶν αὐτῶν τιμῶν.

Δωρεὰ Μεγάλου Ἐκκλησιάρχου.

Ὁ Πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Γεράσιμος, ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ φιλογενεῖ διαθέσει καὶ ἀγάπῃ πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ ἀγαθοῦ, ἐδωρήσατο εἰς τὸ Ἰωακείμειον Παρθεναγωγεῖον τὸ ἐν Χαλκηδόνι ἰδιόκτητον αὐτοῦ διαμέρισμα.

Τῇ Α. Πανοσιολογιότητι ἐξεφράσθη ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Πιττακίου.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κρήτης.

Εἰσηγήσει τῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινε, μετά τινας τροποποιήσεις, τὸ καταρτισθὲν ἀποφάσει τῆς ΜΕ΄ Ἐπαρχιακῆς Συνόδου νέον Καταστατικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κρήτης, τοῦθ' ὅπερ ἀνεκοινώθη διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Κρήτης κ. Εὐγενίῳ.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Ἐκλογὴ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 11ης Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., ἐνέκρινε πρότασιν τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Μιχαήλ, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν παρ' αὐτῷ Ἐπισκοπικῶν στελεχῶν ψήφων δὲ κανονικῶν γενομένων ἐξελέγη Ἐπίσκοπος Τροπαίου ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Πολύευκτος Φινφίνης τέως Ἱερατικῶς Προϊστάμενος Ἁγίου Φραγκίσκου Καλιφορνίας προοριζόμενος διὰ τὴν ἐξυπρέτησιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐπισκοπικῆς περιφερείας Πίτσμπουργκ Πα.

Ἡ ὡς ἄνω ἐκλογὴ ἀνηγγέλθη τηλεγραφικῶς τῷ τε Σεβ. Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀμερικῆς καὶ τῷ Θεοφιλ. Ἐψηφισμένῳ Τροπαίου, οἵτινες ἀπήντησαν ἐκφράζοντες τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς εὐχαριστίας αὐτῶν.

Ἡ εἰς Ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Τροπαίου ἐγένετο τῇ 3ῃ Ὀκτωβρίου ἐν τῷ ἐν Πίτσμπουργκ Πα. Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Μιχαὴλ καὶ τῶν Θεοφιλ. Ἐπισκόπων Εὐκαρπίας κ. Μπογδάν, Ἐλαίας κ. Ἀθηναγόρου καὶ Ναζιανζοῦ κ. Ἰεζεκιήλ.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱ. Σύνοδος ἐν τῇ συνεκτιμήσει τῆς ἐν καιρῷ γενομένης προτάσεως τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρου περὶ ἐκλογῆς καὶ ἑτέρου παρ' αὐτῷ βοηθοῦ Ἐπισκόπου πρὸς συντονισμὸν τοῦ ἔργου τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῶν ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Γερμανίᾳ Ὀρθοδόξων Κοινοτήτων ἐνέκρινε τὴν ἐκλογὴν καὶ ἑτέρου Βοηθοῦ παρὰ τῇ Α. Σεβασμιότητι Ἐπισκόπου.

Οὕτω ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἐξελέγη Ἐπίσκοπος Θερμῶν ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Τσίτερ τέως ἱερατικῶς Προϊστάμενος Ἁγίας Τριάδος Βιέννης προοριζόμενος

ἵνα ἐξυπηρετήσῃ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν ἐν Κεντρώᾳ Εὐρώπῃ Χριστιανῶν ἔχων ὡς Κέντρον τῆς Ἐπισκοπῆς αὐτοῦ τὴν Βιέννην.

Ἡ ὡς ἄνω ἐκλογὴ ἀνηγγέλθη τηλεγραφικῶς τῷ τε Σεβ. Ἀρχιεπισκόπῳ Θυατείρων καὶ τῷ ἐψηφισμένῳ Ἐπισκόπῳ Θερμῶν κ. Χρυσοστόμῳ οἵτινες καὶ ἀπήντησαν ἐκφράζοντες τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς εὐχαριστίας αὐτῶν.

Ἡ εἰς Ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ Ἐπισκόπου Θερμῶν κ. Χρυσοστόμου ἐτελέσθη τῇ Κυριακῇ 6ῃ Νοεμβρίου ἐν τῷ ἐν Βιέννῃ Ι. Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος ὑπὸ τῶν Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρου, τῶν Μητροπολιτῶν Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσοστόμου, Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου, καὶ τῶν Θεοφιλ. Ἐπισκόπων Ρηγίου κ. Μελετίου καὶ Μελίτης κ. Ἰακώβου.

Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Κοινότης Βιέννης.

Εἰς τὴν διὰ τῆς εἰς Ἐπίσκοπον προαγωγῆς τοῦ ἐφημερίου τῆς Κοινότητος Βιέννης Ἀρχιμ. κ. Χρυσοστόμου Τσίτερ κενωθεῖσαν θέσιν, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρας, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν οὗτινος ὑπάγεται ἡ ὡς ἄνω Κοινότης, διώρισε τὸν Διάκονον κ. Τιμόθεον Κοντομέρκον, ἐκ τῶν ἀποφοίτων τοῦ παρόντος ἔτους τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

Ὁ διαληφθείς, τῇ 2ᾳ τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰκονίου κ. Ἰακώβου εἰς Πρεσβύτερον, ἀπονεμηθέντος αὐτῷ καὶ τοῦ ὀφφικίου τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

Ὁ ὡς ἄνω Κληρικός, ὅστις προτίθεται ἵνα μετεκπαιδευθῇ ἐν Βιέννῃ, ἀνεχώρησε σιδηροδρομικῶς τῇ 22ᾳ Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ θέσιν.

Ἡ ἐν Μάλτᾳ Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Κοινότης.

Εἰς τὴν χηρεύουσαν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ἐν Μάλτᾳ Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρας διώρισε τὸν ἐκ τῶν ἐφετεινῶν ἀποφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Νικόλαον Ἀναγνώστου, ὅστις ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰκονίου κ. Ἰακώβου τὴν μὲν 21ην Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. εἰς Διάκονον, τὴν δὲ 25ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς εἰς Πρεσβύτερον. Ὁ χειροτονηθείς, ὅστις ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον ὠνομάσθη Νικόδημος, ἀνεχώρησεν ἀτμοπλοϊκῶς τῇ 27ῃ Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ., μεταβαίνων εἰς τὴν ἐν Μάλτᾳ νέαν αὐτοῦ θέσιν.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Σύναξις Μητροπολιτῶν.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ ἀγαστῇ αὐτοῦ μερίμνῃ ὑπὲρ τῆς ὅσον οἷόν τε ἐπὶ τὰ κρείττω προαγωγῆς τῶν ἐν Δωδεκαννήσῳ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων διεβίβασεν ἐντολὴν διὰ τοῦ ἐν καιρῷ ἀποσταλέντος Ἐκπροσώπου αὐτοῦ, Σεβ. Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου, ὅπως κατόπιν μελέτης τῶν ἐπὶ μέρους ζητημάτων, οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Δωδεκαννήσου συνερχόμενοι εἰς σύσκεψιν λάβωσι τὰς καταλλήλους ἐφ'

ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀπασχολούντων τὰς Ἐπαρχίας αὐτῶν ζητημάτων ἀποφάσεις.

***

Κατὰ τὰ ὡς ἄνω ἡ Σύναξις τῆς ἐν Δωδεκαννήσῳ Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου ἔλαβε χώραν τῇ 27ῃ π.μ. Μαΐου ἐν τῇ ἐν Πάτμῳ Ἱ. Μονῇ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου μελετήσασα τὰς εἰσηγήσεις τῶν ἐπὶ μέρους ἐπιτροπῶν μελέτης ἔλαβε τὰς ἀναλόγους ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου ἀποφάσεις ἃς καὶ ὑπέβαλε διὰ σχετικῆς ἐκθέσεως τοῦ Προέδρου αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Σπυρίδωνος τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ πρὸς ἔγκρισιν.

Τὰ ὡς ἄνω Πρακτικὰ καὶ αἱ ἐκθέσεις ἀναγνωσθεῖσαι συνοδικῶς παρεπέμφθησαν τῇ Κανονικῇ Ἐπιτροπῇ πρὸς μελέτην καὶ εἰσήγησιν.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ρόδου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων διὰ γράμματος αὐτοῦ ὑπέβαλε τὰς ἐν καιρῷ ζητηθείσας στατιστικὰς περὶ τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ἱ. Ναῶν καὶ ἱδρυμάτων, πληροφορίας.

Ἅγιον Ὄρος.

Ἄδειαι μεταβάσεως εἰς Ἅγιον Ὄρος.

Κατόπιν ὑποβολῆς σχετικῶν αἰτήσεων, παρεσχέθη συνοδικῶς ἡ ἄδεια πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους τοῖς κάτωθι :

— Τῷ Ἀρμενίῳ Ἐπισκόπῳ Καλιφορνίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Θεοφιλ. κ. Σνὼρκ Καλουστιάν.

— Τοῖς Ρωμαιοκαθολικοῖς Ἱερεῦσι Πανοσιολ. κ.κ. Εἰρηναίῳ Ντούνς, Θωμᾷ Νίγκλ, Ἰωάννῃ Νταρρουζὲς καὶ Ἀντωνίῳ Γουέντζερ.

— Τοῖς Ρωμαιοκαθολικοῖς Μοναχοῖς κ.κ. Βερνάρδῳ Λοῦδγκερ καὶ Χρυσοστόμῳ Δόαμ.

— Τῷ Ἀγγλικανῷ Ἱερεῖ κ. Καρόλῳ Φάρνεβαλ.

— Τῷ Εὐαγγελικῷ Πάστορι κ. Καρόλῳ Μπίσκαμπ.

— Τοῖς κ.κ. Ἰωάννῃ Πλάττε καὶ Ἰωσὴφ Ἀλμπίγκερ Θεολόγοις καὶ Παύλῳ Βάλτερ, διδασκάλῳ ἐκ Γερμανίας.

— Τῷ κ. Φρὰντζ Σνάϊντερ, φοιτητῇ Θεολογίας καὶ ἀρχαιολογίας ἐκ Γερμανίας καὶ τῷ κ. Τζὰκ Ρέϊμος ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Προξενείου τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν.

Ἡ ἐν Πάτμῳ Ἱ. Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Πάτμῳ Ἱ.Β. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου διὰ γράμματος αὐτοῦ, ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἐπὶ τῇ λήξει τῆς διετοῦς ἡγουμενικῆς αὐτοῦ περιόδου, οἱ κατὰ τὸν οἰκεῖον Κανονισμὸν ἔχοντες δικαίωμα ψήφου ἀδελφοὶ τῆς Ἱ. Μονῆς, συνελθόντες ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πανοσιολ. Προηγουμένου κ. Συμεὼν Ρεβίδη, προῆλθον εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς μὴ διεξαγωγῆς νέων ἀρχαιρεσιῶν, ἀλλὰ τῆς παρατάσεως ἐπὶ μίαν εἰσέτι διετίαν τῆς ἡγουμενικῆς περιόδου τοῦ ὡς ἄνω Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Τοῦ γράμματος τούτου ἀναγνωσθέντος συνοδικῶς, ἐνεκρίθη ἵνα γένωνται τὰ νενομισμένα ἀπαντητικὰ γράμματα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΣΙΑΣ

Ἐπίσκεψις Ρώσσων Κληρικῶν εἰς Ἀγγλίαν.

Κατόπιν προσκλήσεως τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Πρεσβυτεριανῆς Ἐκκλησίας, ἀντιπροσωπεία ἐκ Κληρικῶν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μὶνσκ κ. Πιτιρίν, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰουλίου, μετέβη εἰς τὴν Μ. Βρεττανίαν καὶ ἐπεσκέφθη πρῶτον μὲν τὴν ἐν Σκωτίᾳ Πρεσβυτεριανὴν Ἐκκλησίαν παρ' ἧς ἐφιλοξενήθη ἐπί τινας ἡμέρας, εἶτα δὲ μεταβᾶσα εἰς Λονδῖνον ἐπεσκέφθη τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας κ. Τζώφφρεϋ, παρ' ᾧ ἔτυχεν ὀλιγοημέρου ἐγκαρδίου φιλοξενίας. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἐπίσκεψιν συνεζητήθη καθ' ὑπαρχούσας πληροφορίας, καὶ τὸ ζήτημα μελλοντικῆς ἐπαφῆς ἀντιπροσώπων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν Ὀρθοδόξου Ρωσσικῆς καὶ Ἀγγλικανικῆς πρὸς διεξαγωγὴν διαπραγτεύσεων ἐπὶ τῶν θεμάτων ἀναγνωρίσεως τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν καὶ τὸ δυνατὸν τῆς ἐπιτεύξεως μυστηριακῆς κοινωνίας μεταξὺ τῶν δύο ὡς ἄνω Ἐκκλησιῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Σερβίας κ. Βικέντιος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἐγνώρισε τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι, περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., προτίθεται ἵνα μεταβῇ εἰς Ἀθήνας καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κέρκυραν, ἐν συνοδείᾳ τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Βανάτου κ. Βησσαρίωνος καὶ Βουδιμίου κ. Γερμανοῦ, Ἀρχιγραμματέως τῆς περὶ Αὐτὸν Ἱ. Συνόδου, ἑπτὰ Ἱερέων καὶ δύο Διακόνων. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ Α. Μακαριότης ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως ἐπισκεπτομένη καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, παραμείνῃ ἐν αὐτῷ ἐπί τινας ἡμέρας καὶ ἱερουργήσῃ μετὰ τῆς ἀκολουθίας Αὐτῆς ἐν τῇ Σερβικῇ Ἱ. Μονῇ τοῦ Χιλιανδαρίου.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ἀσμένως ἀνταποκριθεῖσα εἰς τὴν ὡς ἄνω ἐπιθυμίαν τῆς Α. Μακαριότητος, ἐνέκρινεν, ὅπως, εἰς ἐκδήλωσιν τῶν πρὸς Αὐτήν τε καὶ τὴν ἀδελφὴν Ὀρθόδοξον Σερβικὴν Ἐκκλησίαν αἰσθημάτων ἀγάπης καὶ τιμῆς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἰδιαιτέρα ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος, Κασσανδρείας κ. Καλλινίκου καὶ Ἰκονίου κ. Ἰακώβου Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία ὑποδεχθῇ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ συνοδεύσῃ τὴν Α. Μακαριότητα εἰς Ἅγιον Ὄρος, μεριμνήσῃ δ' ἅμα καὶ περὶ τῆς προσηκούσης τῷ ὑψηλῷ Πατριαρχικῷ Αὐτῆς ἀξιώματι, τόσον ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὅσον καὶ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ὑποδοχῆς καὶ περιποιήσεως.

Οὕτως ἡ Α. Μακαριότης, μετὰ τῆς συνοδείας Αὐτῆς, ἐπισκεφθεῖσα τῇ 24ῃ Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. τὰς Ἀθήνας καὶ εἶτα τὴν νῆσον Κέρκυραν, εἰς ἣν μετέβη ἐπιβαίνουσα τοῦ, παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διατεθέντος χάριν Αὐτῆς, ἀντιτορπιλλικοῦ «Πυρπολητής», ἀφίκετο, τῇ 5ῃ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου, εἰς Δάφνην, ἐπίνειον τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἔνθα ὑπεδέχθησαν Αὐτὴν ὁ Γεν. Διοικητὴς τοῦ Ἁγίου Ὄρους κ. Κ. Κωνσταντόπουλος μετὰ τριμελοῦς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἱ. Κοινότητος.

Τὴν Α. Μακαριότητα, μετὰ τῆς συνοδείας Αὐτῆς, ἀνελθοῦσαν εἰς Καρυάς, ἐχαιρέτησεν ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία. Ὀλίγον περαιτέρω ὑπεδέχθησαν Αὐτὴν πρὸ μὲν τοῦ Ἱ. Ναοῦ ὁ Πρωτοεπιστάτης μετ' Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἱ. Κοινότητος, πρὸ δὲ τοῦ Κοινοτικοῦ Μεγάρου οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν Ἱ. Μονῶν, ἱστάμενοι κατὰ σειράν, καὶ ἐπὶ τῶν κλιμάκων εἰς δύο στίχους παρατεταγμένοι οἱ μαθηταὶ τῆς Ἀθωνιάδος Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς μετὰ τοῦ Σχολάρχου αὐτῶν, Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ναθαναὴλ Λαυριώτου.

Ἡ Α. Μακαριότης, ἀφοῦ ἀνταπέδωκε τὸν χαιρετισμὸν εἰς πάντας, περιεβλήθη μανδύαν πρὸ τῆς εἰσόδου καὶ ἠσπάσθη τὸ Ἱ. Εὐαγγέλιον, ἡ δὲ ὅλη δὲ πομπὴ ἀνῆλθε, τῶν κωδώνων τοῦ Πρωτάτου χαρμοσύνως κρουομένων, εἰς τὴν Μ. Αἴθουσαν τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱ. Κοινότητος, ὅπου ἐψάλη Δοξολογία, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας προσεφώνησε τὸν Πατριάρχην ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, καὶ ὁ Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἱ. Μονῆς Μ. Λαύρας Πανοσ. Προηγούμενος κ. Νίκανδρος, ἀπὸ μέρους τῆς Ἱ. Κοινότητος πρὸς οὓς ἀπήντησε προσηκόντως ἡ Α. Μακαριότης, ἐν τέλει δὲ ἐψάλη ὁ πολυχρονισμὸς Αὐτῆς.

Κατὰ τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει παραμονὴν Αὐτῆς, ἡ Α. Μακαριότης ἐπεσκέφθη τὰς Ἱ. Μονὰς Βατοπεδίου, ἐν τῷ Ἀντιπροσωπείῳ τῆς ὁποίας ἡ Ἱ. Κοινότης παρέθεσεν ἐπίσημον γεῦμα, καὶ Χιλιανδαρίου, ἔνθα ἐτέλεσε τῇ 8ῃ Νοεμβρίου τὴν Θείαν Λειτουργίαν, συνιερουργησάντων Αὐτῇ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης καὶ Κασσανδρείας καὶ τῶν Θεοφιλ. Ἐπισκόπων Βανάτου καὶ Βουδιμίου, τῶν χορῶν ψαλλόντων Ἑλληνιστί.

Ἡ ὅλη ἱ. Ἀκολουθία ἐτελέσθη μετὰ πάσης ἐκκλησιαστικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ τάξεως. Ἐπηκολούθησε τὸ ἐπίσημον γεῦμα τῆς Μονῆς, καθ' ὃ ὁ ἐκ τῶν Προϊσταμένων Πανοσ. Προηγούμενος κ. Μωϋσῆς, ἤγειρε θερμὴν πρόποσιν σερβιστὶ καὶ ἑλληνιστί, ἡ δὲ Α. Μακαριότης ἀπήντησε καταλλήλως.

Τῇ Πέμπτῃ, 10ῃ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, ὁ Μακ. Πατριάρχης Βικέντιος ἐπέβη μετὰ τῆς συνοδείας Αὐτοῦ τοῦ σκάφους «Πυρπολητής», ἐπιστρέφων εἰς Θεσσαλονίκην, προπεμφθεὶς τιμητικώτατα ὑπὸ τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων, τοῦ Γεν. Διοικητοῦ Ἁγίου Ὄρους, τοῦ Διοικητοῦ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν λοιπῶν Ἀρχῶν τοῦ τόπου. Ἐκ Θεσσαλονίκης ὁ Μακ. Πατριάρχης Βικέντιος ἀνεχώρησε σιδηροδρομικῶς τῷ Σαββάτῳ, 12ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, ἐπιστρέφων εἰς Γιουγκοσλαβίαν. Ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ Θεσσαλονίκης προεπέμφθη μετὰ τῶν αὐτῶν ὡς καὶ κατὰ τὴν ἄφιξιν Αὐτοῦ τιμῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς.

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανὸς ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τηλεγραφικῶς τε καὶ διὰ γραμμάτων ὅτι ἀπὸ τῆς 7ης μέχρι τῆς 29ης Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., πρόκειται ἵνα ἡ Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία Ρουμανίας ἑορτάσῃ τρεῖς Ἐκκλησιαστικὰς Πράξεις ἤτοι α) τῆς ἑβδομηκονταετηρίδος τῆς εἰς Αὐτοκέφαλον ἀνακηρύξε-

ως ἐν ἔτει 1885 τῆς ἐν Ρουμανίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, β) τῆς ἑπταετίας ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὀρθοδοξίας τῶν ἐν Ρουμανίᾳ Ἑλληνο - Καθολικῶν καὶ γ) τῆς συναριθμήσεως ἐν τῷ Ἁγιολογίῳ τῶν ἐν τῇ εὐσεβεῖ Ὀρθοδόξῳ Ρουμανίᾳ ἀθλησάντων Ἁγίων. Ἐπὶ τῷ σημαντικῷ τούτῳ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας γεγονότι, ἡ Α. Μακαριότης προσεκάλεσε τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν ὅπως μετάσχῃ τῶν διεξαχθησομένων ἱερῶν τελετῶν καὶ πανηγύρεων.

Οὕτως ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 6ης Σεπτεμβρίου λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τοὺς μεγάλους ἱστορικοὺς δεσμοὺς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετὰ τῆς ἐν Ρουμανίᾳ Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν βαθὺν σεβασμὸν ὃν ἀείποτε τρέφει ἡ δευτέρα πρὸς τὸ πρῶτον ὡς καὶ τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἐκδηλώσεις εὐλαβείας τῶν ἐν Ρουμανίᾳ Ἐκκλησιαστικῶν ἰθυνόντων ἔναντι τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἀπεφάσισε ν' ἀντιπροσωπευθῇ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατὰ τὰς ὡς ἄνω τελετὰς ταύτας ὑπό τε τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Ἐξάρχου Δυτικῆς καὶ Κεντρώας Εὐρώπης κ. Ἀθηναγόρου καὶ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Μελίτης κ. Ἰακώβου.

Οἱ Πατριαρχικοὶ Ἀντιπρόσωποι μεταβάντες ἐγκαίρως εἰς Ρουμανίαν, ἔλαβον μέρος εἰς ὅλας τὰς τελετάς, αἵτινες ἤρχισαν τῇ Κυριακῇ 9ῃ Ὀκτωβρίου καὶ ἐπεσφραγίσθησαν τῇ 27ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός. Πλὴν τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὑπῆρχον καὶ Ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ἐκκλησιῶν Ρωσσίας, Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας. Ἡ Ρωσσικὴ Ἀντιπροσωπεία ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λένινγκραδ κ. Γρηγορίου, τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Βιλίνιε κ. Παλλαδίου καὶ τοῦ Ἱερομ. κ. Κων. Μετσάεβ, Καθηγητοῦ τῆς Συμβολικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Μόσχας. Ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἑλλάδος ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Φιλίππων κ. Χρυσοστόμου, Ἀττικῆς κ. Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἀρχιμ. κ. Παντελεήμονος Καρανικόλα. Ἡ Ἀντιπροσωπεία δὲ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ἀπετελεῖτο ἀπὸ τοὺς Ἱεράρχας Σόφιας Κύριλλον, Τυρνόβου Σωφρόνιον, τὸν Καθηγητὴν Αἰδεσ. Στέφανον Τσάγκωφ, τὸν Ἀρχιμ. Ἰωσὴφ καὶ τὸν Ἀρχιδιάκονον Βασίλειον. Πᾶσαι αἱ Ἀντιπροσωπεῖαι ἐβοηθοῦντο ἀπὸ διερμηνεῖς διορισθέντας ὑπὸ τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ. Ἡ ἐπιφυλαχθεῖσα εἰς τὰ Μέλη τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας ὑποδοχὴ καὶ αἱ παντοῖαι ἐκδηλώσεις σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καθ' ὅλας τὰς ἐπικοινωνίας, τόσον μετὰ τοῦ Προκαθημένου, τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν καὶ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ὅσον καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου Ρουμανικοῦ λαοῦ ὑπῆρξαν βαθύτατοι. Ὁ Ρουμανικὸς λαὸς ὑπεκλίνετο σταυροκοπούμενος εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς φράσεως «Σᾶς φέρομεν ὡς μοναδικὸν δῶρον, τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν θυγατέρα Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας, καθὼς καὶ τὰς Πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου, καὶ τῆς περὶ Αὐτὸν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου».

Οἱ Ἀντιπρόσωποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἔλαβον μέρος εἰς πολλὰς τελετὰς συλλειτουργήσαντες μετὰ τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας αὶ διαβιβάσαντες πολλάκις τὰς εὐλογίας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν

εὐσεβῆ Ρουμανικὸν λαόν. Ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ διὰ Ἀντιπροσωπείας συμμετοχῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὰς ἐν Βουκουρεστίῳ τελετὰς καὶ τῇ ἐπιδαψιλευθείσῃ οὕτω εὐλογίᾳ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἐν Ρουμανίᾳ θυγατέρα αὐτῆς, ἐξεφράσθη ἐπανειλημμένως ὑπὸ τοῦ Μακ. Πατριάρχου, τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ.

Ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία ἀνεχώρησε μετὰ τὰς τελετὰς μεταβᾶσα εἰς Βιέννην ἔνθα ἐτελέσθη ἡ εἰς Ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Θερμῶν κ. Χρυσοστόμου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

Χειροτονία Ἐπισκόπου.

Τῇ 25ῃ Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ., ἐτελέσθη, λίαν πανηγυρικῶς, ἐν Ὄλτεν τῆς Ἑλβετίας, ἐν τῷ ὑπερπλήθει Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπεφασίσθη ἐν ἔτει 1872 τὸ πρῶτον ἡ σύστασις ἐν Ἑλβετίᾳ ἐκκλησιαστικῶν Κοινοτήτων, ἡ εἰς Ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνόδου τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἄρτι ἐκλεγέντος Ἐπισκόπου τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ Παλαιοκαθολικῶν Σεβ. Οὔρς Κιούρυ.

Τὴν χειροτονίαν ἐτέλεσεν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Οὐτρέχτης Ρίνκελ μετ' ἄλλων Ἐπισκόπων. Παρέστησαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Κυβερνήσεων τῶν Καντονίων τῆς Ἑλβετίας καὶ αἱ πολιτικαὶ Ἀρχαὶ τοῦ τόπου, ὁ Αἰδεσ. Ρ. Μάξουελλ, ἐκπροσωπῶν τὴν Ἐπισκοπελιανὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Συνόδου καὶ τοῦ Συνοδικοῦ Συμβουλίου. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἱεροτελεστίας, διεξαχθείσης μετὰ πάσης μεγαλοπρεπείας καὶ λαμπρότητος κατὰ τὸ Δυτικὸν Καθολικὸν Τυπικόν, ἐγένετο ἡ ἐνώπιον πάντων τῶν ὡς ἄνω ἐπισήμων νενομισμένη ὁρκωμοσία τοῦ νεοχειροτονηθέντος, ὅστις τὴν αὐτὴν ἡμέραν, παρέστη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τοῦ Συνοδικοῦ Συμβουλίου, κατὰ τὴν κρατοῦσαν τάξιν, ἀναλαβὼν ἐπισήμως τὴν ἐπισκοπικὴν αὐτοῦ διακονίαν, ἤτοι τὸ ἔργον τῆς διαποιμάνσεως τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ Παλαιοκαθολικῶν.

Ἡ Α. Σεβασμιότης εἶναι ὁ τρίτος κατὰ σειρὰν Παλαιοκαθολικὸς Ἐπίσκοπος τῆς Ἑλβετίας, διαδεχθεὶς τὸν παραιτηθέντα λόγῳ γήρατος καὶ ὁρίου ἡλικίας πατέρα αὐτοῦ Σεβ. Ἀδόλφον Κιούρυ, ὅστις ἀξιοζήλως ἐμόχθησε καθ' ὅλον τὸ ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ παρόντος ἔτους διάστημα πρὸς μείζονα προσέγγισιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς καὶ Παλαιοκαθολικῆς.

Τῇ Α. Σεβασμιότητι ἀπεστάλησαν τα προσήκοντα συγχαρητήρια γράμματα.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Μητροπολίτου Σάρδεων Μιχαὴλ Κλεοβούλου, Σχολάρχου τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς : «Στοιχειώδης Χριστιανικὴ Ἠθική».

Ἔργον τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Σάρδεων Μιχαὴλ Κλεοβούλου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὴ ἐκκλησιαστικὴ φυσιογνωμία καὶ διαπρεπὴς Θεολόγος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Τὸ κείμενον τῆς Ἠθικῆς ταύτης, ἐπιμελῶς διετήρησε μέχρι σήμερον ὁ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Μεγαλοσχολίτης κ. Δ. Χρυσοβέργης, διακαῆ πόθον ἔχων, ὅπως τὸ ἔργον τοῦτο δημοσιευθῇ. Καὶ ὁ εὐγενὴς πόθος εὐγνώμονος μαθητοῦ ἐπληρώθη. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κασσανδρείας κ. Καλλίνικος ἐφρόντισε καὶ ἐπεμελήθη τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ, δαπάναις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως αὐτοῦ, τὸ μὲν ἵνα τιμήσῃ τὴν μνήμην τοῦ ἐκλεκτοῦ καὶ σοφοῦ Ἱεράρχου, τὸ δὲ ὅπως ὠφελήσῃ τὸν Ἱερὸν Κλῆρον καὶ τοὺς καλοὺς Χριστιανούς, διότι ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἠθικὴ εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς Κοινωνίας (γνώμη τοῦ Ἀριστοτέλους) ὅπως θαυμάσια προλογίζει τὴν ἔκδοσιν.

Ὁ Μιχαὴλ Κλεόβουλος ἐγεννήθη ἐν Ἀδριανουπόλει τῇ 14 Σεπτεμβρίου 1848, ἐφοίτησεν εἰς τὰ Σχολεῖα Ἀδριανουπόλεως 1856—61), ἐν τῇ Ζωσιμαίᾳ Σχολῇ Ἰωαννίνων (1862—65), ἀπεφοίτησε τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης τῷ 1869, καὶ μετὰ διδασκαλίαν ἐν Κίῳ καὶ τῇ Ἐμπορικῇ Σχολῇ Χάλκης, συνεπλήρωσε τὰς φιλοσοφικὰς καὶ φιλολογικὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν καὶ τοῖς Γερμανικοῖς Πανεπιστημίοις Μονάχου, Λειψίας, Χάλλης καὶ Τυβίγγης (1876—82). Ἐκλήθη ὡς Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ἐδίδαξεν ἐπὶ ἑξαετίαν εἰς αὐτήν. Τὸ 1889 ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, τὴν ὁποίαν διηύθυνε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (19 Φεβρουαρίου 1918)' ταφεὶς ἐν τῷ Νεκροταφείῳ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

Τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικην τοῦ Σάρδεων Κλεοβούλου διακρίνει ἔκτακτος σαφήνεια καὶ ἀκριβολογία, συντομία καὶ μεθοδικὴ διαπραγμάτευσις. Εἶναι μεγάλη ἱκανότης, νὰ κατορθώνῃς μὲ τὴν γραφῖδά σου νὰ εἶσαι τόσον σύντομος, διαυγής, ἀκριβολόγος, καὶ νὰ καθιστᾷς δημώδεις καὶ καταληπτὰς τὰς θεολογικὰς καὶ φιλοσοφικὰς ἐννοίας. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι δὲν ἀφῆκε καὶ ἄλλα βιβλία ὁ ἀείμνηστος.

Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου : «Ἡ ἐν Μαλαμπὰρ τῶν Ἰνδιῶν Συριανὴ Ἐκκλησία». (Σχῆμα 8ον, σελ. 94).

Ἡ ὑπὸ τὸν ὡς ἄνω τίτλον ἐμπεριστατωμένη πραγματεία τοῦ Σεβασμιωτάτου συγγραφέως διαιρεῖται εἰς ἐννέα κεφάλαια. Εἰς τὸ πρῶτον παρέχονται πληροφορίαι περὶ τῆς Χώρας τοῦ Μαλαμπάρ, περὶ τῆς ὀνομασίας τῶν Χριστιανῶν κατοίκων αὐτῆς, περὶ τῆς γλώσσης καὶ τῆς στατιστικῆς αὐτῶν κατατάξεως κατὰ τὰς δογματικὰς αὐτῶν διαφορὰς καὶ ἀποχρώσεις. Εἰς τὸ δεύτερον ἀναλύεται ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ γενικῶς εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ εἰδικώτερον ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Μαλαμπὰρ μέχρι τοῦ 450 μ. Χ. Εἰς τὸ τρίτον ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξετάζεται ἡ ἀπὸ τοῦ 450 μ. Χ. μέχρι καὶ τῆς Προτογαλικῆς κατοχῆς θέσις τῶν Χριστιανῶν τοῦ Μαλαμπὰρ καὶ αἱ δογματικαὶ αὐτῶν τάσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀναλύεται ἡ κατὰ τὴν Πορτογαλικὴν περίοδον δρᾶσις τῶν Λατίνων ἱεραποστόλων πρὸς ἐκλατινισμὸν τῆς ἐν Μαλαμπὰρ Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ τέταρτον περιγράφονται τὰ κατὰ τὴν ἐν τῇ Ντίαμπερ Σύνοδον, καθ' ἣν οἱ Χριστιανοὶ τοῦ Μαλαμπὰρ ἐξηναγκάσθησαν ὅπως ὑπαχθῶσιν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης. Εἰς τὸ πέμπτον ἐκτίθενται τὰ κατὰ τὸ κίνημα τοῦ «κεκλιμένου Σταυροῦ» ὅπερ ἦτο μία γενικὴ ἐπανάστασις τῶν Χριστιανῶν τοῦ Μαλαμπάρ, στρεφομένη κυρίως ἐναντίον τῶν Ἰησουϊτῶν, ἀλλὰ καὶ ἀποσκοποῦσα γενικώτερον εἰς τὴν ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ τῆς Ρώμης. Εἰς τὸ ἕκτον ἐξετάζεται ἡ στροφὴ τῶν Χριστιανῶν τοῦ Θωμᾶ πρὸς τὴν Ἰακωβιτικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἡ ἐν Μαλαμπὰρ σημαντικὴ δρᾶσις τῶν ἐκ Μεσσοποταμίας Ἰακωβιτῶν Ἱεραρχῶν. Εἰς τὸ ἕβδομον ἀναλύεται ἡ ἐν Μαλαμπὰρ δρᾶσις τῶν Προτεσταντῶν Ἱεραποστόλων, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας καὶ προῆλθε σοβαρὸν σχίσμα (τὸ λεγόμενον Μαρομικὸν σχίσμα) εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐν Μαλαηπὰρ Ἐκκλησίας μὲ σοβαρὰν Προτεσταντικὴν ἀπόκλισιν καὶ χροιάν. Εἰς τὸ ὄγδοον ἐκτίθεται ἡ κατάστασις καὶ θέσις τῆς ἐν Μαλαμπὰρ Ἐκκλησίας μετὰ τὸ Μαρομικὸν σχίσμα, καὶ εἰς τὸ ἔνατον παρέχονται πληροφορίαι περὶ τοῦ δόγματος καὶ τῆς λατρείας παρὰ τῇ ἐν Μαλαμπὰρ Ἐκκλησίᾳ.

Ἡ ἐν Μαλαμπὰρ Ἐκκλησία ἐμφανίζει βαθὺ διαχριστιανικὸν ἐνδιαφέρον. Δυστυχῶς ἡ ἱστορία καὶ ἡ ζωὴ τῆς πρεσβυγενοῦς ταύτης Ἐκκλησίας ἦτο παρ' ἡμῖν σχεδὸν ἄγνωστος. Ἀντιθέτως οἱ ξένοι ἔχουν γράψει πλεῖστα ὅσα, ἕκαστος βεβαίως ἀπὸ τῆς πλευρᾶς καὶ τῶν ἐπιδιώξεων καὶ σκοπιμοτήτων τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ. Ἔπρεπε νὰ ἀκουσθῇ καὶ ἡ φωνὴ καὶ ἡ ἄποψις τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐπετέλεσε ὁ Μητροπολίτης Σάρδεων διὰ τῆς μετὰ χεῖρας ἐμπεριστατωμένης πραγματείας αὐτοῦ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας ἐν Μαλαμπὰρ

Ἐκκλησίας καὶ πρόκειται νὰ κατατοπίσῃ πολλοὺς ἐκ τῶν ἡμετέρων εἰς τὰς σχέσεις μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, τῆς ὁποίας οἱ ἀντιπρόσωποι ἰδιαιτέρως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐκδηλώνουν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν ὅπως καλλιεργήσουν στενωτέρας σχέσεις μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Εἶναι ἡ πρώτη ἐργασία εἰς τὴν σειρὰν ἡ ὁποία θὰ ἀκολουθήσῃ περὶ τῆς ἱστορίας τῶν πρεσβυγενῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, ὅσαι ἕνεκεν ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καὶ πλάνης ἀλλὰ καὶ ἐξ ἱστορικῶν καὶ ἐθνολογικῶν λόγων ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῆς κατ' Ἀνατολὰς μιᾶς Ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἱστορία τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων εἶναι ἀνεπαρκῶς γνωστὴ παρ' ἡμῖν. Παραλλήλως πρὸς τὸ ἐνδιαφέρον ὅπερ ἐπιδεικνύομεν περὶ τῆς Παγχριστιανικῆς Κινήσεως εἶναι ἀνάγκη καὶ καιρὸς πλέον νὰ στραφῶμεν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας ταύτας τῆς Ἀνατολῆς. Εἶναι εὐτύχημα ὅτι τὸ ἔργον τῆς συγγραφῆς τῆς ἱστορίας τῶν ἐν λόγῳ Ἐκκλησιῶν ἀνέλαβεν ὁ Μητροπολίτης Σάρδεων, τὸν ὁποῖον διακρίνει ἄρτιος ἐπιστημονικὸς θεολογικὸς καταρτισμός, ἐμβρίθεια, θερμουργός, ζῆλος καὶ συστηματικότης εἰς τὴν ἐργασίαν. Ἀπαιτεῖται πίστις καὶ ἀγάπη καὶ μόχθος καὶ ἀγρυπνία, διὰ νὰ μᾶς ὁμιλήσουν τὰ πράγματα ἀπὸ τὸ βάθος τῶν αἰώνων, διαίσθησις καὶ καθαρότης. Πρέπει νὰ θερμανθῇ τὸ κλῖμα, διὰ νὰ ἀφυπνισθῇ ἡ φύσις, μὲ ὅλην της τὴν μαγείαν, τὴν γλυκύτητα καὶ δύναμιν, μὲ ὅλον τὸν δημιουργικόν της κόσμον. Καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τὸ παρελθὸν ἀναστήνεται, μὲ τὸν δόκιμον συγγραφέα, καὶ ζῇ εἰς τὸ παρόν, μὲ τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἔχει αὐτὸς νὰ εἴπῃ τὸ «Δεῦρο ἔξω». Πρέπει νὰ ἐπικοινωνήσῃ πρῶτον ψυχικὰ μὲ τὸ παρελθόν, νὰ τοῦ δώσῃ μίαν μερίδα τοῦ ἑαυτοῦ του, καὶ νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὰ ἑκάστοτε γεγονότα καὶ πράγματα τὴν μερίδα τὴν ὁποίαν ἔχουν εἰς τὴν γενικότητα, καὶ νὰ ἐπισυνάψῃ τὴν μερίδα αὐτὴν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς καθολικότητος. Πρέπει νὰ εὕρῃ τοὺς καθαρμοὺς καὶ τὸν πόνον τοῦ λαοῦ — τῆς Ἐκκλησίας ἐδῶ — περὶ τῆς ὁποίας μᾶς ὁμιλῇ, διὰ νὰ διαπιστώσῃ ὅτι μέσα ἀπὸ τὸν πόνον αὐτὸν τοῦ χρόνου ἔγινεν ἡ πορεία πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Θὰ πονέσῃ καὶ ὁ συγγραφεὺς μαζὺ μὲ τὰς ὠδῖνας τῆς Ἱστορίας, διὰ νὰ ἀποκαλυφθοῦν εἰς αὐτὸν αἱ προνομιοῦχοι στιγμαὶ τῆς Ἱστορίας, τῆς ὁποίας τὴν σύνθεσιν ἀνέλαβεν. Ὁ Μητροπολίτης Σάρδεων ἔχει τὴν ζύμην ψυχῆς ἱκανῆς, μέσον τῆς μελέτης, τῆς προσηλώσεως καὶ τῆς ἐμβαθύνσεως, νὰ δεχθῇ παρομοίας ἀποκαλύψεις, καὶ εἶναι παρεσκευασμένος νὰ ἑρμηνεύσῃ αὐτάς. Δεῖγμα ἡ ὡς ἄνω ἐκδοθεῖσα λαμπρὰ ἐργασία αὐτοῦ.

† Ὁ Πριγκηποννήσων ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Εἰς τὸ περιοδικὸν «Irénicon» τόμος XXVIII σ. 515—516 δημοσιεύεται κριτικὴ περὶ τοῦ ἔργου τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Γενναδίου «Ἱστορία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τόμ. Α'. μὲ τὴν ὑπογραφὴν Dom Pièrre Dumont.

Εἶναι τύχη ἀγαθὴ τὸ νὰ ἠμπορέσῃ τις νὰ παρουσιάσῃ αὐτὴν τὴν ἱστορίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καθότι διὰ πρώτην φορὰν ἐπιχειρεῖται μελέτη τοῦ συνόλου τοῦ βίου τοῦ Πατριαρχείου. Ἤδη αἱ προηγούμεναι ἐργασίαι τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Γενναδίου τὸν προητοίμαζον εἰς τὸ συνθετικὸν αὐτὸ ἔργον. Διὰ περιωρισμένας χρονικὰς περιόδους τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας Κων)πόλεως, αἱ προηγούμεναι ἐργασίαι τοῦ Pargoire καὶ τοῦ Ἔβερυ ἐχάραξαν ἐνδιαφερούσας γραμμὰς εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ἐρευνῶν αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ μελέτη ποτὲ δὲν κατηυθύνθη κατὰ τρόπον πολὺ σπουδαῖον καὶ πρωτότυπον ὡς πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Πατριαρχείου.

Διὰ τὴν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων ὁ πρῶτος αὐτὸς τόμος σταματᾷ εἰς τὸ ἔτος 715, χρονολογίαν τῆς ἐμφανίσεως τῆς δυναστείας τῶν Ἰσαύρων· τοὐναντίον ἡ ἱστορία τῶν θεσμῶν χωρεῖ πέραν τῆς χρονολογίας αὐτῆς, διότι περιγράφει κατάστασιν πραγμάτων, ἡ ὁποία θὰ διαρκῇ ἐφόσον ὑφίσταται καὶ ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία. Διὰ περισσοτέραν σαφήνειαν ὁ συγγραφεὺς θὰ ἠμποροῦσε περισσότερον νὰ δείξῃ τὰς μεγάλας αὐτὰς διαιρέσεις τοῦ ἔργου του. Συμπεριλαμβάνει εἰς ἐννέα .μήματα τὸ ὑλικὸν τοῦ πρώτου τόμου· τὰ πέντε τελευταῖα ἀφιερώνονται εἰς τοὺς θεσμούς.

Εἰς ἓν ἔδαφος «τόσον βαθειὰ σκαμμένον», (ἐξηρευνημένον), ὡς ἡ ἱστορία τῶν πρώτων ἑπτὰ αἰώνων, δυσκόλως θὰ ἀνέμενέ τις νὰ εὕρῃ ἀποκαλύψεις. Ἀλλ' αἱ πληροφορίαι τοῦ Μητροπολίτου Γενναδίου εἶναι εὐσυνείδητοι καὶ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τὰς προσφάτους ἐργασίας τοῦ θέματος τούτου. Ὁ συγγραφεὺς γράφει τὴν ἱστορίαν ὡς αὕτη ἐμφανίζεται πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν Ὀρθοδόξων σοφῶν· καὶ ἐν τούτοις αἱ κρίσεις του εἶναι μετριοπαθεῖς ὅταν ἀφηγεῖται γεγονότα καθ' ἃ ἡ ἱστορία φαίνεται διάφορος, ἀναλόγως τῆς καθολικῆς ἢ τῆς ὀρθοδόξου ἀπόψεως, μὲ τὴν ὁποίαν ἐξετάζεται αὕτη. Πρέπει νὰ τὸν εὐγνωμονοῦμεν δι' αὐτό. 1) Περισσότερον νέα, περισσότερον διδακτικὴ εἶναι ἡ ἱστορία τῶν θεσμῶν τοῦ Πατριαρχείου. Εἰς τὸ πέμπτον τμῆμα ἀφιερωμένον εἰς

1) Καὶ ὁ καθολικὸς ὡσαύτως ἱερομόναχος V. Grumel καταχωρίζων κριτικὴν τοῦ ἰδίου συγγράμματος τοῦ Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως εἰς τὴν «Revue des Etudes Byzantines» (1945 σ. 244) ὁμολογεῖ τὴν ἀντικειμενικότητα τοῦ συγγραφέως εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν σημείων ἐκείνων ἐν οἷς διΐστανται αἱ δύο Ἐκκλησίαι, Ὀρθόδοξος καὶ Ρωμαιοκαθολική. «Ἡ γενικὴ τάσις, γράφει ὁ V. Grumel, εἶναι εἰς τὸ νὰ εὐνοῇ τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὸν συγγραφέα θέλησιν ἀντικειμενικότητος, ἡ ὁποία τὸν τιμᾷ».

τὴν ἐπέκτασιν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριαρχείου μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰσαύρων, τὰ τρία κεφάλαια πραγματεύονται, ἕκαστον ἰδιαιτέρως, περὶ τῶν πρώτων ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχείου, περὶ τῶν «τακτικῶν», τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων καὶ τῶν διαφόρων Πατριαρχῶν μέχρι τοῦ ἔτους 715. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς σχέσεις ἐκκλησίας καὶ βασιλέων πρὸ τῆς Ἁλώσεως, ὑπάρχουν ἀρκετὰ ἐνδιαφέροντα εἰς τὸ τμῆμα ἕκτον· πρὸ καὶ μετὰ τοὺς διωγμούς, αἱ πρῶται σχέσεις μεταξὺ ἐκκλησίας καὶ ἐκχριστιανισθείσης πολιτείας θεοκρατία, καισαροπαπισμός, ἡ ἁπλῆ προστασία παρεχομένη εἰς τὴν ἐκκλησίαν— οἱ βασιλεῖς ἐπίσκοποι τῶν ἐκτὸς—ἡ διδασκαλία Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου—ἡ ἐγκαινίασις συστήματος συνεργασίας (συναλληλίας) ἐκκλησίας καὶ πολιτείας. Τὸ ἕβδομον τμῆμα ἀφιερώνεται εἰς τὰς ἱεραποστολὰς τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρον. Συναρμολογεῖ πληροφορίας διεσκορπισμένας, σχετικὰς πρὸς τὴν ἐν Μ. Ἀσίᾳ διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν προέλευσιν τῶν Ἐκκλησιῶν Γεωργιανῆς καὶ Ἀρμενικῆς. Τὸ κεφάλαιον τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐκχριστιάνισιν τῶν Σλαύων ἐν Βοεμίᾳ, Μοραβίᾳ, Σερβίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ συνετέθη ληφθεισῶν ὑπ' ὄψιν τῶν προσφάτων ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐργασιῶν. Ἴσως θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ δύο τελευταῖα τμήματα τὰ ἀφιερωμένα εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων)πόλεως παρουσιάζουν νέα πράγματα· αἱ σελίδες τὰς ὁποίας διαπραγματεύεται ὁ συγγραφεὺς περὶ τοῦ συνοδικοῦ συστήματος καὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς Πατριάρχου καὶ ἀρχιερέων ἀποτελοῦν μελέτην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πολλὰ ἔχομεν νὰ μάθωμεν.

Εὐχηθῶμεν ὅπως ὁ σεβασμιώτατος κ. Γεννάδιος συνεχίσῃ ἐν τάχει τὸ μέγα ἔργον τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναλάβῃ.

Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου, Ἡ ἐν Μαλαμπὰρ τῶν Ἰνδιῶν Συριανὴ Ἐκκλησία. Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, 1955, σ. 93.

Ἡ ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐμφανισθεῖσα καὶ ἐξ αὐτῆς ἀνατυπωθεῖσα μελέτη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάρδεων κ. Μαξίμου περὶ τῆς ἐν Μαλαμπὰρ τῶν Ἰνδιῶν Συριανῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖ μίαν ἀρίστην ἀπαρχὴν πρὸς κατανόησιν τῆς ἱστορίας, τῆς θέσεως καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς πρεσβυγενοῦς ταύτης Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις λαμβάνει μέρος εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν, τὴν ἀποβλέπουσαν εἰς τὴν συνεργασίαν καὶ μελλοντικὴν ἕνωσιν πασῶν τῶν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, σπουδαιοτάτη εἶναι ἡ σημασία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ὑπὸ τὴν εἰδικὴν αὐτῆς ἔννοιαν. τῆς ἀλληλοκατανοήσεως καὶ συσφίγξεως τῶν δεσμῶν μεταξὺ τῶν Ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων

Ἐκκλησιῶν καὶ δεύτερον τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἄλλων ἀπεσχισμένων Ἐκκλησιῶν πρὸς αὐτήν.

Τὸ πρῶτον βῆμα διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον θὰ γίνῃ διὰ τῶν ἐπαφῶν καὶ τῆς ἐκδόσεως ἔργων, οἷον, τὸ ἐν τῇ στήλῃ ταύτῃ σημειούμενον.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐκτιμῶν βαθύτατα τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ οὐδέποτε παύει νὰ ἐξυπηρετῇ τὰς ἀρχὰς ταύτας, εὐκαιρίας διδομένης. Καὶ εἰς τὸν πρόλογόν του ὁ Σεβασμ. συγγραφεὺς αὐτὸ λέγει, «Ἡ ταπεινή μου αὕτη ἐργασία ἂς θεωρηθῇ ἁπλῶς ὡς ἔκφρασις βαθείας τιμῆς καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν παλαίφατον ταύτην Ἐκκλησίαν καὶ ὡς θερμὸς πρὸς τοὺς πιστοὺς αὐτῆς χαιρετισμὸς τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπὶ τῇ ἑορτασθείσῃ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον 19ῃ ἑκατονταετηρίδι ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως εἰς τὸν τόπον αὐτῶν τοῦ Ἀποσόλου Θωμᾶ.» (σ. 3—4).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
Καθηγητής

Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου, Ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, Γενικὴ Ἱστορικὴ Ἐπισκόπησις, Ἐπιμελείᾳ Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Ἐν Ἀθήναις, Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 1954, σ. 207.

Εἰς τοὺς περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν ἀσχολουμένους ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν ἡ μεγάλη συγγραφικὴ παραγωγικότης τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου. Τὰ ἔργα του εἰς ἰδιαιτέρας μονογραφίας ἢ εἰς ἄρθρα ἐν περιοδικοῖς καὶ ἐγκυκλοπαιδείαις ἀποτελοῦν σειρὰν ὁλόκληρον σπουδαιοτάτων βοηθημάτων εἰς τὸν Ἱστορικὸν τῆς Θεολογίας κυρίως Κλάδον.

Μετὰ τὸν θάνατόν του, τὰ κατάλοιπά του, περιελθόντα εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐκλεκτοῦ καὶ σοφοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γρηγοροίυ Παπαμιχαήλ, ἐκδίδονται ἐπιμελείᾳ αὐτοῦ. Ἤδη, ἑνδέκατον εἰς τὴν σειρὰν τῶν καταλοίπων, μετὰ τὴν μνημειώδη ἔκδοσιν τῆς μονογραφίας περὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας κατὰ τὸ 1951, ἐνεφανίσθη ἡ μετὰ χεῖρας Γενικὴ Ἱστορικὴ Ἐπισκόπησις τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ ἀναγινώσκων τὸν ὑπὸ ἐξέτασιν τόμον λαμβάνει μίαν γενικὴν εἰκόνα τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν διὰ μέσου τῶν εἴκοσι αἰώνων τῆς ζωῆς αὐτῆς. Τὸ εὐμέθοδον, ἡ συνοχὴ καὶ ἡ ῥέουσα γλῶσσα κάμνουν τὴν ἀνάγνωσιν εὔκολον καὶ ἀποδοτικήν. Μολονότι εἰς 207 μόνον σελίδας, ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι ἀρκετὰ περιεκτική. Ὡρισμένα κεφάλαια μάλιστα, ὡς τὸ τῆς Ἐκχριστιανίσε-

ως τῶν Σλαύων (66—91) κ. ἄ., δύνανται νὰ παραλληλισθοῦν, κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ περιεχόμενον, πρὸς τὰ ἀνάλογα κεφάλαια τῶν εἰδικῶν Ἐγχειριδίων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας.

Εἰς σημεῖά τινα διέφυγον τὴν προσοχὴν ὀλίγα τυπογραφικὰ λάθη, ἀσήμαντα κατὰ τὰ ἄλλα.

Κατὰ τὸν ἀείμνηστον Χρυσ. Παπαδόπουλον, ἡ ἀπόπειρα τῶν Ἀπολογητῶν, οἵτινες παρέστησαν τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὸν Ἑλληνισμὸν ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπορρεύσαντας πηγῆς, διὰ τῆς θεωρίας τοῦ Λόγου, δὲν ὑπῆρξεν ἐπιτυχής, «ἡ δὲ ἀναπτυχθεῖσα ὑπ' αὐτῶν δογματικὴ διδασκαλία δὲν ἦτο κατὰ πάντα ὀρθή, οὐδ' ἀντεπροσώπευε τὸ πραγματικὸν τῆς Ἐκκλησίας φρόνημα, ἔχει ὅμως ὑψίστην ἀξίαν ἡ πρώτη ἐκείνη προσέγγισις τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν» (σ. 4).

Ὡς πρὸς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ζωηροτάτη ὑπῆρξεν ἡ συναίσθησις τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας, ἔβλαπτε δὲ μόνον ἡ κατάχρησις τῆς «οἰκονομίας», ἕνεκα τῆς ὁποίας πολλὰ ὑπεχώρουν. Θεωρητικῶς, καὶ ἡ Πολιτεία ἀνεγνώριζε τὴν ἀνεξαρτησίαν ταύτην, ὥστε ὁ λεγόμενος Καισαροπαπισμὸς ἐν Βυζαντίῳ δὲν ἦτό τι μόνιμον καὶ κοινῇ ἀνεγνωρισμένον. Ὠφείλετο δὲ μόνον εἰς τὴν αὐθαιρεσίαν ὡρισμένων ἡγεμόνων καὶ εἰς τὴν ὑποχωρητικότητα ὡρισμένων Ἐπισκόπων.» (σ. 52).

Τὰ περὶ τοῦ ἱ. Φωτίου λεγόμενα ὑποβοηθοῦν τὴν κατανόησιν τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός. «Ἡ δόξα αὐτοῦ θεμελιοῦται οὐ μόνον ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ δράσεως, δι' ἧς ὑπερησπίσθη τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς, ἔναντι τῶν ἀντικανονικῶν ἀξιώσεων τῶν Ἐπισκόπων Ρώμης, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀνεκτιμήτου πνευματικῆς κληρονομίας, ἣν κατέλιπεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὅπως δὲ ὁλόκληρος ὁ ἐφεξῆς ἀγὼν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ Μ. Φωτίου, οὕτως ἥ τε φιλολογία καὶ ἡ Θεολογία, παρ' αὐτοῦ παρέλαβον τὴν ἰσχυρὰν παρώθησιν πρὸς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν, δι' ἧς ἐμορφώθη ὁ νεώτερος Ἑλληνισμός.» (σ. 96).

Ὁ μελετητὴς τῶν ἔργων τοῦ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἐνταῦθα θὰ εὕρῃ μίαν σύνοψιν τῶν ἀπόψεων «τοῦ μοναδικοῦ ἱστορικοῦ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας».

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
Καθηγητής

Βιβλιοθήκη Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων. Ἔκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἐχαιρετίσθη ἡ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἀρξαμένη καὶ

ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναληφθεῖσα ἔκδοσις τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων.

Μέχρι στιγμῆς ἐξεδόθησαν τέσσαρες τόμοι, περιλαμβάνοντες τὰ ἔργα τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων καὶ Ἀπολογητῶν. Ἕκαστος τόμος, κομψὸς κατὰ τὴν ἐμφάνισιν, περιέχει τὰ γνήσια καὶ τὰ ἐπ' ὀνόματι τῶν συγγραφέων φερόμενα συγγράμματα, εἰλημμένα ἐκ τῶν καλλιτέρων ἐπιστημονικῶν καὶ κριτικῶν ἐκδόσεων. Πρὸ τῶν ἔργων ἑκάστου Πατρὸς ἢ Ἐκκλησιαστικοῦ Συγγραφέως τάσσεται Εἰσαγωγή, ἥτις λαμβάνεται ἐκ τῆς Πατρολογίας τοῦ κ. Δ. Σ. Μπαλάνου. Εἰς τὸ τέλος δὲ κάθε τόμου εὑρίσκονται Πίνακες τῶν χωρίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν θεμάτων, ὀνομάτων καὶ πραγμάτων.

Ἡ παροῦσα ἔκδοσις ἀποτελεῖ πράγματι σταθμὸν εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς θεολογικὰ καὶ τὰ ἐν γένει γράμματα. Ἡ ἀπόκτησις αὐτῆς ἐνθέρμως συνιστᾶται εἰς τὰ διάφορα Ἐκκλησιαστικὰ καὶ θεολογικὰ ἡμῶν ἱδρύματα καὶ εἰς τοὺς δυναμένους ἐξ ἡμῶν ἐνταῦθά τε καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ ἔνθερμος Γενικὸς αὐτῆς Διευθυντής, ἐλλογ. καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βασίλειος Βέλλας εἶναι ἄξιοι συγχαρητηρίων διὰ τὸ ἔργον των τοῦτο, ὅπερ διὰ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ Ὑψίστου καὶ τῶν εὐχῶν πάντων ἡμῶν εἴθε νὰ φθάσῃ αἰσίως εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
Καθηγητής

Ἀρχιμ. Γαβριὴλ Διονυσιάτου Καθηγουμένου τῆς ἱ. Μονῆς ἁγ. Διονυσίου Ἁγίου Ὄρους. «Φωνὴ βοῶντος ἐκ τῆς ἐρήμου». Ἔκδ. Ἁγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης Σωτηρίου Σχοινᾶ, Βόλος 1955, σελ. 90.

Ὁ Ὁσιώτατος συγγραφεὺς μὲ πάλλουσαν θρησκευτικὴν φωνὴν καὶ μὲ προφητικὸν λόγον καὶ ἀγωνίαν ἐν ἐπιγνώσει τῆς μεγάλης εὐθύνης, τὴν ὁποίαν ἔχει ὡς πνευματικὸς τοῦ ὄρους καὶ μὲ τὰ πλούσια ἐφόδια τῆς Ἐρήμου ὁμιλεῖ μὲ τὸ ἔργον του «Φωνὴ βοῶντος ἐκ τῆς ἐρήμου» κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν καρδίαν μας. Μὲ πολὺν ρεαλισμόν, διαπιστώνει τὰς Κοινωνικὰς καὶ Ἐκκλησιαστικὰς πληγάς. Καλεῖ δὲ ἅπαντας, ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους, κλῆρον καὶ λαόν, πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ Χριστοῦ, τὴν μόνην ὁδηγοῦσαν πρὸς τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν.

Συγχαίροντες θερμῶς τὸν ὁσ. Καθηγούμενον Ἀρχιμ. κ. Γαβριὴλ διὰ τὸν πύρινον λόγον του, εὐχόμεθα ὅπως ὁ Κύριος καταστήσῃ τὴν ἐκ τῆς ἐρήμου φωνὴν αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς πάντων «ὡς φωνὴν σάλπιγγος... καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν». (Ἀποκ.).

† Ὁ Ρ. Ι.

Ἀρχιμανδρίτου Μεθοδίου Φούγια. Ἀρχιγραμματέως τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας : «Αἱ ἐν Γερμανίᾳ Ἑλληνικαὶ Ὀρθόδοξοι Κοινότητες». Ἀλεξάνδρεια 1955.

Κινούμενος ὁ σ. ἐξ ἐνδιαφέροντος πρὸς τὰς ἐν Γερμανίᾳ Ἑλληνικὰς Κοινότητας, εἰς τὰς ὁποίας ὑπηρέτησεν ἐπὶ τριετίαν περίπου, ὡς Ἐπίτροπος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων, προβαίνει εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν τεσσάρων μὲν μεγάλων καὶ ἱστορικῶν Κοινοτήτων, Λειψίας, Μονάχου, Βερολίνου καὶ Δρέσδης, παρεμπιπτόνως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων μικροτέρων Κολωνίας, Ἀμβούργου κλπ. Διὰ πρώτην φορὰν ἐπιχειρεῖται συγγραφὴ ἱστορικὴ περὶ τῶν Κοινοτήτων τούτων. Τὸ ἔργον τοῦτο προλογίζει ὁ συγγραφεὺς δι᾽ ἑνὸς μακροῦ προλόγου, δι᾽ οὗ εἰσαγωγικῶς δικαιολογεῖ τοὺς λόγους, οἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὴν σημερινὴν ἐξασθένησιν τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ἑλληνικῶν Ὀρθοδόξων Κοινοτήτων.

Τοῦ ἰδίου : «Ἐκκλησία Αὐτοχειροτονήτων ἐν Οὐκρανίᾳ» (Ἐκκλησ. Λιπκώβ). Ἀλεξάνδρεια 1955.

Ἱστορικοκανονικὴ μελέτη καθιστῶσα εἰς τὸ εὐρὺ κοινὸν γνωστὴν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Πρωθιερέως Λιπκώβ, ἥτις ἐδημιουργήθη διὰ τῆς χειροτονίας Ἐπισκόπων ὑπὸ ἱερέων. Οἱ πρωτεργάται τῆς κινήσεως αὐτῆς εὕρισκον ψευδεῖς βάσεις εἰς ἀρχαῖον ἔθιμον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας, ὅπερ καὶ ὤθησε τὸν σ. εἰς τὸ ἔργον τοῦτο προσπαθοῦντα νὰ διαλευκάνῃ τὴν διαφορὰν ἐπὶ τούτου τῶν δύο Καθηγητῶν τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου κ. Ἀλιβιζάτου ἀφ᾽ ἑνὸς καὶ Σεβ. Μητροπολίτου Νουβίας ἀφ᾽ ἑτέρου.

Τοῦ ἰδίου : «Ἰωάννης Μαυρόπους Μητροπολίτης Εὐχαΐτων» (Ἐποχὴ — Βίος — Ἔργα — Χαρακτήρ). Ἀλεξάνδρεια 1955.

Μονογραφία διὰ τῆς ὁποίας ὁ σ. πειρᾶται νὰ διαφωτίσῃ τὰ τέως σκοτεινὰ σημεῖα τῆς ζωῆς τοῦ Ἰωάννου Μαυρόποδος. Σπουδαῖον βοήθημα εἶχεν ὁ σ. τὰς περὶ Μαυρόποδος ἐργασίας τῆς Ἀγγλίδος Καθηγητρίας Ζοὰν Χούσσεϊ, ἡ ὁποία ἔχει ἕτοιμον βιογραφίαν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ Μαυρόποδος. Τὸ ἔργον διαιρεῖ ὁ σ. εἰς τρία κεφάλαια. Εἰς τὸ α΄ περιγράφει τὴν περίοδον κατὰ τὴν ὁποίαν ἔζησεν ὁ Μαυρόπους καὶ δημιουργεῖ τὸ κατάλληλον βάθος μέσα εἰς τὸ ὁποῖον τοποθετεῖ τὸν βίον τοῦ Μαυρόποδος εἰς τὸ β΄ κεφάλαιον. Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐκθέτει τὸν βίον καὶ τὰς παρατηρήσεις καὶ εἰς τὸ γ΄ ἐξετάζει τὰ ἔργα τοῦ Μαυρόποδος, Ἐπιγράμματα, Ἐπιστολάς, κηρύγματα, Ἐγκώμια, Λειτουργικὰ ποιήματα, Ἁγιογραφία.

Τοῦ ἰδίου : «Τὸ Αὐτοκέφαλον ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ Οὐκρανίας». Ἀλεξάνδρεια, 1955.

Καὶ τὸ ἔργον τοῦτο ἀποσκοπεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὰς προσπαθείας τοῦ Οὐκρανικοῦ λαοῦ ν' ἀνεξαρτοποιήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν του ἐκ τῆς Μόσχας. Ἄγνωστοι ἐκκλησιαστικαὶ σελίδες εἰς τὸν ἄλλον κόσμον διά τε τοὺς ἄλλους λόγους, ἀλλὰ κυρίως ἕνεκα τῆς διακοπῆς τῆς ἐπικοινωνίας τῶν Σοβιὲτ μετὰ τοῦ ἄλλου κόσμου. Ὁ σ. εἰσαγωγικῶς ἀναλύει τὰς ἰδιότητας τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ καὶ τοὺς δεσμοὺς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Περιγράφει τὰ διαδραματισθέντα ἐπὶ τῇ βάσει πηγῶν καὶ διαχωρίζει τὰς τρεῖς δημιουργηθείσας, ἀντὶ μιᾶς, Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας ἐν Οὐκρανίᾳ, ἐξ ὧν σήμερον ὑφίσταται μία καὶ αὐτὴ ἐν Διασπορᾷ διχασμένη εἰς τρεῖς ὁμάδας ἐν Εὐρώπῃ Αὐστραλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ·

Τοῦ ἰδίου : «Οἱ ἐν Κριμαίᾳ Ἑλληνικοὶ Ναοί. (Κατὰ τὰ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἔτη). Ἀλεξάνδρεια 1955.

Ἰδιαιτέρως μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν διασπορᾷ ἀσχολούμνεος ὁ παν. σ. προέβη εἰς τὴν σύντομον καὶ συνοπτικὴν ἐξιστόρησιν τῶν πολλῶν καὶ ἀνθηρῶν Ἑλληνικῶν Ναῶν τῆς Κριμαίας. Εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἔργου του τούτου σπουδαίας πηγὰς εἶχε τὰς ἐπιστολὰς τῶν ἐν Ρωσσίᾳ Κληρικῶν καὶ δὴ τοῦ ἐν Κριμαίᾳ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Ἀρχιμ. Γρηγορίου Βούκουνα. Ἐκ τῶν 18 Ἑλληνικῶν Ναῶν, Μονῶν καὶ Χωρίων οὐδὲν σήμερον ὑφίσταται μαρτυροῦν τὸ πρώην κλέος τῶν Ἑλλήνων τῆς Κριμαίας.

Donald A. Lowrie, Saint Sergius in Paris, The Orthodox Theological Institude, London, S. P. C. K., 1954, p.p. 119.

Τὸ Ὀρθόδοξον Θεολογικὸν Ἰνστιτοῦτον τῶν Παρισίων ἑώρτασεν ἐφέτος τὴν τριακονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ (1925). Ὀλίγον πρὸ τῆς ἐπετείου ταύτης, καὶ λίαν ἐπικαίρως, ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του ὁ παρὼν τόμος, ἔνθα μετὰ πραγματικῆς ἀγάπης περιγράφεται ἡ Ἱστορία τοῦ Ἱδρύματος τούτου.

Μετὰ τὴν Εἰσαγωγὴν ἐπακολουθεῖ τὸ κύριον μέρος τοῦ βιβλίου ὡς ἑξῆς: αἱ ἀρχαί, τὰ πρῶτα ἔτη, τὰ ἔτη τοῦ πολέμου (1940—1946), ὁ Ἅγιος Σέργιος σήμερον, οἱ Ἱδρυταὶ Πατέρες, αἱ ὑλικαὶ βάσεις καὶ ἡ σημασία τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Σεργίου. Ἐν κατακλεῖδι δίδεται ὁ κατάλογος συγγραμμάτων τῶν Καθηγητῶν τοῦ Ἁγίου Σεργίου καὶ Ἴνδεξ ὀνομάτων.

Ἡ Σχολὴ τοῦ Ἁγίου Σεργίου, ἱδρυθεῖσα μὲ σκοπὸν νὰ πληρώσῃ τὰς ἀ-

νάγκας τῆς ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Εὐλόγιον καὶ κατόπιν Βλαδίμηρον Ἐξαρχίας τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικῶν Παροικιῶν, τῆς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διατελούσης, ἐξυπηρέτησε κατὰ πολλοὺς τρόπους καὶ γενικῶς τὴν Ὀρθοδοξίαν. Ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ εὑρισκομένη ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐν τῷ τμήματι ἐκείνῳ κέντρον τῶν Ὀρθοδόξων σπουδῶν. Οἱ ἐν αὐτῇ διδάσκοντες διὰ τῶν συγγραμμάτων, τῆς διδασκαλίας, τῶν διαλέξεων αὐτῶν καὶ τῆς παραμονῆς των εἰς διάφορα Συνέδρια Θεολογικά, Ἐκκλησιαστικὰ καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἐβοήθησαν κατὰ πολὺ τὸ ἔργον τοῦ Ἰνστιτούτου τούτου.

Κατὰ τὸν σ., «Ὁ Ἅγιος Σέργιος ἀποτελεῖ πράγματι τὴν πρώτην Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ρωσ. Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, δυναμένην νὰ παραβληθῇ μόνον πρὸς τὴν ἐξέχουσαν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν» (σ. 55).

Παρὰ τὰς πολλαπλᾶς ὑλικὰς ἀντιξοότητας, ἃς καθημερινῶς συναντᾷ ἡ Σχολὴ αὕτη, πιστεύομεν ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ προσφέρῃ τὰς ὑψηλὰς αὐτῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ Θεολογίαν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
Καθηγητής

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΚΑΤΟΣ

(Γραμματεὺς τῶν Πατριαρχείων)

Μετὰ πολυώδυνον ἀσθένειαν, ὑποσκάψασαν τὴν ὑγείαν αὐτοῦ, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ, τῇ 2ᾳ τ.μ., ὁ Ἀλέξανδρος Ἄκατος, Γραμματεὺς τῶν Πατριαρχείων.

Προσληφθεὶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν τῷ 1919, εἰργάσθη καθ' ὅλα τὰ ἔτη αὐτά, κατ' ἀρχὰς ὡς δακτυλογράφος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, βραδύτερον ὡς Γραμματεὺς τοῦ Ληξιαρχείου, τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου καὶ εἶτα τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας τῆς Διδασκαλικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Νεκροταφείου Ἐγρῆ — Καποῦ.

Ὁ ἀείμνηστος Ἀλέξανδρος Ἄκατος διεκρίνετο διὰ τὴν νομοτάγειαν, τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον. Ἀγαπῶν τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ μετὰ πολλοῦ ζήλου ἐξυπηρέτει τοὺς Χριστιανούς μας.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, κατ' ἐπανάληψιν εἶχεν ἐπισκεφθῆ αὐτὸν ἐν τοῖς Νοσοκομείοις, μαθὼν δὲ τὸ ἐπελθὸν τέλος, ἐξέφρασε τὴν βαθυτάτην συμπάθειαν Αὐτοῦ καὶ ἐνετείλατο τῷ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ, ὅπως μεριμνήσῃ διὰ τὴν κηδείαν αὐτοῦ, ἡ ὁποία καὶ ἐτελέσθη, δαπάναις τοῦ Πατριαρχείου, τῇ Κυριακῇ, 3ῃ Αὐγούστου, ἐν τῷ Νεκροταφείῳ Σισλῆ.

Ταύτης προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος, συμμετέσχον δὲ οἱ Πανοσ. Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Γεράσιμος, Ἀρχιμ. κ. Βασίλειος Ἀνθουλάκης, ὁ Αἰδεσ. Οἰκονόμος κ. Γερμανὸς Ἀνδρεάδης, καὶ ὁ Πανοσ. Τριτεύων κ. Ἀγάπιος. Ἔψαλον ὁ Ἄρχων Πρωτοψάλτης τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Πρίγγος καὶ ὁ Ἱεροψάλτης κ. Δ. Κουκάκης.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὁ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος, διεβίβασε τοῖς οἰκείοις τοῦ μεταστάντος τὴν Πατριαρχικὴν συμπάθειαν.

Εἴη αὐτοῦ ἡ μνήμη αἰωνία !

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΑΙ - ΛΟΓΟΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Διάφορα:

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

ΕΙΚΟΝΕΣ

«ORTODOKSİA» — Ahlâkî ve Dinî Resale
XXX YIL 4üncü sayı. EKIM — KASIM — ARALIK 1955.
İmtiyaz sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü :
ADALAR MİTROPOLİTİ, DOROTEOS YEORGİADİS
Mahal İdare : Büyükada, Çinar Caddesi, 62
Basıldığı yer ve tarih :
Rum Patrikhanesi adına, Vasil Vasiliadis Matbaası.
12/1/1956

«ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ»
Τριμηνιαῖον ἠθικοθρησκευτικὸν περιοδικόν.
Ἰδιοκτήτης — Διευθυντής :
Ὁ Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων Δωρόθεος.